

Mintys apie Vilnių

VILNIAUS APSKRITIES ADOMO MICKEVIČIAUS VIEŠOJI BIBLIOTEKA

Mintys apie Vilnių

Vilnius

2021

Parengė

Jurgita Lazauskaitė

Zita Tiukšienė

Nijolė Sisaitė

Nuotraukos

Milda Engemann

Jurgita Lazauskaitė

Dizainas

Jurgita Lazauskaitė

ISBN 978-609-95710-4-1

© Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, 2021

TURINYS

Pratarmė	4
Žymūs žmonės apie Vilnių	5
Apie Vilniaus mikrorajonus ir kitas vietas	77
Sostinė svečių akimis	93
Asmenvardžių rodyklė	115

Pratarmė

Leidiny s parengtas naudojantis Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje buvusia Citatų kartoteka. Joje sukaup ta keli šimtai ranka rašytų įrašų apie Vilnių. Citatas keletą dešimtmečių rinko ilgametės tuometinio Bibliografijos informacijos skyriaus darbuotojos bibliografės: Kazimiera Šiaudinienė (1933–2020), Marija Batutytė-Džiaugienė (1919–2010), Nijolė Sisaitė ir kt. Pasinaudota taip pat įvairiomis publikacijomis, kitais šių dienų šaltiniais.

Stengtasi per citatas atskleisti miesto išskirtinumą, parodyti, kuo ypatinga, unikali Vilniaus architektūra, istorija, gamtinė aplinka. Kodėl jį verta pažinti gyvenantiems Lietuvoje ar svetur. Pateikiamų citatų apie Vilnių autoriai – skirtingų istorijos laikotarpių Lietuvos ir kitų šalių, įvairių profesijų žmonės.

Nurodomas citatos autorius, jo veiklos sritis, kartais – ryšys su Vilniumi. Taip pat pateikiamas „auksinės“ minties šaltinis. Naudojamas trumpas bibliografinis spaudinių aprašas, nurodomas 2021 m. žiūrėto šaltinio internete adresas. Nelietuviškos autorių pavardės rašomos trejopai: tik lietuvių kalba (pvz., Janas Bulhakas, Adomas Honoris Kirkoras), tik originalo kalba (pvz., Stephan Calishow, Seamus Heaney), o dažniausiai – lietuvių ir originalo kalbomis (pvz., Kirilas Atamančikas (Кірыл Атаманчык)).

Leidinių sudaro šios dalys: Pratarmė; Žymūs žmonės apie Vilnių; Apie Vilniaus mikrorajonus ir kitas vietas; Sostinė svečių akimis.

Medžiaga sudėta citatų autorių pavardžių abėcėlės tvarka. Sudaryta asmenvardžių rodyklė.

Žinoma, tų „auksinių“ minčių apie Lietuvos sostinę galima būtų pririnkti ir daugiau. Tačiau, atsižvelgiant į leidinio apimtį, apsiribota tik šiomis.

Tikimės, kad leidiny s bus naudingas mokytojams, moksleiviams, bibliotekininkams, renginių organizatoriams, rašantiems įvairius darbus, rengiantiems parodas, ir visiems, besidomintiems Vilniumi.

Žymūs žmonės apie Vilnių

Vilniaus senamiestis. Nuotr. Mildos Engemann

Rotušės aikštė. Nuotr. Jurgitos Lazauskaitės

Danielius Alseika (1881 01 01–1936 05 09), Vilniaus krašto lietuvių visuomenės veikėjas, gydytojas

„Gyvename ir dirbame juk ne kokiame nors mūsų tėvynės užkampyje, į kurį niekas ne tik dabar, bet ir ateity nekreips dėmesio, mūsų darbų neaprašinės ir nevertins. Neprivalome juk pamiršti, kad gyvename Vilniuje, Vilniaus krašte, į kurį kreipia dėmesio ne tik viso pasaulio lietuviai, bet ir visų tautų atstovai ir veikėjai.“

Alseika, Danielius. Vilniaus krašto lietuvių gyvenimas: 1919–1934. – Vilnius: [s. n.], 1935, p. 14.

Audrius Ambrasas (g. 1962 10 20), lietuvių architektas

„Vilnius yra be galo iracionalus miestas. Gal ir nėra lengva jam pritaikyti teisingų modelių. Bet jis, ko gero, tuo ir žavus, kad yra toks keistas ir sudėtingas.“

<http://www.alfa.lt/straipsnis/15580161/architektas-ambrasas-vilnius-yra-be-galo-iracionalus-miestas#ixzz3shjmj7tw>

Rasa Antanavičiūtė (g. 1972), menotyrininkė

„Vilnius yra pakankamai tragiško likimo erdvė. Tai, kad miestas neturi atminties savo gyventojų istorijoje, yra rimta trauma ir miestui, ir gyventojams.“

„Vilniaus istorija nėra patogi. Nėra patogų sakyti, kad Vilnius buvo žydiškas ir lenkiškas, kad lietuvių čia praktiškai visai nebuvo. Ir kad žydų ir lenkų neliko per Antrąjį pasaulinį karą ir po jo. Kita vertus [...] dar išlikusi baimė, kad jei kalbėsi, kad Vilnius nebuvo lietuviškas, tai tarsi pripažinsi, kad neteisėtai jame gyveni. Bet man tokia logika neveikia. Manau, kad tiesiog turime priimti šį gražų miestą kaip trapią dovaną – ir jį saugoti atsižvelgdami į miesto istoriją ir jos nebijodami.“

<https://nara.lt/lt/articles-lt/vilnius-dovana>

Kirilas Atamančikas (Кірыл Атаманчык), baltarusių bendruomenės Lietuvoje veikėjas, turizmo verslo darbuotojas

„Vienas miestas – dešimtys tautybių. Vienas miestas – dešimtys istorijos variantų. Vilnius būtent tas miestas, kuris vienija lietuvius ir gudus, rusus ir lenkus, žydus ir vokiečius, taip pat ir kitas tautas. Man regis, Viešpats Dievas tyčia sukūrė šį miestą, kad gretimos tautos suprastų, kad turime daugiau bendra nei atskira. Vilnius yra Europos Meka, senovės LDK gyventojų ir iš jų kilusių tautų miestas. Vilnius yra miestas, kuris jungia mus visus ir teikia stiprybės.“

http://vilnia-by.com/files/Niezal_s.pdf

Jonas Avyžius (1922 05 16–1999 07 07), lietuvių rašytojas

„Po lėktuvo sparnu pabyra miniatiūrinių namukų knibždelėlynas, suraižytas žemai išsirangiusiais gatvių fiordais, kuriais į visas puses juda įvairiaspalviai vabalai – automobiliai; prieš saulę sublykčioja bažnyčių bonios, lekia artyn tarp žalumynų įsirėžę Neries vingiai su tenai įstrigusiu baltu garlaiviu, valtimis, pakrantėse išsibarsčiusiais žmonėmis – taškeliais.“

Avyžius, Jonas. Raštai. – Vilnius, 1984. – T. 3: Degimai, p. 380.

Nijolė Balčiūnienė (g. 1950 03 09), geografė, žygeivė, folkloristė

„Profesorius Česlovas Kudaba sakydavo: „Vilnius stovi ant ypatingos, maloningos sandaros klodų, turi daug maitinančių vandenų...“ Miestas kūrėsi Šventaragio slėnyje, Neries ir Vilnios santakoje, kuri buvo pelkėta ir vandeninga, iš šlaitų sruvo daug šaltinių, mažų upeliukų. Slėnis, kurį supa tekantys vandenys, – šventa vieta.“

Balčiūnienė, Nijolė. Abipus Neries: Pavilnių ir Verkių regioniniai parkai. – Vilnius, 2008, p. 7.

Jonas Basanavičius (1851 11 23–1927 02 16), lietuvių tautinio judėjimo veikėjas ir ideologas, mokslininkas, gydytojas, Vasario 16 Akto signataras

„Lietuvių dainos yra senovės paminklai, kuriuose randame daug žinių apie Vilnių. [...] Dažnai aprašyta jose tūli atsitikimai, kurių Vilniuje būta įvairiais laikais. Dainos žino minėti ne tik Vilnių, bet pažįsta labai gerai ir patį miestą su jo bromais, brukuotomis gatvėmis ir kai kada aprašo gamtos ypatybes – aukštus kalnus mieste ir jo apygardeje. [...] Iš dainų taipogi aišku, kokios svarbos Vilniaus miesto turėta visos tautos gyvenime ir jos likime. Vilnius, seniau gulėdamas viduryj etnografinės Lietuvos teritorijos, visados turėjo didžiausią atrakciją į josios gyventojus kaip laimingais, taip ir nelaimingais tautos gyvenimo momentais, kaip mums rodo Lietuvos istorija.“

Basanavičius, Jonas. Rinktiniai raštai. – Vilnius, 1970, p. 504, 505, 565.

Morta Baužienė (g. 1946 06 08), muziejininkė, architektūros istorikė

„Vilnius – didžiulės Europos valstybės – Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sostinė, kurioje statomos pilys, bažnyčios, rūmai, klesti prekyba, telkiasi amatininkai. Vilnius – niokojamas gaisrų, maro ir bado epidemijų, griauamas ir plėšomas okupantų. Vilnius – universitetinis filosofų ir poetų, meno ir mokslo, nuostabios architektūros miestas [...]. Kiekvienas iš paminėtųjų ir daugybė kitų segmentų įnešė į Vilniaus istoriją savo indėlį ir padarė miestą tokiu, kokiame gyvename, kalbame, meldžiamės ir galvojame lietuviškai.“

Baužienė, Morta. Pasižvalgymas po senojo Vilniaus mūrus. – Vilnius, 2012, p. 7.

Alfonsas Bieliauskas (1923 10 05–2018 01 22), lietuvių rašytojas

„Visas miestas man mielas. Patinka kaip visuma – ir sena, ir nauja. Vilnius – tai Lietuva, įvairi, nepasikartojanti. Tai respublikos širdis ir galva. Svečias senąjį ir naująjį Vilnių turi pamatyti pats, vienas pavaikščioti po miestą, susipažinti su jo grožybėmis. Tai ir Gedimino kalnas, raudoni čerpių stogai, ir naujų statybų ritmai... Čia kiekviename žingsnyje jauti lietuvišką dvasią, dvelkiančią istorine praeitimi. Vilnius – tai Lietuva.“

Vakarinės naujienos. – 1985, spal. 12, p. 2.

Kazys Bradūnas (1917 02 11–2009 02 09), lietuvių poetas

„Realybėje Vilnius pats jau skamba kažkokia kone žemiška poezija, kai žvelgi į miestą nuo į supančių kalvų ir klaidžioji senamiesčio gatvelėmis.“

Kazys Bradūnas: archyvai. – Kaunas, 2016, p. 178.

Vytautas Bubnys (g. 1932 09 09), lietuvių rašytojas

„Kur bebūtum, iš kokių kelionių besugrįžtum, tu visada sustoji čia, ant Tauro kalno, apžvelgi savo miestą, tokį patį ir naują. Ir tankiu medžių vainiku apsuptą Gedimino pilies bokštą, ir didingą Petro ir Povilo bažnyčios baroką, Antakalnio žalume, ir lengvus tarsi žuvėdrų sparnai tiltus per Nerį... Ir baudžiauninko Stuokos baltąją nuotaką – Katedrą susirandi, išgirsti amžių varpų gaudžiančius dūžius...“

Bubnys, Vytautas. Pilnatis valandą. – Vilnius, 1985, p. 25.

Pranciškus Petras Būčys (1872 08 20–1951 10 25), Rytų apeigų (Unitų) vyskupas, teologas

„Trumpai sakant, teko pamatyti trijų kultūrų klodus Vilniuje [1893 m.]: lietuvybė buvo požemiuose, lenkybė bažnyčiose, rusiškumas valdžios įstaigose ir pirklių rankose. Žydai laikėsi su rusais.“

Būčys, Pranciškus. Vyskupo P. P. Būčio atsiminimai. – Chicago, Ill, 1966. – D. 1: Pasiruošimas darbui, p. 308.

Janas Bulhakas (1876 10 06–1950 02 04), fotografas, gyvenęs Vilniuje 1912–1944 m.

„Ne iš sykio galima pajusti, kuo ir kodėl išsiskiria Vilnius, nes elementarūs dalykai kartais sunkiausiai suvokiami. Priežastis paprasta: Vilnius iš esmės nėra miestas ir niekada juo nebuvo. Vilnius tik apsimeta, bando, stengiasi, bet paneigdamas laiko tėkmę ir dvasią, pasilieka kaimu... Vilnius – visu pirma kraštovaizdis, tai sielos, kurių nuskaidrina saulėta gamtos malonė, būseną...“

Čia daug erdvės – slėnių, vandenų. [...] kalvų, natūralaus kraštovaizdžio, kuris jungiasi su tauriais žmogaus intelekto kūriniais. Miestas driekiasi plačiai, visur ramybės, tylos, gobiančios žalumos įspūdis... Vilnius prašnekiną ne kiekvieną, nes kalba pusbalsiu, nesugeba šūkauti kaip mugėje, nemoka girtis savo verte – ir laukia to, kas pats ją suvoks... Vilnius moko žvelgti aukštyn į dangų... Jis – sielos ir intuicijos išbandymas.“

Senasis Vilnius piešiniuose ir nuotraukose: parodos katalogas. – Vilnius, 1988, p. 12.

„[...] tik jo [dailininko Ferdinando Ruščico] dėka atsivėrė akys ir išsilaisvino manyje iki tol snaudusios jėgos, leidusios architektūrą pamilti taip karštai, kaip peizažą, o Vilniuje palikti širdį visiems laikams.“

Buľhak, Jan. Vilniaus peizažas: fotografo kelionės. – Vilnius, [2006], p. 6.

„Vilnius skambina, groja ir gieda bažnyčių bokštais, šypsosi sodų žiedais, raudonuoja čerpių stogais, žavi kalnų žaluma ir upių skaidrumu, suvirpina kiekvieną sugėbančią mylėti širdį. Pranašišškai, skardžiai gaudžia Vilniaus varpai: buvome, esame, būsime!..“

7 meno dienos. – 2013, vas. 22, p. 6.

„Vilnius, laimė, nėra miestas, nes turi visus dvaro požymius – didelio poniško dvaro su prabangia architektūra ir natūraliu gamtos grožiu. Jis išsidriekęs kalvotame, vandeningame slėnyje ir pasipuošęs natūraliu gamtovaizdžiu, susilieja su tauriais žmogaus intelekto kūriniais. Tai šventovės, vienuolynai, rūmai su erdviais parkais, dvarai ir dvareliai su ūksmingais sodais ir kiemais... Miesto sampratai nuolat priešinasi kokia nors žalia gatvelė, vingiuotas skersgatvis, žydintis kiemas ar darželis, vaismedžių sodas..., net niekur neskubantys praeiviai...“

Buľhak, Jan. Vilniaus peizažas: fotografo kelionės. – Vilnius, [2006], p. 13.

Klemensas Burneika (1934 03 25–2004 09 14), režisierius, kultūros veikėjas

„[...] jei ne Šventaragio slėnis, Vilnius šioje vietoje tikrai nestovėtų. Daug upių suteka, daug Lietuvoje yra panašių piliakalnių, bet jie visi daugmaž eiliniai. Tačiau Šventaragio slėnis – ne tik Vilniaus, bet ir visos Lietuvos širdis. Jis vienintelis, nepakartojamas, karališkas, pradėjęs garbingą, turtingą, didingą, ilgaamžę Lietuvos valstybės istoriją.“

Burneika, Klemensas. Apie žinomus ir nežinomus Lietuvos valdovų rūmus: vietoj ekskursijos. – Vilnius, 2003, p. 16.

Antanas Rimvydas Čaplinskas (1939 03 28–2011 12 13), inžinierius energetikas, istorikas

„Vilnius [...] yra unikalus. Visų pirma jis unikalus tuo, kad visi didieji Europos miestai, ypač sostinės, buvo kažkiek internacionalinės, bet niekur nebuvo taip, kaip Vilniuje, kurį europiečiai ne veltui vadino Babilonu. Čia klestėjo ir prekyba, ir amatai, pynėsi religijos ir tautybės. Tačiau ne visi atvykėliai galėdavo tapti miestiečiais – pirmiausiai jie turėdavo įrodyti, kuo galėtų būti naudingi miestui. Įdomu, kad atvykėlio kilmės vieta figūravo tik iki priesaikos davimo, o po to jis tapdavo, pavyzdžiui, koku Vilniaus staliumi ar pirkliu, o jo kilmės vieta nebūdavo minima.“

Respublika. – 2011, birž. 11, priedas „Julius“ / „Brigita“, p. 4.

Jonas Čeponis (1926 04 02–2003 01 07), lietuvių tapytojas

„Tapiu daug Vilniaus peizažų. Vilnius mane žavi ir įkvepia. Kartą eidamas Mindaugo gatve pažvelgiau žemyn ir apstulbau: stebuklas! Kaip šviečia žaliame fone Šv. Onos ir Bernardinų bažnyčios.“

Lietuvos aidas. – 2001, rugpj. 30, p. 11.

**Liudvikas Čarkovskis (Ludwik Czarkowski, 1855 10 04–1928 10 22),
gydytojas, bibliotekininkas, kraštotyrininkas, visuomenės
veikėjas, vienas iš Vilniaus mokslo bičiulių draugijos steigėjų**

„Vaikštinėjimą gatvėje pajvairindavo ir malonumo suteikdavo rylos. Jos, prislopindamos gatvės šurmuli, grojo nuo ryto iki vakaro. Rylos buvo labai įvairios: pridususios ir nesuderintos, gaudžiančios it orkestras ar mūsų dienų gramofonai, tik malonesnės ausiai. Praeiviai klausydavosi operų arijų, nors pasitaikydavo grojant ir „Kamarinską“, o retsykais jaunas ir išvaizdus rylininkas [...] dainuodavo pritardamas į taktą savo instrumentui. Rylos jau senokai išnyko, labai gaila, nes mūsų dienomis nėra kur pasiklausyti nei tokios muzikos, nei tokio dainavimo.“

„Meilę galiu išreikšti miestui, į kurį, būdamas paaugliu, žvelgiau plačiai atvertomis akimis, kuriame mintis audė jaunuolis, o brandos metais drauge su šimtais kolegų dirbo žmogus. Jie stengėsi nuplėšti storą luobą, po kuriuo lenkišką pradą paslėpti vylėsi okupacinė caro valdžia. [...] myliu tave, Vilniau, ir garbinu.“

Czarkowski, Ludwik. Vilnius 1867–1875: atsiminimai. – Vilnius, 2020, p. 78–79, 139.

**Kristupas Čibiras (1888 12 14–1942 03 23), kunigas,
Vilniaus krašto visuomenės veikėjas**

„Čia gimė, išaugo, sutvirtėjo mūsų valstybės galybė. Vilnius mūsų didybė. Vilnius Lietuvos praeitis: išplėsti Lietuvai Vilnių – palikti ją be praeities. [...] Vilnius mūsų saulė. Vilnius visos Lietuvos brangusis turtas. Iš čia ėjo ir ateityje turi eiti bangos, kurios gaivintų įvairiais žvilgsniais mūsų šalį. Lietuviiui likti be Vilniaus, tai netekti savo širdies, savo akių, savo praeities, tai nustoti savo galybės ir didybės.“

Vilniaus kultūrinis gyvenimas: dvasininkų vaidmuo 1900–1945. – Vilnius, 2006, p. 194–195.

Ginas Dabašinskas (g. 1963 07 25), lietuvių žurnalistas, redaktorius

„Krivis, Senasis Išminčius, vilko brolis, atskleidžiantis savasties paslaptį artikuluota, sąmonei suprantama kalba, pataria įkurti miestą, sostinę – Miesto įvaizdis paprastai iškyla kaip Motinos, saugančios ir ginančios savo vaikus, kaip moteriškos sielos, anima simbolis, kaip Vilna, raibuliuojanti Vilnelės vilnyse. Vilna – tai sukurtas miestas, iškeltas iš žemės gelmių, pastatytas iš akmenų ir geležies. Tačiau yra ir miestas amžinas, nesukurtas, nepraeinantis, paskendęs sapne ir save sapnuojantis, tvyrantis tarsi Pirminis Judintojas savo santvarkoje, atsiliepusioje Gedimino varde, – Vilnius, patariantis geisti Vilko brolybės.“

Literatūra ir menas. – 1991, saus. 1, p. 14.

Vanda Daugirdaitė-Sruogienė (1899 08 16–1997 02 10), lietuvių istorikė, pedagogė, visuomenės veikėja

„Vėliau jis [Gediminas] įkūrė savo sostinę Vilniuje, senoje piliavietėje, Neries ir Vilnios upių santakoje. Vieta sostinei čia buvo labai patogi, nes ji buvo valstybės viduryje; pirkliai iš senovės pro čia upėmis keliavo iš Baltijos jūros į Rusiją; čia buvo status kalnas, ant kurio buvo galima pastatyti neprieinamą tvirtovę. Vilnius tokiu būdu nuo Gedimino laikų tapo Lietuvos sostine visam laikui.“

Daugirdaitė-Sruogienė, Vanda. Lietuvos istorija. – Vilnius, 1990, p. 53.

Vytautas Daugudis (1929 11 02–2001 01 10), lietuvių archeologas

„[Kreivosios] Pilies gynybiniai įtvirtinimai leidžia manyti, kad ji iš tikrųjų buvo gana tvirta ir įrengta nelygioje, į Neries pusę nuolaidėjančioje kalvoje. Dėl to, žiūrint iš šono, turbūt atrodė kreiva. Gal todėl ir pavadinta Kreivąja.“

Daugudis, Vytautas. Iš Vilniaus miesto praeities. – Vilnius, 1993, p. 45.

Viktorija Daujotytė-Pakerienė (g. 1945 10 01), lietuvių literatūrologė

„Senasis Vilnius – ir tas, kuris yra jau kelis kartus dingęs, ir tas, kuris dar tebestovi – buvo statomas klausantis gamtos balso. Tai liudija gatvelių įlinkiai, kiemai, stogų linijos, arkos. Netiesinti, nenukasti, geriau prisiglausti, aplenkti. Užtat senasis Vilnius turi augmeniško savaimingumo: namas „priaugęs“ prie namo, po didesniu statiniu (kaip po medžiu) dar telpa mažesnis, po juo – krūmas, gėlė. Molis, degtos plytos, rausvų čerpių stogai. Tokios pačios spalvos yra rudenio klevų raudonis. Kai jis pasirodo senojo Vilniaus universiteto kiemuose, prasideda paslaptinga grožio misterija...“

Sakalauskas, Tomas. *Missa Vilnensis: susitikimai su Vilniaus kūrėjais.* – Vilnius, 2006, p. 33.

Vaidotas Daunys (1958 01 02–1995 07 29), lietuvių rašytojas

„Yra dvi susisiekiiančios paslaptys: kalba ir Vilnius. Tu juk ne šiaip sugrįžti į šį miestą, o sugrįžti tam, kad gomuryje suspurdėtų skiemuo, dar kartą. Dar kartą! Nieko nėra amžinesnio už šį pakartojimo džiaugsmą. Tu ištari šitą miestą, o ištardamas išvysti jį.“

Balčytis, Vytautas. *Daunys, Vaidotas. Vilnius: Vardas ir žodis.* – Vilnius, 1993, p. 1.

„Kaita, kitėjimas yra šio miesto dvasia. Niekada Vilnius nebus Amžinasis miestas, jisai – Pažadėtasis.“

Krantai. – 1989, Nr. 10, p. 24.

„Kokia šviesa mus įkvepia Vilniuje, šitame ledynmečio slėnyje, kur susibėga romantikų ir kareivių išvaikščioti keliai? Mintis, ieškanti peno šioje erdvėje, čia randa nevienaklodžius metaforų ryšius, mūsų vaizduotę įkvepiančius taip pat kaip upių terasos archeologo mintį. Čia mūsų mąstymas randa gilesnių dimensijų, ne vien tų, kurios šviečia nuo jūros...“

Nemunas. – 1987, Nr. 1, p. 19.

Vladas Drėma (1910 12 03–1995 01 04), lietuvių dailės istorikas, muziejininkas, tapytojas, grafikas

„Vilnius – didžiausias mūsų prieštaringos, be galo įvairiaspalvės istorijos ir kultūros židinytis [...] Vilnių sukūrė visa Europa. Iš visų Europos kraštų žmonės dirbo ir kūrė, projektavo, puošė jį.“

Juozaitis, Arvydas. Tarp žmonių. – Vilnius, 1993, p. 109, 110.

Marija Drėmaitė (g. 1971 07 16), lietuvių architektūros istorikė

„Unikalus, labiausiai į rytus nutolęs barokinis miestas, išaugęs ant viduramžiško gatvių tinklo, tapo įkvėpimo šaltiniu daugeliui menininkų, rašytojų, istorikų ir menotyrininkų. Apie Vilnių rašytos knygos, poemos, dainos, jis tapytas ir fotografuotas, apie jį kurti mitai ir pasakojimai, kol pats miestas tapo savotišku mitu.“

Vilnius, 1900–2016: architektūros gidas. – Vilnius, [2016], p. 6.

Ričardas Filistovičius (g. 1951 04 28), lietuvių tapytojas

„Vilnius man – tikra dekoracija, niekada nenusibostanti, kintanti, kurstanti vaizduotę. Čia gyveno mano proseneliai, seneliai, tėvai, dabar – aš, mano vaikai ir anūkai.“

Respublika. – 2001, bal. 28, p. 18.

Algirdas Gaižutis (g. 1941 10 17), lietuvių estetikas, menotyrininkas, kultūrologas

„Neabejotina Vilniaus magnetizmo savybė – nuostabi, nepakartojama miesto ir jį supančios gamtos, aplinkinio landšafto dermė. Ji yra didis istorinis palikimas, kurį deramai suformuoti padėjo kunigaikščių, mecenatų, architektų, dvasininkijos atstovų ir eilinių miestiečių geras meninis skonis ir išvalgumas.“

Vilniaus istorijos metraštis. – Vilnius, 2007. – T. 1, p. 13.

Ričardas Gavelis (1950 11 08–2002 08 18), lietuvių rašytojas

„Vilnius – tai miestas šmėkla, miestas haliucinacija. Jo neįmanoma susapnuoti ar įsivaizduoti – jis pats yra sapnas arba vaizduotės tvarinys. Vilniuje vaikšto lietuvių kunigaikščių dvasios, sveikinas su pažįstamais, užkabinėja merginas ir nykiai stumdosi troleibusų stotelėse. Čia plevena ir maišosi lenklaikių kvapai, gaisrų bei marų kvapai ir banaliausias prasto benzino tvaikas. Čia naktimis gūdžiai kaukia, šaukiasi pagalbos Geležinis Vilkas. Čia netikėtai gali sutikti numirėlį, kitados gestapo ar saugumo nukamuotą, vis kartojantį išdaviko vardą, kurio niekas nenori girdėti. Prahoje ar Lisabonoje senovė tvyro greta nūdienės bedvasybės. Vilniuje kiekvienas namas, kiekviena siaurų gatvelių sankryža yra sykiu ir senosios gyvybės, ir nūdienės katalepsijos vieta. Vilnius – tai daugybė miestų, suklotų vienas ant kito. Archeologiniais sluoksniais čia sugulė ne tik žemė – ir laikas, ir oras, ir kalba. Toje pat vietoje glūdi ir virsta vienas kitu Rytų ir Vakarų kultūros sluoksniai. Vilnius – tai riba, kur susikovė rusų ekspansija ir Europos dvasia. Čia susidūrė ir susimaišė visui viskas. Vilnius – tai milžiniškas kokteilis, suplaktas bepročių rūko dievų. Jei miestas galėtų egzistuoti vienišas, be žmonių, Vilnius būtų visų miestų Miestas. Bet miesto dvasią išreiškia žmonės, o jei bandai suprasti, ką reiškia žmogystos Vilniaus gatvėse, ką reiškia tasai marazmiškas spektaklis, kuriame ir pats vaidini, iškart suvoki, jog sapnuoji.“

Gavelis, Ričardas. Vilniaus pokeris. – Vilnius, 1989, p. 77.

Edmundas Gedgaudas (g. 1933 08 26), lietuvių muzikologas, pianistas, pedagogas

„O juk po visą Vilnių pasklidęs vėlyvasis barokas – įsikūnijusi vieno žmogaus [Jono Kristupo Glaubico (Johanno Christopho Glaubitzo)] vizija, jo concerto grosso.“

„Vilniaus, anot Pauliaus Weberio, neįmanoma įsprausti į įprastas formules. Tai esanti unikali prieštaravimų ir podraug grožio apraiška.“

„[...] Magiškojo kupolų sąskambio nebėra. Priėmiau tą taip, lyg kas ištisine betono siena būtų užtvėręs Baltijos jūrą.

Tokie miestai kaip Vilnius nyksta nepatirdami meilės. Jie jaučia, ar su jais nuoširdžiai kalbama, ar bendraujama. Jiems reikia ne žvitrių verslininkų akučių už brangaus automobilio stiklo. Ne smegenų, sukaustytų „virtualios tikrovės“ kliedesių. Dešiniajame Neries krante Tu dar ne viską matei. Ten iš peties pasidarbavo galvos, kurios Vilniaus į save neįsileido.“

„Vilniuje anuomet klestėjo kavinių įvairovė. Gal prieš pusšimtį metų bandyta atgaivinti Rudnickio kavinę, prieškariu kaip jokia kita telkusių literatus ir laikraštininkus. Ją, gan dailiai atnaujintą, taip ir pavadino – „Literatų kavinė“. Bet literatai ir kiti menininkai jau turėjo „Neringą.“

„Vilniuje daug ką sunku arba ir neįmanoma racionaliai paaiškinti. Regis, jog net laikas čia nuo seno būdavo kitoks, paveikdavęs net ir šimtmečių trukmę. Šis miestas tai atsilikdavo, tai netikėtu šuoliu išsiverždavo į priekį (Johanno Christopho Glaubitzo vizijos!). Per kraupius istorijos virsmus išlikę Vilniaus rudimentai vis dar neaplenkia reikšmingų, o retsykais ir visiškai kuklių, darbų.“

Gedgaudas, Edmundas. Prisijaukinant Vilnių. – Vilnius, [2015], p. 121, 161, 175, 180, 184.

„Perprantant Vilnių, reikia jį išgirsti. Matyt, šios vietos dvasia nuo seno skatindavo kurti tuos, kurie regimybėje ieškodavo saitų su muzika, sugebėdavo iš kitur atklystančius motyvus transformuoti pagal šio miesto ore tvyrančias dermes. Gotikos aidas ties Vilnios skardžiais sustingdo muzikinius šio stiliaus siekius reziumuojančiu Šv. Onos bažnyčios fasadu, o unikalusis barokas bene labiausiai įteisina įvaizdį „Skambantis miestas.“

Literatūra ir menas. – 1984, gruod. 1, p. 7.

Gediminas (apie 1275–1341), Lietuvos didysis kunigaikštis

„Visiems visame pasaulyje išplitusiems Kristaus garbintojams, vyrams ir moterims, ypač teikiant pirmenybę ypatingiems Liubeko, Štralzundo, Brėmeno, Magdeburgo, Kelno miestams ir kitiems iki pat Romos, Gediminas, Dievo malone lietuvių ir rusų karalius, Žiemgalos valdovas ir kunigaikštis, garbės ir malonės patvarumo sveikindamas [linki]. [...] atveriamė [mūsų] žemę, valdas ir karalystę kiekvienam geros valios žmogui: kariams (riteriams), ginklanešiams, pirkliais, valstiečiams, kalviams, račiams, kurpiams, kailiadirbiams, malūnininkams, smuklininkams, bet kokiems amatininkams. Visiems šiems išvardytiems – kiekvienam pagal jo rangą – norime žemę padalyti. [...] Duota, nuodugniai apsvarsčius, mūsų mieste Vilniuje 1323 Viešpaties metais, Švento apaštalo Pauliaus atsivertimo dieną“ [iš Gedimino laiško, rašyto 1323 m. sausio 25 d., Vilnius].

Chartularium Lithuaniae res gestas magni ducis Gedeminne illustrans = Gedimino laišakai. – Vilnius, 2003, p. 47, 49.

<http://www.xn--altiniai->

[4wb.info/files/literatura/LCOO/Gedimino_lai%C5%A1kai.LCO600.pdf](http://www.xn--altiniai-4wb.info/files/literatura/LCOO/Gedimino_lai%C5%A1kai.LCO600.pdf)

**Marija Birutė Gimbutienė (1921 01 23–1994 02 02),
lietuvių archeologė, archeomitologijos pradininkė**

„Vilnius man liko kaip stiprybė, kaip gyvybės vanduo – kai būdavo gyvenime sunku, visada sugrįždavau į savo vaikystę Vilniuje.“

Gimbutienė, Marija. Laimos palytėta. – Vilnius, 2002, p. 126.

„Vis dėlto esu labai dėkinga likimui, kad gimiau ne kur kitur, o Vilniuje: šis nepaprastai gražus miestas mane ne tik augino, bet jo vaizdas ir dvasia lydi per visą gyvenimą.“

Lietuvių dienos (Los Angeles). – 1962, Nr. 3, p. 5.

**Algirdas Julius Greimas (1917 03 09–1992 02 27),
lietuvių ir prancūzų semiotikas, mitologas, kalbininkas**

„Keista atrodo tikrai, kad Vilniuje mūrai ir gatvės pakeitė žmones, o ne žmonės pritaikė sau gatves ir mūrus.“

Naujoji Viltis. – 1988, Nr. 21, p. 39.

Regnum: kūryba ir kriterijai. – Vilnius, 1991. – D. 1, p. LXXXVI (86).

Antanas Gudaitis (1904 07 29–1989 04 20), lietuvių tapytojas

„Vilnius, priešingai Kauno smulkiai komercinei dvasiai, yra paliestas kelių didžiųjų stilių bangų. Jo architektūroje daug kur jaučiama aukštų dvasinių polėkių ir didingumo. [...] Vilniuje visų pirma vyrauja skoninga architektūra, kuri, jungdamasi su aplinka, kartais duoda nuostabių dalykų.“

Sakalauskas, Tomas. Antanas Gudaitis: septyni vakarai su dailininku. – Vilnius, 1989, p. 147.

Leonardas Gutauskas (g. 1938 11 06), lietuvių rašytojas, tapytojas

„Vilnius – įvairus miestas, apie jį gali rašyti visi ir kiekvienas ras savo temelę, savo nišą. Bet aš rašau apie anų laikų [savo jaunystės] Vilnių [...]. Vilnius man yra brangus – čia užaugau, gyvenau.“

Lietuvos rytas. – 2011, geg. 28, priedas „Sostinė“, p. 1, 5.

**Juozas Albinas Herbačiauskas (1876 10 20–1944 12 03),
lietuvių rašytojas, literatūros kritikas**

„Aš trokštu, kad Vilnių laimėtų laisvos kūrybos himnas, dvasios žaibo žodis, o ne kardas.“

Nemunas. – 1989, Nr. 10, p. 10.

**Gediminas Isokas (1931 02 23–2020 07 05), lietuvių rašytojas,
miškininkas**

„Kai 1893 m. Vilniuje paplito choleros epidemija, reikėjo naujų šulinių. Tuomet buvo iškasti pirmieji arteziniai Vilniaus šuliniai: Katedros aikštėje (16 tūkst. kibirų per parą), Tilto gatvėje ir aikštėje priešais generalgubernatoriaus rūmus. Ilgainiui Vingrių šaltiniai prarado savo pirmąją reikšmę, nes buvo įrengta naujų vandenviečių, išgręžta naujų šulinių. Po žeme trykstantys Vingrių šaltiniai vilniečiams reikšmingi kaip praeities liudytojai. Juos primena ir Vingrių gatvės pavadinimas.“

Isokas, Gediminas. Lietuvos gamtos paminklai. – Vilnius, 1995, p. 422.

Miša Jakobas (g. 1949 08 07), pedagogas

„Aš negimiau Vilniuje, bet esu jį įsimylėjęs nuo pat mano pirmos dienos čia. Aš dėkoju likimui, kad esu čia. Dabar aš galiu pasakyti, kad tai mano miestas, mano žydiškas miestas. Matyt, tai ir yra mano atsakymo vinis – tai mano žydiškas miestas, eini ir tarsi grįžti atgal į istoriją, į tą didelę mūsų – žydų, gyvenančių, gyvenusių Lietuvoje ir ypatingai žydų, gyvenančių, gyvenusių Vilniuje – istoriją.“

<https://www.15min.lt/naujiena/aktualu/lietuva/misa-jakobas-kai-visi-mano-kolegos-myles-vaikus-kaip-myliu-as-sekme-garantuota-56-558767>

Algė Regina Jankevičienė (1930 06 27–2015 03 11), lietuvių architektūros istorikė

„Savita, nepakartojama senojo Vilniaus architektūra – raiškaus silueto bokštų, tapybiškų plokščiasienių gatvelių, puošnių ansamblių ir santūrių namų fasadų subtilus derinys. Į istorinę aplinką darniai įsijungia nauji šiuolaikinės architektūros kūriniai.“

Vilniaus architektūra. – Vilnius, 1985, p. 5.

Pranė Jokimaitienė-Aukštikalnytė (1922 03 01–1989 09 06), lietuvių tautosakininkė, poetė

„Vilnius lietuvių liaudies dainose tapo apeiginio vaizdo dalimi, simboliu, meninio apibendrinimo priemone. Karo dainose – tai herojaus – tėvynės gynėjo – mirties įprasminimas, kalendorinėse – fantastinių vaizdų sudėtinė dalis, vestuvinėse – nuotakos arba jaunojo šaunumo, jaunojo šalies tolumo išraiška, apeiginio rūtų vainiko išaukštinimo priemonė, vaikų vaišių, humoristinėse dainose – grakštaus humoro priemonė.“

LTSR MA darbai. Serija A. – 1982. – T. 4 (81), p. 120.

Antanas Jonynas (1923 12 14–1976 07 05), lietuvių rašytojas

„Aš myliu šventus, istorinius Vilniaus akmenis, jo senąsias, dabar su tokia meile prikeliamas, restauruojamas gatveles. Jos dvelkia brangiais šlovingos praeities prisiminimais, jos kalba apie didvyriškus mūsų liaudies žygius...“

Jonynas, Antanas. Subrendimo metai. – Vilnius, 1987, p. 408.

„Kai sugrįžti į Vilnių, koks jis buvo prieš 30 metų, kai vėl atsistoji Kalinausko ir Pylimo [...] gatvių kampe, pirmiausia nustebina tylą – graži, aidi giedro rudens tylą, kai tie negausūs rudens garsai, kurie sklinda po ką tik audrą pakėlusį miestą, negąsdina, nepribloškia, neužtrenkia ausų. Pralekia, pradunda reti automobiliai, iš lėto senų grindiniu darda kaustyti valstiečio vežimo ratai, klapsi vežiko kuinas, motinos šūkčioja vaikus, dvi moterėlės laisviausiai susikalba stovėdamos viena vienoje, kita kitoje Pylimo gatvės pusėje, gaiviai, dar pilnomis lapų šakomis šlama senosios Vilniaus liepos.“

Jonynas, Antanas. Prie gyvo šaltinio: publicistika, literatūros kritika. – Vilnius, 1984, p. 20–21.

Romualdas Juknevičius (1906 10 18–1963 04 13), teatro režisierius, aktorius, pedagogas

„Tai miestas jausmų, poezijos, senos romantikos, gražaus patriotizmo, meno ir mokslo.“

Res Humanitariae. – Vilnius, 2010. – T. 8, p. 57.

**Benediktas Juodka (g. 1943 01 13), lietuvių biochemikas,
Vilniaus universiteto rektorius (2002–2012),
visuomenės veikėjas**

„Jis nedidelis, kompaktiškas, gražus, tarp kalvų įsikūręs žalias miestas. Čia viena upė įteka į kitą, o užlipus ant Gedimino kalno atsiveria visas miesto vaizdas. Nuoširdžiai galiu pasakyti, jog Vilnius man – gražiausias pasaulio miestas. Didžiuojuosi ir džiaugiuosi galėdamas vadintis vilniečiu. Be galo myliu šį miestą.“

Lietuvos rytas. – 2007, rugs. 1, priedas „Sostinė“, p. 5.

**Arvydas Juozaitis (g. 1956 04 18), lietuvių publicistas,
visuomenės ir sporto veikėjas, filosofas**

„Vilnius seniai tapo Lietuvos inkaru, meilės, vilties ir tikėjimo žiburiu. Tai būdinga visiems karalių miestams.“

Regnum: kūryba ir kriterijai. – Vilnius, 1991. – D. 1, p. LXXXVII (87).

**Vladas Rafaelis Jurgutis (1885 11 05–1966 01 09),
lietuvių politikas, ekonomistas**

„Vilniaus senųjų sienų pilki griuvėsiai brangesni yra man negu ir gražiausi nauji pastatai, kurie nieko nesako mano protui ir visai neveikia mano širdies. Ir meno grožis man tik tuomet tėra vertingas, kai jis pajėgia prabilti mano protui, kai jis sugeba užgauti jautrias mano sielos stygas, kurios aidi mūsų didžios praeities akordais.“

Laumenskaitė, Egidija. Vladas Jurgutis: didis ekonomistas ir mokytojas. – Vilnius, 2008, p. 117.

Jonas Jurkštas (1929 02 24–2007 01 04), lietuvių kalbininkas

„Vilniaus vardas pirmą kartą paminėtas tik Gedimino laiškuose [...], ir vokiečiai, atrodo, niekur niekaip senojo Vilniaus nepaminėjo. Jie dar ir XVIII a. greičiausiai pagal seną tradiciją Vilnių vadino Willda arba Vilnia.“

„Reikia paminėti bene svarbiausią argumentą. Tai tas faktas, kad Vilniuje Mindaugas pastatė mūrinę Katedrą. Jis leidžia gana rimtai spėti, jog jau tuo metu Vilnius buvo pats didžiausias ir svarbiausias Lietuvos valstybės miestas. Į jį sueidavo visi ir visokie keliai: politiniai, ekonominiai, sausumos ir vandens.“

„Kadangi visais laikais valstybinės ir šiaip didesnės reikšmės dokumentai plisdavo po Lietuvą iš Vilniaus ir per Vilnių, tad ir su vandenų apsaugos istorija susiję faktai daugiau mini Vilniaus vandenį, kurių yra buvę gana daug; be Neris ir Vilnios, dabartinio miesto teritorijoje būta daugelio upelių, tvenkinių, ežerėlių ir šaltinių, iš kurių vienas seniausiųjų upeliukas Vingris keturis šimtus metų teikė miestui geriamąjį vandenį.“

„Vorutos (pagal K. Būgą – Varuta) pilies klausimas verčia šiek tiek pakalbėti ir apie pačią upę, kurią dabar vadiname Vilnia (ne Vilnelė, nes tai vertinys iš lenkų Wilenka). Tai mažoji Vilniaus miesto upė, davusi savo vardą ir miestui.“

Jurkštas, Jonas. Atsiminimai. – [Vilnius], 2005. – D. 2: Kiek mynė – neišmynė, p. 123, 124, 125, 130.

**Adomas Juškaitis Juškevičius (1905 01 01–1999 12 12),
pedagogas, istorikas, pirmojo lietuviško vadovo po Vilnių
ir jo apylinkes (1937) bendraautoris (su Juozu Maceika)**

„Kur Neris banguoja ir srauni Vilnelė savo vandenį jan neša; kur žali miškeliai paslaptinai ošia; kur užsėti laukai įdomiai vilniuoja, – ten slėny, tarp kalnų, įsikūrė gražus Vilniaus miestas.“

Vilnius pergyveno didingus laikus. Kitados buvo lietuvių tautos lopšys, paskui didžiųjų Lietuvos kunigaikščių sostinė, kurių valdomosios žemės plotai siekė Baltijos ir Juodosios jūros vandenį. Vilnius – kultūros židinys. [...] Vilnius – tikiškinio lietuvių gyvenimo centras. Jame vyriausias senovės lietuvių kunigas Krivė-Krivaitis skelbė minioms dievų valią; čia buvo Perkūno garbei šventykla. Jos vietoje prieš šimtmečius iškilo didinga krikščioniška Katedros bažnyčia, o didieji Lietuvos kunigaikščiai ir didikai visą miestą nustatė bažnyčių bokštais. Vilnius – lietuvių tautinio atgimimo vieta. [...] didžiajam karui praūžus, čia buvo paskelbta laisva Lietuva.“

Juškaitis, Adomas. Vilnius ir jo apylinkės / Adomas Juškevičius, Juozas Maceika. – Vilnius, 1991, p. 1.

Jurgis Kairys (g. 1952 05 06), lietuvių lakūnas, aviacijos konstruktorius, akrobatinio skraidymo meistras

„Yra vietovių, kurios, kuo aukščiau skrendi, tuo gražiau atrodo. Vilnius – kuo žemiau, tuo gražesnis.“

Lietuvos rytas. – 1999, gruod. 29, priedas „Sostinė“, p. 2.

Vytautas Kalinauskas (1928 11 09–2001 06 14), lietuvių grafikas, tapytojas, scenografas

„Vilnius taip sodriai egzistuoja mano kūryboje, kad Vilnius – mano gyvenimo būdas.“

Vilniaus laikraštis. – 1990, Nr. 6, p. 10.

Mykolas Karčiauskas (1939 03 15–2018 04 20), lietuvių rašytojas

„Išgyventi metai, amžinas teisybės ieškotojo polinkis, kūryba padėjo man surasti savą, realų Vilnių, su jo istorija ir dabartimi, su senamiesčio žavesiu ir naujų statybų poezija.“

Vakarinės naujienos. – 1986, geg. 19, p. 2.

Naglis Kardelis (g. 1970 05 26), lietuvių filosofas, filologas, vertėjas

„Vilnius – ne tik Lietuvos širdis, Gedimino išsapnuotas miestas, bet ir lietuviškasis Europos idėjos įkūnijimas: kultūrinė Europos tapatybė laikosi ant dviejų polių pamato – antikinės ir judeokrikščioniškosios tradicijų, o juk Vilnius – Šiaurės Atėnai ir Šiaurės Jeruzalė tuo pat metu. Tai dvasinis Lietuvos langas į Europą, vieta, kur Lietuva Europoje susitinka Europą Lietuvoje, gyvas ir draugiškas miestas, kuriame gyvenantys skirtingų tautų žmonės kultūrinės vieni kitų tradicijas suvokia kaip savas, kartu puoselėjamą miesto dvasios lauką kurdami kaip visiems jaukią meilingos bičiulystės vietą.“

Pašvaistė. – 2019, Nr. 4, p. 1.

<http://www.pasvaiste.lt/files/2019-04.pdf>

Aurelijus Katkevičius (1962 12 22–2020 08 12), lietuvių žurnalistas, vertėjas

„Man Vilnius primena taurę, kurios dugne – brangaus kraujo lašas. [...] man Vilniaus taurė – sielos draustinis.“

Aušrinė. – 1990, Nr. 3, p. 27.

**Konradas Kaveckas (1905 11 02–1996 11 08),
lietuvių kompozitorius, dirigentas, vargonininkas,
pedagogas, visuomenės veikėjas**

„Vilniaus miestas – ne tiktai gražių architektūrinių linijų miestas, bet ir nuo amžių įžymus teatro ir muzikos židiny. Toks jis buvo, toks turbūt ir liks per amžius. Jo pavėsy taip pat augo ir augs Lietuvos muzikos menas.“

Muzikos barai. – 1939, Nr. 11, p. 283.

<http://www.epaveldas.lt/object/recordDescription/LNB/LNBo0280A18>

Albertas Kazlauskas (g. 1991 01 09), gidas

„Vilnius gidams, istorikams yra dėkingas miestas, jis turi daug skirtingų charakterių, sluoksnių.“

<https://neakivaizdinisvilnius.lt/straipsniai/gidas-albertas-kazlauskas-siame-darbe-nera-monotonijos/>

**Juozas Keliuotis (1902 09 04–1983 03 25), lietuvių žurnalistas,
rašytojas, vertėjas**

„Vilnius – amžinoji Lietuvos sostinė, jos širdis ir jos siela. Jis – esminis jos gyvybės šaltinis, be kurio ji negali egzistuoti. Jis – ir vienintelis simbolis, ją organiškai siejans su jos visa didinga praeitimi. Be Vilniaus ji gali tik vegetuoti ir merdėti.“

Keliuotis, Juozas. Mano autobiografija: atsiminimai. – Vilnius, 2003, p. 275.

„Vilnius visada skatina svajoti ir galvoti. [...] Vilnius – Lietuvos praeities didybė, bet jis ir jos ateities raktas, be kurio mes negalime kopti į aukštesnės kultūros ir didingesnės kūrybos pasaulį. [...] Tad man reikia bet kuria kaina įsitvirtinti tame mieste. Tik čia galėsiu alsuoti ir kurti. Čia galėsiu ištvėringai pakelti didžiausius vargus, čia įstengsiu nešti savo gyvenimo kryžių. Čia ir suvargęs, ir apiplyšęs, ir basom, ir kruvinom kojom įstengsiu keliauti vis pirmyn ir pirmyn! Vilniuj gyvenant negalima eiti atgal, negalima ir vietoje pasilikti. Vilnius tau dieną ir naktį skatina vis žengti pirmyn, vis daryti naujus tyrimus ir naujus bandymus, vis stengtis organizuoti ir kurti naują gyvenimą, nors ir paremtą šimtmečiais kurtomis tradicijomis.“

Keliuotis, Juozas. Mano autobiografija: atsiminimai. – Vilnius, 2003, p. 400–401.

Vytautas Kernagis (1951 05 19–2008 03 15), lietuvių dainų autorius ir atlikėjas, aktorius, pramoginių renginių režisierius ir konferansjė, televizijos laidų vedėjas

„Esu vilnietis. Visa tai, kas vyko mano gyvenime – esu aš ir Vilnius. Visų pirma esu dėkingas Vilniaus rusams, kad mokė mokyti lietuviškai, labai esu dėkingas Vilniaus žydams – kad vertė mokyti rusiškai, labai esu dėkingas Vilniaus lenkams, nes kiekvieną antradienį spaudos kioskuose atsirasdavo žurnalas, kurio visi laukdavome.“

Oginskaitė, Rūta. Nes nežinojau, kad tu nežinai: knyga apie Vytautą Kernagį. – Vilnius, 2009, p. 125.

Juozas Kėkštas (1915 11 19–1981 04 16), lietuvių poetas

„Vilnius yra mums visiems kaip akis, tegu šviečia jis Lietuvai, mūsų tėvynei.“

Poezijos pavasaris. – Vilnius, 1968, p. 122.

**Adomas Honoris Kirkoras (1818 01 21–1886 11 23),
lenkų archeologas, publicistas, leidėjas**

„Vilniuje sulig kiekvienu žingsniu užtiksite ką nors įdomaus, pamokomo, kas primins jums šlovingus lietuvių žygius, atvers dorybių ir nuopelnų, ydų ir aistrų kupiną jų gyvenimo knygą. Vilnius – tai gyva senosios Lietuvos kronika, jos buvusios šlovės ir nuosmukių liudytoja.“

Kirkor, Adam Honory. Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes. – Vilnius, 1991, p. 16.

„Aš beprotiškai myliu savo Lietuvą, savo Vilnių (savo, nes kai išeinu į miestą, atrodo, kad kiekvienas akmenukas, šaligatvio stulpelis yra mano, mano gyvenimo dalelė).“

Mokslas ir gyvenimas. – 1988, Nr. 1, p. 31.

**Vincas Kisarauskas (1934 03 01–1988 10 27), lietuvių tapytojas,
grafikas, scenografas**

„Senamiesčio fragmentuose, gatvelių erdvėse, namų tūriuose, susiduriančiose plokštumose siekiama atskleisti senojo miesto grožį, laiko žymes rūšioje ir santūrioje mūro kasdienybėje [...] Tuose urbanistiniuose vaizduose mažiau dangaus, ir žvilgsnį patraukia seni statiniai – miesto veidas, randuotas nuo šimtmečių paliktų pėdsakų.“

Eduardas Urbanavičius. – Vilnius, 1985, p. 3.

„Vilnius, ypač senamiestis, labai jaukus, monumentalus, jis negali nejaudinti menininkų. Vaikštai jo kiemeliais ir tarsi girai šalia Adomo Mickevičiaus žingsnius. Mane stebina didžiojo menininko Stuokos-Gucevičiaus genialus erdvės suvokimas, kuriant Katedros (dabar Gedimino), Rotušės (dabar Muziejaus) aikštes, kurios jungia senamiestį į organišką visumą. Atsiskleidžia visom spalvom.“

Vakarinės naujienos. – 1985, gruod. 7, p. 2.

**Kazys Napoleonas Kitkauskas (g. 1931 01 05),
lietuvių architektas restauratorius, inžinierius
statybininkas, kultūros ir visuomenės veikėjas**

„Vilniaus miesto pradžia – Vilniaus pilių teritorijoje. Viena greta kitos buvo įsikūrusios trys pilys – Aukštutinė (Gedimino), Žemutinė ir Kreivoji (dabar Trijų Kryžių kalnas). Vilniaus pilių teritorijoje [...] nuo seniausių laikų buvo dvi svarbiausios šalies institucijos – dvasinis religinis centras (iš pradžių ikirikščioniškojo kulto šventykla, o vėliau jos vietoje Katedra) ir visai greta – Didžiųjų Kunigaikščių rezidencija.“

<http://archive.is/20120914150138/www.lithill.lt/vic-italy/article6.asp>

„Esu laimingas galėjęs prisiliesti prie mūsų istorijai brangių vietų; vien ko verti Vilniaus Arkikatedros tyrinėjimai, lobyno suradimas! Pavyko aptikti pirmosios Katedros pamatų kontūrus, nustatyti visos Arkikatedros architektūros raidą. Pirmosios mūsų šventyklos – Vilniaus Katedros – rasti pamatai buvo tarsi dovana krikščionybės įvedimo Lietuvoje 600 metų proga.“

XXI amžius. – 2006, geg. 17, p. 3.

**Sofija Kymantaitė-Čiurlionienė (1886 03 13–1958 12 01),
lietuvių rašytoja, literatūros kritikė**

„Paskutinis vakaras [apie 1908 m. birželio 1–3 d.] – nusprendėme sulaukti aušros ant Gedimino kalno. Vilnius vasaros naktį. Vilnius, auštant stebėtas ant Gedimino kalno. Tai buvo lyg jam sukurta. Ne veltui MKČ paveiksluose taip daug fantastingų miestų. Ir Vilnius tą naktį buvo lyg gražiausia pasaka. Grįždami ėjom pro Šv. Kotrynos bažnyčią. Bažnyčia auštančios dienos rūkuose skleidė nepaprastą žavesį.“

Čiurlionis, Mikalojus Konstantinas. Apie muziką ir daile. – Vilnius, 1960, p. 325.

Čiurlionis, Mikalojus Konstantinas. Laiškai Sofijai. – Vilnius, 1973, p. 24.

Landsbergis, Vytautas. Čiurlionio daile. – Vilnius, 1976, p. 255.

**Jonas Kubilius (1921 07 27–2011 10 30), matematikas,
tikimybinės skaičių teorijos kūrėjas, visuomenės veikėjas**

„Džiaugiamės naujaisiais miesto rajonais, bet visame pasaulyje žmonės labiausiai vilioja senoji miesto dalis, gyvoji jo istorija. Restauratorių dėka mūsų senamiestis labai pagražėjo, tapo jaukus, mielas. Toks lietuviškas, kaip dabar, Vilnius niekada nebuvo. Išaugo kultūrinė atmosfera, aukštosios mokyklos, teatrai, bibliotekos. Daug inteligentijos.“

Vakarinės naujienos. – 1985, lapkr. 16, p. 2.

**Vytautas Kubilius (1926 11 23–2004 02 17),
lietuvių literatūrologas**

„V. Mozūriūno eilėraščių knyga „Vilniaus etiudai“ (1958) atvėrė Vilniaus kultūrinį klodą (balta kaip gulbė katedra, Aušros vartai, M. Daukšos „Postilės“ žodžiai, A. Mickevičiaus skraistė prie senojo universiteto), kuris įėjo į šiuolaikinę literatūrą kaip romantinės tradicijos regeneracija. [...]

Miesto architektūrinės linijos – apsnigti bokštai, senamiesčio gatvelių sankryža, šaudyklų angos, arkadų, prieblandų kampuoti stogai – grakščiai susipina poetės [J. Vaičiūnaitės] vaizde, pagrįstame regėjimo įspūdžiais, ir sudaro jo ypatingą erdvę, užlietą intymaus švelnumo. E. Mieželaitis taip persiėmė Vilniaus baroko dvasia, kad beveik kiekviename jo kūrinyje kartojasi puošni vaizdų karuselė [...]. Monumentali Just. Marcinkevičiaus mintis iš paskirų Vilniaus katedros architektūrinių elementų (kolona, rūsys, aikštė) ir autentiškų jos istorijos motyvų (architektas Laurynas) dramoje „Katedra“ sukūrė daugiareikšmį, pilną vidinės įtampos ir taurios patetikos simbolį, kuriame telpa Lietuvos praeitis, [...], tėvynės sąvoka [...], žmogaus dvasinė esmė.“

Kubilius, Vytautas. Lietuvių literatūra ir pasaulinės literatūros procesas. – Vilnius, 1983, p. 371–372.

Česlovas Kudaba (1934 07 24–1993 02 19), lietuvių geografas, politikas, Kovo 11 Akto signataras

„Mūsų Vilnius ne bet kaip ant žemės „numestas“. Rodos, galiūno ranka jį nešiojo, įvairiai taikė prie nelygumų ir, tarus „dailiau nebus niekur“, padėjo čia prie Neries. „Padėjo“, kad pats toliai augtų... Auga žaliame gamtos rūbe įsisupęs. Mūsų miestas turi daugiau negu žalumą. Jis paveldėjo ypatingą gamtinį guolį, kurio pagrindo savybė – šlaitingumas. O šlaitingoje žemėje ir žaluma kitaip ošia, ir vandenys jaučiau atsišviečia, pagaliau net dangus kitaip užsigaubia. Čia žmogaus rankų padarai giedriau atrodo, pagaliau paties miesto dvasingumas giliau įsigyvena mumyse.“

„Plyti senamiesčio akmeninė ūksmė, supama žalių šlaitų taurės, dar aukščiau vainikuojama balta naujamiesčių karūna.“

„Vilniaus šlaitai turi beveik niekur kitur Lietuvoje nesikartojančių reljefo ypatumų. Nuo papėdės į viršų jie nekyla tolydžio vienodai, o yra tarsi galiūno meistro raižikliu šakotomis raguvomis išskaptuoti, tarp jų liekaninėmis keteromis iškuprinti.“

Lietuvos rytas. – 1996, liep. 2, p. 60.

„Gedimino kalnas su iškylančiu jame pilies bokštu yra retas gamtos (48 m nuo papėdės erozinis palikuonis) ir istorijos paminklas – viduramžių Lietuvos sostinės tvirtovė, viena iš stipriausių Europoje, pikčiausių savo meto priešų kryžiuočių nė karto neįveikta. Nuo kalno viršaus dairantis, nesunku suvokti Gedimino sapno „įžvalgumą“. Saugi padėtis upių santakoje, ryšys upe su pasauliu, prieš 600 metų Gediminui perkeliant čia krašto sostinę, buvo svarbiausia.“

Kudaba, Česlovas. Nerimi. – Vilnius, 1985, p. 100.

Alfredas Kulpa-Kulpavičius (1923 03 28–2007 05 16), Lietuvos ir Kanados architektas

„Vilnius yra vienas tų miestų, kurie pasiliko pasaulinės architektūros nuošalyje. Vakarų pasaulyje jis žinomas kaip eklektiškas miestas, kuriame susikerta įvairūs stiliai. Sakyčiau, nuomonė klaidinga. Vilnius turi savo veidą, architektūriniu požiūriu jis prilygsta kitiems istoriniams Europos miestams. Suprantama, senasis miestas keičiasi. Formos senos, bet jos įgauna kitą dvasią – keičiasi gyventojai, institucijos. Veidas išlieka tas pats.“

Ta pati ir visai kita: susitikimai su Tarybų Lietuva. – Vilnius, 1979, p. 20–21.

Algimantas Kunčius (g. 1939 08 14), lietuvių fotografas

„Norėjau, kad žiūrovas pasijustų vienas sename mieste ir pagyventų ta nuotaika, kurią pajunti, vaikštinėdamas iš miego bundančiomis tuščiomis gatvėmis ir skersgatvėliais, užsukdamas į senove dvelkiančius kiemus, kopdamas į aukštus bokštus ar aplinkui stūksančias kalvas. [...] Man Vilniaus senamiestis – ne tik visiems žinomi didingi architektūros meno paminklai, bet ir begalės pilkų, iš pirmo nepatraukiančių dėmesį užkampėlių.“

Kunčius, Algimantas. Senojo Vilniaus vaizdai: [fotoalbumas]. – Vilnius, 1969, p. 6.

Stanislovas Kuzma (1947 05 07–2012 08 14), lietuvių skulptorius

„Vilnius man visada atrodė labai magiškas ir šventas miestas. Jis visiškai nepasikeitė. Džiaugiuosi, kad mano darbai svarbūs miestui.“

Lietuvos rytas. – 2007, gruod. 22, priedas „Sostinė“, p. 1, 2.

Bronius Kviklys (1913 11 10–1990 08 28), lietuvių kraštotyrininkas, žurnalistas, JAV lietuvių kultūros veikėjas

„Vilnius – tai visų Lietuvos žemių vainikas. Tai mūsų miestų miestas, sostinė nuo pat vieningos Lietuvos valstybės įkūrimo ir, tikėkime, sostinė liks amžiams. Kai tariame šį lietuviams šventą vardą, su juo mūsų mintyse iškyla visi svarbiausieji tautos ir valstybės istorijos įvykiai: Lietuvos galybės ir garbės laikai, lygiai kaip ir jos sunykimas ir atitekimas, kad ir laikinis, svetimiesiems. Bet ir vergijoje Vilnius šviečia, it sutryptas brangakmenis: juo gėrisi ir stebisi ir naujieji viešpačiai. Jis ir tylėdamas kalba už mūsų tautą net tada, kai lietuviai savajame mieste ir savojoje žemėje negali ištarti tiesos žodžio, kai jo lūpos surakintos.“

Bet jei išstremtum iš Vilniaus ir paskutinį lietuvį, kuris gali byloti apie didingą krašto ir amžinojo miesto praeitį, Vilnius vis tiek visiems kalbėtų lietuviškai savo dvasia, ištisų kartų, vilniečių, karžygių nesuskaitomais kapais, savo padavimais, piliakalniais, pilimis, gražiausių bažnyčių bokštais, didingais pastatais, kalnais ir slėniais, lietuviškuoju dangumi ir vandenimis, pagaliau pačiu savo buvimu.“

Kviklys, Bronius. Mūsų Lietuva: krašto vietovių istoriniai, geografiniai, etnografiniai bruožai. – Vilnius, 1989. – T. 1, p. 81.

Leonas Lagauskas (1928 02 04–2010 02 12), lietuvių grafikas

„Vilnius – tai mūsų tautos kultūros ir meno kapiliarai, nuolatos pilni gyvybingumo ir amžino žavesio. Nežinau, kaip galėčiau gyventi ir dirbti be šio miesto...“

„Koks gražus, įdomus Vilnius, ne tik išore, bet ir vidumi! Tai poety, muzikantų ir menininkų miestas!“

Leonas Lagauskas: estampai, piešiniai: 1954–2009 metų kūryba: 2011 m. vasario 17 – gegužės 8 d. Lietuvos dailės muziejuje, Radvilų rūmuose [Vilniuje] vykusios parodos katalogas. – Vilnius, 2011, p. 13, 52.

Vytautas Landsbergis-Žemkalnis (1893 03 10–1993 05 21), lietuvių architektas, visuomenės veikėjas

„Aikštės tvarkymu rūpinausi dar 1939–1944 m., kai dirbau vyriausiuoju Vilniaus architektu. Kai ką pavyko nuveikti. Tačiau, naudodamasis proga, noriu prisiminti kai kuriuos neįgyvendintus to meto sumanymus. Gal jie bus įdomūs aikštės pertvarkymu besirūpinantiems architektams?“

Štai ką rašiau 1940 metais: „Mes turime sukurti savo Atėnus. Katedrą turime iškelti, nes ji yra dabar nugrimzdusi. Aikštė turi tarnauti tautos reprezentacijos tikslams. Aikštė – didžiulė salė, auditorija, kur mūsų tauta galėtų pareikšti ir savo džiaugsmą, ir liūdesį. Tad šią aikštę turime tinkamai sutvarkyti! Planuodami ir tvarkydami Vilnių, turime pabrėžti, kad ties Gedimino kalnu ir Katedra atsispindi visa Vilniaus miesto istorija.“

Literatūra ir menas. – 1988, kovo 26, p. 14.

Pranas Lapė (1921 01 11–2010 01 13), lietuvių tapytojas, grafikas

„Aš Vilniuje jaučiuosi kaip miške. Senoji architektūra jauki, šilta, ir vis kitokia. Ar nulijus, ar saulei nušvitus, ar apsiniaukus – tie patys vaizdai veriasi vis kitokiais pavidalais.“

Respublika. – 2006, birž. 30, p. 22.

Sigitas Benjaminas Lasavickas (1925 06 19–1998 03 25), lietuvių architektas

„Didžiausia paslaptis – pats Vilniaus miestas. Jis turi savo dvasią, savitą architektūrinį braižą, atspalvį, gamtos sąlygas. Tai nuostabiausias miestas pasaulyje. Šventaragio slėnyje, kuris tarp Neries upės ir Tauro kalno driekėsi nuo Katedros iki Šv. Jokūbo bažnyčios, laidodavo kunigaikščius. Architektai, projektuotojai diskutuoja: nieko naujo nestatyti toje teritorijoje. Tai vienintelis jos išgelbėjimo būdas. Joje dar galima rasti neįtikėčiausių paslapčių.“

Lietuvos rytas. – 1994, kovo 15, p. 3.

Jonas Liniauskas (g. 1955 02 12), lietuvių poetas

„Vilnius dosnus savo architektūros, kultūros renginių, neaprepiamos gausybės veidų. Jaučiausi vaiku, kurį tėvas moko skaityti ir supažindina su pasauliu. Vėliau pirmasis žavesys dingo, ir iš Vilniaus – tėvo Vilnius tapo eiliniu šeimos nariu. Todėl į klausimą „Kas man yra Vilnius?“ ramiai galėčiau atsakyti – „Aš jame gyvenu“. Ir tie mano gyvenimiški saitai su Vilniumi vis stiprėja.“

Vakarinės naujienos. – 1984, saus. 30, p. 2.

Aldona Liobytė-Paškevičienė (1915 02 24–1985 09 01), lietuvių rašytoja, vertėja, aktorė

„Gimiau Vilniuje, gražiausiame pasaulio mieste, ir dar nė karto neteko man šito gailėtis. [...] Tėvas visą mielą gyvenimėlį išdirbo Mindaugo gatvės gėlininkystėje pas Vilniaus šiltadaržių didžponį, vietinį vokiečių Velerį. Čia, vėjo malūno bokšte, kuris pumpuodavo vandenį į baseinus, mezgėsi pirmieji mūsų flirtai, čia Vilniaus reginys taip įsmigo į širdį, kad jau be jo žmogus visur jaustumėsi nelaimingas. O gėlių žydėjo gausybė – ir žiemą, ir vasarą, ir per šventes, ir šiokiadieniais. Kas galėjo tikėtis, kad gėlių Vilnius pristigs? [...] O gimtuosius mano namus neseniai nugriovė. Senučiukai buvo, atitarnavo.“

Šmaikščioji rezistentė Aldona Liobytė: publicistika, laiškai, atsiminimai. – Vilnius, 1995, p. 20, 22.

**Stanislavas Liorencas (Stanisław Lorentz, 1899 04 28–1991 03 15),
lenkų meno istorikas, muziejininkas, 1929–1935 m. – Vilniaus
vaivadijos paminklų konservatorius, Vilniaus universiteto
dėstytojas**

„Visuomet labai nuoširdžiai ir maloniai prisimenu septynetą Vilniuje praleistų metų ir visus tuomet sutiktus mokslininkus, dailininkus, kultūros veikėjus. [...] Visuomet su dideliu nuoširdumu galvoju apie Vilnių, jo paminklus ir džiaugiuosi visais dailės istorijos ir Vilniaus paminklų apsaugos laimėjimais.“

Drėma, Vladas. Laiškai = Listy / Vladas Drėma, Stanisław Lorentz. – Vilnius, 1998, p. 124, 206.

**Nijolė Lukšionytė-Tolvaišienė (1954 04 30–2014 11 28),
lietuvių dailėtyrininkė, architektūros istorikė**

„Vilniaus veidą XIX amžiuje smarkiai pakeitė ne tik architektūros žanrų sumaišymas, bet ir techninės, nors ir ribotos, civilizacijos įsiveržimas. Pradėti statyti metaliniai tiltai, tvirtintos upių krantinės, pramonėje imta naudoti garo variklių energiją, namai ir gatvės 1863 m. apšviesti dujomis, o nuo 1903 metų – elektra. [...] Įspūdingiausias inžinerinis objektas – Žalioji tiltas, 1893 m. pastatytas pagal Peterburgo architekto profesoriaus N. [Nikolajaus] Beliubskio projektą. Metalinių konstrukcijų statinys įsivertė į Vilniaus peizažą kaip naujos epochos ženklas.“

„1912 m. [...] praeities architektūros vertybes imta rimčiau traktuoti. Žinoma, tokia nuostata galiojo tik ypatingai svarbiems objektams. Į eilinių pastatų vertę nesigilinta. Ją intuityviai jautė nebent Vilniaus mylėtojai, o parodyti sugebėjo fotografai Juzefas Čechavičius ir Janas Bulhakas, kurie kamera fiksavo ne tik iškilų bažnyčių siluetus ir jų interjerų grožį, bet ir skurdžias gatveles, priemiesčių sodybas nepakartojamos Vilniaus gamtos fone.“

„Istorizmo laikotarpio kotedžai ir vilos Vilniuje yra mažesni, negu Rusijos ir Vakarų Europos miestuose. Žymių įtaką jiems darė tradiciniai dvareliai ir priemiesčių sodybos. Kotedžų ir vilų stilistika laisvesnė, įvairesnė negu rūmų. Pastarieji orientuoti į renesanso, klasicizmo prototipus, tuo tarpu vilose ir kotedžuose sekta nacionalinį atspalvį turinčiais stiliais. [...] Kotedžų ir vilų atsiradimas išreiškė gyvenamo būsto demokratėjimą, išaugusį komforto poreikį.“

„XX a. pradžios nuomojami namai pasižymėjo stilingais interjerais. Kadangi moderno laikotarpiu siekta statinį padaryti unikalų, nebenaudotos tiražuojamos lipdinių bei lieto metalo detalės. Kiekvienam namui buvo kuriami saviti, nesikartojantys dekoratyviniai elementai.“

Lukšionytė-Tolvaišienė, Nijolė. Istorizmas ir modernas Vilniaus architektūroje. – Vilnius, 2000, p. 23, 27, 114, 164–165.

Gabija Lunevičiūtė (g. 1986 05 31), žurnalistė, Vilniaus miesto gidė

„Kiek žmonių, tiek ir Vilnių. Kiekvienas jų išvaikštome, išbraižome pagal savo gyvenimus: kartais einame ten, kur mums patinka, kartais – kur reikia, mindom tuos pačius takus link mokyklos, darbo, namų, vienur einame linkmintis, kitur – nusiraminti. Kartais vieni, kartais – su ilgalaikiais arba sezoniniais pakeleiviais. [...] Per asmens biografiją atsiskleidžia vis kitos Vilniaus vietos, atsiveria jų daugiasluoksniškumas, ir dabartiniai vilniečiai gali pamatyti įvairius miesto istorijos sluoksnius.“

Lunevičiūtė, Gabija. Vilniaus atminties punktyrai. – Vilnius, 2020, p. 7, 9.

**Juozas Maceika (1904 12 16–1991 12 17), muziejininkas,
kultūros veikėjas, pirmojo lietuviško vadovo po Vilnių ir jo
apylinkes (1937) bendraautoris**

Žr.: Adomas Juškaitis Juškevičius (bendraautoris)

**Jonas Mackonis (1922 11 09–2002 03 16), lietuvių tapytojas,
dailėtyrininkas, rašytojas**

„Vilniaus motyvų poeziją suvokiu ir pergyvenu kaip Bacho muziką, kurios gaidas darniai diktavo ištisi šimtmečiai. Esama pas mus dailininkų, kaip, pavyzdžiui, tapytojas A. Stasiulevičius, grafikai V. Valius ir R. Gibavičius, kurie iš Vilniaus vaizdų, tarytum liaudies dainų motyvų, savitai komponuoja vizualinius preliudus, siuitas, simfonines poemas. Tuo tarpu aš į tas gamtos gaidas žiūriu kaip atlikėjas. Man toji amžių nugludinta Vilniaus senamiesčių ritminė bei melodinė struktūra atrodo tokia tobula, kad aš nedirštu ką nors ten tobulinti ar itin transformuoti. Užtenka, manau, kad aš gaidas širdingai su romantine interpretacija sugrosiu.“

Vakarinės naujienos. – 1982, lapkr. 9, p. 3.

„Vilnius su savo įžymiais architektūros paminklais bei kitais šlovingos ir tragiškos istorijos reliktais tebuvo lietuvių liaudies išsvajotas, dainomis ir legendomis apgaubtas miestas, senosios lietuvių nacionalinės kultūros Atėnai, darę didelį poveikį bendrai lietuvių kultūros raidai.“

XX a. lietuvių dailės istorija. 1990–1940. – Vilnius, 1982, p. 265.

**Justinas Marcinkevičius (1930 03 10–2011 02 16),
lietuvių rašytojas, vertėjas**

„Džiaugiamės ir didžiuojamės savo Vilniumi, sapnuojame šitą miestą. Mūsų veidai ir širdys nušvinta, kada Vilniaus svečiai pastebi jo savitumą, grožį, kultūrą. Reikia mokytis gyventi mieste-muziejuje. Iš jo namų, fasadų, kiemų, langų ir nišų į mus žiūri amžiai.“

Vakarinės naujienos. – 1985, gruod. 30, p. 1.

„Ir dabar man Vilniaus centras – ne Pilis, ne Katedra, o Universitetas. Tartum miestas mieste. Čia aš susidūriau su istorijos ir knygos miestu. Apie jį bandžiau šiek tiek rašyti. Gal daugiausia poemoje „Pažinimo medis“, kuri skirta Vilniaus universiteto 400 metų jubiliejui...“

Marcinkevičius, Justinas. Dienoraštis be datų. – Vilnius, 1999, p. 61.

Aidas Marčėnas (g. 1960 09 24), lietuvių poetas, eseistas

„Šiame mieste visada gyvenu su pojūčiu, kad jis man nepriklauso ir kad aš čia tik svečiuojosi – ir kaip žmogus, ir kaip poetas, ir kaip lietuvis. Šiuo savo požiūriu Vilnių galima lyginti su Jeruzale [...] Panašiai ir Vilnius niekam nepriklauso. Jeigu Jeruzalę galima įvardinti kaip Dievo miestą, tai Vilnių – kaip sapno miestą.“

Lietuvos rytas. – 2007, liep. 21, priedas „Sostinė“, p. 5.

Gražina Mareckaitė (g. 1939 04 25), lietuvių teatrologė, dramaturgė

„Pastaruoju metu itin madinga pabrėžti ir eksponuoti Vilniaus kaip daugiataučio ir daugiakultūrio miesto įvaizdį, siekiant didesnio tarptautinės visuomenės dėmesio ir palankumo, norint įsiteikti skirtingiems įvairių tautų ir grupių interesams. Ar Vilniaus kaip civilizacijų kryžkelės padėtis, tautų ir kultūrų mišinio, Babelio bokšto vaidmuo šiandien mums iš tiesų pats svarbiausias? Argi tai kažkas unikalaus, neregėto? Daugelyje Europos ir neeuropos miestų, kur kas didesniu mastu nei Vilniuje, sukuriuoja, lenktyniauja, susipina tautos, religijos, kultūros. [...] Sprendžiant iš veiksmų, kuriuos visi matome, atminties ir savojo miesto pojūčio dabartiniai miesto gyventojai neturi.“

Mareckaitė, Gražina. Šiapus ir anapus Vilniaus vartų: veidai ir vaizdai. – Vilnius, 2009, p. 7.

„Saulėje, Lietuje, žaibuose, snieguose, mėnesienoje, žydrame, pilkame, rausvame, purpuriniame, mėlyname, juodame fone, baltų dangaus avinėlių, auksinių žuvelių, sidabro luotelių apsuptyje, priklausomai nuo metų ir paros laiko, nuo oro, apšvietimo, planetų išsidėstymo gatvės perspektyvoje stiebiasi ir dunkso Vilniaus bokštai. Tie bokštai – mano stabilumo garantas, tartum seni pažįstami ar giminės. Juos matydama tvirčiau jaučiu žemę po kojomis: štai jie, visi savo vietose, kad ir kas atsitiktų – jie čia.“

Lunevičiūtė, Gabija. Vilniaus atminties punktyrai. – Vilnius, 2020, p. 340.

**Marcelijus Martinaitis (1936 04 01–2013 04 05),
lietuvių poetas, eseistas, vertėjas**

„O štai Vilnius yra duotas ilgiems laikams. Dėl jo rungėsi tautos, norėdamos pasistatyti jame savo šventoves, o dabar rungtis kartos, kelios kultūros. Galbūt, jaučia tas jėgas, kurios leidžia čia būti, išlikti, mato virš jo tuos spindulius, kuriuos skleidžia „pasaulio gražybė“. Per savo langus matau septyniolika bažnyčių. Žiūrėdamas į Vilnių iš viršaus, į stogus, jo šventovių bokštus, patiriu, kas ir kodėl į čia traukė ne vieną „muziką Žemaičių ir Lietuvos.“

Martinaitis, Marcelijus. Prilenktas prie savo gyvenimo. – Vilnius, 1998, p. 108.

„Per savo langus matau septyniolika bažnyčių. Žiūrėdamas į Vilnių iš viršaus, į stogus, jo šventovių bokštus, patiriu, kas ir kodėl į čia traukė ne vieną „muziką Žemaičių ir Lietuvos“. Čia regiu daug dangaus, iš kur senamiestyje bežiūrėsi, matysi kalvas, saulėlydžių galybę. Nesu matęs kito tokio miesto. Sėdžiu basas Vanaginėje atsigręžęs į Vilniaus pusę, girdžiu jo gaudesį, kaip besiilsintis barbaras pakeliui į Romą [...] Matau, kaip Vilniaus saulėlydžiuose virš Jeruzalės, Baltupių, Viršuliškių susitinka dvi jėgos, panašiai kaip renesanse – romėnas ir barbaras. [...] Turiu miestą ir turiu žemės, turiu du gyvenimus, dvi širdis ir dvi galvas – kūrybai ir darbui – kaip bažnyčia du bokštus.“

Martinaitis, Marcelijus. Prilenktas prie savo gyvenimo: kalbino ir kalbėjosi Viktorija Daujotytė. – Vilnius, 1998, p. 108–109.

Eduardas Mieželaitis (1919 10 03–1997 06 06), lietuvių poetas

„Vilnius visais laikais buvo mums kaip akis, kuria Lietuva žvelgė į planetos horizontą ir į žvaigždes. [...] Vilnius buvo ir liko brangiausia tautos relikvija. Ir, aišku, skambiausia lietuviškosios lyros styga. [...] dabar jis ir mūsų poezija, ir mūsų kasdienybė. Jis – kasdieninis mūsų rūpestis ir kasdieninė mūsų daina. Kaip ir kasdieninė duona. [...] Ir mes rūpestingai darbe ir posmuose saugome jį – kaip savo akį.“

Mieželaitis, Eduardas. Tekstai. – Vilnius, 1977, p. 27.

Justinas Mikutis (1922 04 27–1988 06 02), Lietuvos mąstytojas

„Vilniaus dvasia yra gotika. Ne barokas, o gotika pasiekta barokinėmis priemonėmis. Gotikos elementus išlaikęs net Vilniaus klasicizmas.“

Veidai. 1988: jaunujų kūrybos almanachas. – Vilnius, 1989, p. 219.

Oskaras Milašius (Oscar Vladislas de Lubicz-Milosz, 1877 05 28–1939 03 02), Lietuvos rašytojas, diplomatas

„Valstybės sostinė, senasis Vilnius, arba Wilno, tam tikra prasme yra Lietuvos širdis ir šventasis miestas. Būtent čia kadaise buvo Visuotinės Dievybės Šventykla, būtent čia liepsnojo arijų Amžinoji Ugnis.“

Šiaurės Atėnai. – 1990, Nr. 2, p. 1.

„Vilnius yra Šiaurės Atėnai.“

Literatūra ir menas. – 1988, liep. 30, p. 2.

**Česlovas Milošas (Czesław Miłosz, 1911 06 30–2004 08 14),
lenkų rašytojas, Nobelio premijos laureatas (1980),
1921–1937 m. gyvenęs Vilniuje**

„Netgi tie, kurie šiandien važinėja į Vilnių, pabrėžia, kad jo auroje – kažkas magiška [...] Jaunystė tokiam mieste – Dievo dovana visam gyvenimui, nors jame gyvendamas jaunas žmogus nesuvokia, koks Vilnius nepaprastas. Suvokimas ateina vėliau, metams bėgant.“

Degutienė, Edita. Lenkijoje apie Lietuvą. – Vilnius, 2004, p. 190.

„... debesų, primenančių baroko architektūrą, ir baroko architektūros, panašios į sutirštintus debesis, miestas.“

Literatūra ir menas. – 1990, gruod. 1, p. 3.

„Gera yra gimti mažoje šalyje, kur gamta yra žmogiško masto, kur per šimtmečius gyveno įvairios kalbos ir religijos. Aš kalbu apie Lietuvą – padavimų ir poezijos kraštą. [...] Tikra palaima, jeigu likimas kam nors lėmė mokytis ir studijuoti tokiam mieste, koks buvo Vilnius, – keisčiausias baroko ir italų architektūros, perkeltos į šiaurės miškus miestas; istorijos, išpaustos kiekviename akmenyje, keturiasdešimt katalikiškų bažnyčių ir gausių sinagogų miestas, anais laikais vadintas Šiaurės Jeruzalė.“

Miłosz, Czesław. Nobelio paskaita Švedijos mokslų akademijoje = Nobel lecture at the Swedish Academy = Odczyt w Akademii Szwedzkiej: Stokholmas, 1980 m. gruodžio 10 d. – Kaunas, 2001, p. 27.

„Istorikams ir polonistams bei kiekvienam literatūros mėgėjui kelionė į Vilnių – tai žygis į legendos ištakas, o gal tiesiog į šventovę, galbūt net labiau negu į Krokuvą, kur prakilnioji praeitis yra senesnė ir ne tokia gyva. Juk romantizmas prasidėjo Vilniuje. Jo gatvėmis gali klajoti vietoje kelionių vadovo laikydamas rankoje poezijos tekstus: šiame name Mickevičius rašė „Gražinę“, o aname – su šeima gyveno daktaras Bėcu, Słowackio patėvis, šičia vėl – profesorius Sniadeckis ir taip toliau. O vis dėlto atrodo, jog Vilniuje patirtų išgyvenimų neįmanoma visiškai išaiškinti.“

Miłosz, Czesław. Tėvynės ieškojimas. – Vilnius, 1995, p. 263, 264.

Antanas Miškinis (1905 02 11–1983 12 16), lietuvių rašytojas, publicistas, vertėjas

„Dabar vis aiškiau darosi, kaip Vilnius visada buvo apėmęs nuo seno ligi mažo lietuvių sąmonę. Vilniun ir nesąmoningai traukė lietuvių širdis. Iš Vilniaus ėjo į Lietuvą plati šviesa. Mano atminime einanti iš Vilniaus ta šviesa sujudino iš pamatų visą Lietuvą. Žmonės dar nemokėjo kaimė išreikšti žodžiais Lietuvos nepriklausomybės vardo, bet nujautė kažką nepaprasta ateisiant.“

Miškinis, Antanas. Rinktiniai raštai. – Vilnius, 1996. – T. 3, p. 57–58.

Vladas Mozūriūnas (1922 02 01–1964 06 09), lietuvių rašytojas

„Aš rašau knygą apie Vilnių. [...] Ji turėtų alsuoti trupanečių plytų dulkėmis, seno bažnytinio vaško kvapu ir naujų namų dažais. Joje turėtų prabilti lietuvis milžinas Alkis, statęs pirmąją Vilniaus pilį, ir jaunas mūrinių, kuris stato dabar muzikos mokyklą. [...] Kiekviena epocha paliko antspaudą jo veide, kiekvienas karvedys paliko antspaudą jo kūne. Bet Vilnius lietuvių tautos širdyje buvo ir liko jos senos kultūros ir savarankiškumo bokštu. Istorijos įvykiai, asmenys ir reiškiniai gausiai apgyveno jo pastatus, gatves ir aikštes. Kada eini senojo miesto kvartalais, gali skaityti iš jų tarsi iš seno metraščio.“

Mozūriūnas, Vladas. Raštai. – Vilnius, 1971. – T. 2, p. 398.

„Kiekvienu metų laiku Vilnius savotiškai gražus. Bet turbūt gražiausias auksinį rudenį, kuris paprastai pas mus Lietuvoje būna skaidrus ir šviesus.“

Poezijos pavasaris. – Vilnius, 1982, p. 53.

Onutė Narbutaitė (g. 1956 06 12), lietuvių kompozitorė

„Ir mano mama, ir jos mama gimė Vilniuje. [...] Ir aš pati gimiau Vilniuje. [...] Mane nepsakomai žavėjo Vilniaus lengvas barokas, grakštūs pastatai su arkomis iškarpytomis paslaptinomis erdvėmis. Užburiantis šviesos – šešėlių žaismas, išskirtinis miesto lankstumas, gatviukių vingrumas, švelniai linguojantis reljefas.“

„Įsivaizduoju, jog Vilnius buvo ištisinis varpų gaudesys. Nenuostabu: šitiekos bažnyčių būta.“

Laiko balsas. – 2000, Nr. 5, p. 40.

„Gyventi Vilniuje – kvėpuoti ne kartą šį miestą apleidusių lietuvių, lenkų, žydų ilgesiu, rudeninėj prieblandoj sklindančiu nuo namų sienų.“

Miesto IQ. – 2009, Nr. 7 (liepa-rugpjūtis), p. 41.

Algimantas Nasvytis (1928 04 08–2018 07 27), lietuvių architektas

„Į Vilnių atvažiavome 1939-aisiais, vienuolikmečiai. Miestas įsiminė visam laikui. Jis turėjo daug specifinės gyvybės. Labiausiai stebino ne jo pastatai, architektūra, o toji niekur nepatirta atmosfera: spalvos, žmonių apsirengimas, gatvių ritmas, daugkalbystė, jaukumas... Nepakartojamas miesto koloritas.“

Švyturys. – 1984, Nr. 3, p. 26.

„Miestas įsiminė visam laikui. Jis turėjo labai daug specifinės gyvybės. Labiausiai stebino ne jo pastatai, o toji niekur nepatirta atmosfera: spalvos, žmonių apranga, gatvių ritmas, daugkalbystė, jaukumas... [...] Mus, vaikus, ypač traukė Vokiečių gatvė. Ji buvo pati įspūdingiausia. Tai miesto prekybos širdis, judriausioji, gyvybingiausioji arterija. Krautuvėlė prie krautuvėlės. Prekyba vyko per du aukštus... Ateidavom su broliu čia piešti.“

Mačiulis, Algimantas. Architektai Algimantas ir Vytautas Nasvyčiai. – Vilnius, [2007], p. 30.

„Puikus pavyzdys architektui yra [...] Vilniaus senamiestis. Čia jaukumo įspūdį daro visa istoriškai susikūrusi erdvė, kuri judant joje, mus veikia gal ne mažiau kaip geras paveikslas. Kiek čia kūrybinės energijos išlieta, kiek darbščių, šiltų rankų prisiliesta per ištisas epochas, kokią stilių, statybos būdų įvairovę išgyveno jo gatvės, o senasis miestas net dabar atrodo vientisas, patrauklus, mielas, savitas.“

Šeima. – 1984, Nr. 4, p. 13.

„Vilniaus – seno miesto – pavyzdys rodo darną tarp gamtos ir urbanistinės aplinkos. Jei mes žavimės naujaisiais rajonais – Žirmūnais, Lazdynais, tai daugiausia tik landšafto dėka.“

Kultūros barai. – 1972, Nr. 6, p. 20–25.

Vytautas Nasvytis (1928 04 08–2016 01 08), lietuvių architektas

„Jis labai mielas, humanistiškas, labai jaukus. Jame būdamas junti apsupties poveikį, bet jį labai sunku nusakyti kaip tikrą meno kūrinį. Tai meno kūrinio poveikis. Miestas savo prigimtimi paprastai yra svetimkūnis kraštovaizdyje. Vilnius – išimtis. Gal čia jo unikalumas.“

Jis išsidriekęs dviejų upių slėniuose, lyg kokiame žaliame dubenyje. Į miestą ateina gamta, kur tai matyta! Būdamas pačiame jo centre nejauti, kad esi užmūrytas, apstotas mūro sienų. Visą laiką matai žalumą, medžių, krūmų, kalvų plotus. Visą laiką neprarandi kontakto su gamta.“

Mačiulis, Algimantas. Architektai Algimantas ir Vytautas Nasvyčiai. – Vilnius, [2007], p. 30–31.

Salomėja Nėris (1904 11 17–1945 07 07), lietuvių poetė

„Vien saulėtai atminimais atsidūsta tavo sienos, o brangi bočių sostine... O Vilniau, mes nerimstam, mes ilgimės, ilgimės tavęs.“

Alekna, Viktoras. Salomėjos Nėries gyvenimo ir kūrybos metraštis. – Vilnius, 1995. – Kn. 1, p. 69.

Alfonsas Nyka-Niliūnas (1919 07 15–2015 01 20), lietuvių poetas, vertėjas, literatūros kritikas

„Koks gražus vis dėlto žemiškai nežemiškas ir mistiškai gyvas Vilnius, ypač retkarčiais prasimušančios vasario saulės šviesoje!“

Šiaurės Atėnai. – 2001, liep. 7, p. 5.

Justas Paleckis (1899 01 22–1980 01 26), Lietuvos sovietinis veikėjas, žurnalistas, rašytojas

„Teisus buvo K. Paustovskis, pastebėdamas, kad pasivaikščiojimą po Vilnių galima būtų pavadinti pasivaikščiojimu po „mažąją Romą“. Taip, mūsų sostinėje ryški italų architektūros įtaka; galima rasti ir lenkiškos, austriškos, rusiškos, vokiškos įtakos... Tačiau graškčiausia tarp šių architektūros gėlių – lietuviška ramunė, o visą nuostabią jų puokštę galima pavadinti tik vienu vardu – vilnietiška.“

Kultūros barai. – 1987, Nr. 5, p. 60.

Rolandas Palekas (g. 1963 03 12), lietuvių architektas

„Jei pabandytumėt stebėti erdves, pajustumėt, kodėl yra gražus Vilniaus senamiestis. Dažnas pastatas nėra pagražintas detalėmis, paprasti langai, tačiau jauti, kaip čia gražu ir gera. Nes jei ištrintume visus namus, o erdves pripildytume matomos substancijos, pamatytume, kaip jos kinta, persipina: siaurėjančios gatvės išsilieja į plačias aikštes arba stingsta mažuose kiemeliuose...“

Fortuna privata. – 2008, Nr. 1, p. 44.

Valdas Papievis (g. 1962 07 09), lietuvių rašytojas, vertėjas

„Miestas – geležinio vilko staugimas, miestas – Lizdeikos pranašystė, miestas – sapno išsipildymas [...] Miestas – rankų ir minties darbštumo kūdikis, darnos ir grožio indas, talentų sostas, mūsų skydas ir kalavijas, gražiausia litanija.“

Pergalė. – 1987, Nr. 2, p. 82.

Algirdas Petrulis (1915 01 16–2010 01 25), lietuvių tapytojas

„Aš ne prieš naujoves, ne prieš daugiaaukščius ir modernius pastatus. Tačiau tai keičia miesto veidą. Vilnius panašėja į kitus pasaulio miestus. Jis praranda savo dvasią, Senamiesčio kvapą.“

Lietuvos rytas. – 2008, vas. 9, priedas „Sostinė“, p. 5.

**Darius Pocevičius (g. 1968 05 19), ekonomistas,
rašytojas, vertėjas, istorinių Vilniaus relikvų tyrėjas, gidas**

„Tačiau pati skaudžiausia karo žaizda liko ne negyvuose miesto akmenyse, o gyvuose žmonėse. Nuo 1939-ųjų rudens iki 1947-ųjų vasaros Vilnius patyrė didžiulę, iki tol nematytą metamorfozę, kurią sunku suvokti iki šiol. Per tą laiką mieste pasikeitė ne tik kalba, kultūra ir vietovardžiai, bet beveik visi miesto gyventojai. Senojo Vilniaus nebeliko, ir naujakuriai atvertė kitą miesto istorijos puslapį.“

Pocevičius, Darius. 100 istorinių Vilniaus relikvų: [nuo XIV a. iki 1944 m.]. – Vilnius, [2016], p. 791.

Kazys Puida (1883 03 19–1945 01 24), lietuvių rašytojas, vertėjas

„Gedimino sapnas, mūrine tvirtove virtęs, šiepia vilko dantis ir skaudžiai kandžioja.“

Puida, Kazys. Magnus dux: istorinis romanas. – Vilnius, 1989. – T. 1: Krėva, p. 207.

**Evaldas Purlys (g. 1941 04 28), lietuvių architektas,
restauratorius**

„Vilnius yra neperskaityta mūsų kultūros knyga, materialinės kultūros lobynas, ir ne vienai kartai teks padirbėti, siekiant pažinti jį, surasti ir iširti jo klodus.“

Senasis Vilnius piešiniuose ir nuotraukose: katalogas. – Vilnius, 1988, p. 3.

Bronius Radzevičius (1940 12 24–1980 10 10), lietuvių rašytojas

„Vilnius. Vilnius tvino šiltais mėnesienos rūkais, stiepėsi bokštais, varpinėmis. Vilnius, Vilnius... koks minkštas, švelnus, gundantis šis vardas [...] Vilnius... Vilnius, atgriaudintis iš Gedimino laikų, nuo Tauro kalno, nuo tų žvaigždynų, žiburių, artėjęs prie jų iš legendų, amžių ūkanų, dunksantis Vilnius, šitam žody švietė mėnesienų ūkai, kaukšėjo arklių kanopos. [...] Kažkas neaprėpiama – tūkstančių tūkstančiai gyvenimų, vardų, datų, svarbių įvykių slypėjo šitam varde, tūkstančiai vilčių ir lūkesčių, gal dėl to jis taip jaudino.“

Radzevičius, Bronius. Priešaušrio vieškeliai. – Vilnius, 1985. – D. 2, p. 119.

Romualdas Rakauskas (g. 1941 08 19), lietuvių fotografas

„Kur skamba paskutiniai srauniosios Vilnelės posmai, tyliai alsuoja Neris, – šimtmečius arkomis surėmęs, dunkso žilagalvis Vilnius. Legendomis apipintas. Dainomis išgarsintas. Paskaityk jį kaip knygą: aikštę po aikštės, gatvę po gatvės. Įsižiūrėk į prasmingus jo bruožus, kaip į brangaus žmogaus veidą. Ir pamilsi. O išsiskyres dažnai mintimis grįši čia, kur Vilnelė, Neris... [...] Kur senamiestis – tarsi gyvas muziejus. Kur kolonų būriai, puošnių bokštų didybė, sustingęs išgražintų fasadų džiaugsmas ir liūdesys... Kur, klajodamas jaukiais skersgatviais ir vingriomis gatvelėmis, gali be galo klausytis žilųjų amžių kalbos. Kur kiekvienas akmuo, kiekviena plyta tyliai pasakoja apie Vilniaus praeitį...“

Rakauskas, Romualdas. Vilniaus šiokiadieniai / Romualdas Rakauskas, Antanas Sutkus. – Vilnius, 1965, p. 1, 2.

Dainius Razauskas (g. 1960 08 21), lietuvių mitologas, religijotyrininkas, rašytojas, vertėjas

„Kokie jaukūs senamiesčio namai žiemą, kaip multiplikaciniai, lyg geraširdžiai senukai, šviečia iš vidaus tartum su šypsena, kaip motina savo vaiką glaudžia žingsnius gatvėje, gaudo juos ir dalinasi, nuaidinčius skersgatviais, tie Vilniaus triaukščiai, dviauksčiai, jie ypatingi, ne tokie, kaip kitur, jie lyg saulės gabalėlis, įsispraudęs šlaitų užuovėjoje, lyg šiltos židinio anglys su giliai dar rusenančia kibirkštim, lyg šilumos kamuoliukas, įriedėjęs duobutėn, kokios skaidrios žiemą čia langų šviesos...“

Razauskas, Dainius. Pro langą: novelės. – Vilnius, 1990, p. 20.
Švyturys. – 1986, Nr. 5, p. 26.

Vacys Reimeris (1921 08 03–2017 02 06), lietuvių poetas, vertėjas

„Vilnius! [...] jį mes matome prieš save lyg didžiulę knygą – nuo šimtmečių pajuodusio akmens ir metalo apdarais, nusagstytą brangiom senovės relikvijom, papuoštą mūsų darbais alsuojančia garbinga šešių su puse amžių istorija. Nuostabi, nepakartojama tavo, Vilniau, sakmė! Retas miestas priligsta tau istorinių įvykių gausa, žmogaus kūrybinės minties lobiais, kovų dėl liaudies laisvės pėdsakais.“

Nemunas. – 1973, Nr. 6, p. 5.

Petras Repšys (g. 1940 09 26), lietuvių grafikas, skulptorius, tapytojas

„Išvažiuojęs iš Vilniaus, pamatęs Jeruzalę, Niujorką ar Veneciją, skubi grįžti atgal, nes tai vienintelis miestas, kuriame gali ir nori gyventi. Niekur pasaulyje nėra gražesnės Madonos už Aušros Vartų [...]. Vilnius nuostabus, net sužalotas karų, pokario rekonstrukcijų ir agresyvių dabarties statybų.“

Petras Repšys. – [Vilnius], 2006, p. 120.

**Mykolas Pijus Romeris (Römeris, 1880 05 17–1945 02 22),
Lietuvos teisininkas, pedagogas, publicistas, visuomenės
veikėjas**

„Nelaimingas Vilniaus krašte! O vis dėlto aš tikiu, kad Vilniaus ateitis, nepaisant visko, bus lietuviška, net jeigu jame dominuos lenkų kalba. Lietuviai savo atkaklumu, nepaprastu nuoseklumu ir pagaliau savo martirologija ima ir paims Vilnių [...]. Nuslopinti lietuvių judėjimo [...] lenkų valstybingumo elementai neįstengs.“

Lituanistica. – 1994, Nr. 4 (20), p. 26–35.

**Ferdinandas Ruščicas (Ferdynand Ruszczyk,
1870 12 10–1936 10 30), Lietuvos tapytojas, grafikas,
scenografas**

„Vilnius! Vilnius vienintelis, skurdus, sulaukėjęs, o vis dėlto aukštesnis už kitus miestus, aukštesnis savo skausmo gilumu, aukštesnis gausybe paslėptų, nepaliestų lietuviškai-lenkiško charakterio turtų.“

Laučkaitė, Laima. Vilniaus dailė XX amžiaus pradžioje. – Vilnius, [2002], p. 132.

**Kristina Sabaliauskaitė (g. 1974 01 01), menotyrininkė,
rašytoja, žurnalistė**

„Vilnius yra man įgimtas – kaip DNR. Jis – stipriausiai jaučiama geografinė tapatybė. Jo grožis svaigina, dėl jo bėdų nuolat skauda. Kai ėmiausi rašyti romanus, tai tapo dar ir iššūkiu juose pavaizduoti tokį Vilnių, kokį matau ir jaučiu, pakalbėti apie jo dramatiškus istorinius, naikinimų ir atgimimų sluoksnius.“

Vilniaus diena. – 2012, saus. 7, p. 10–11.

**Vytautas Sakalauskas (1933 04 24–2001 05 29),
Lietuvos sovietinis veikėjas**

„Jis labai mielas, humaniškas, labai jaukus... [...] Jame būdamas, junti apsupties poveikį, bet jį labai sunku nusakyti kaip tikrą meno kūrinį. Tai meno kūrinio poveikis... Tačiau viena miesto ypatybė labai konkreti – jo architektūros ir gamtos santykis. Tarp jų – ypatinga pusiausvyra. [...] Jis išsidriekęs dviejų upių slėniuose, lyg kokiame žaliame dubenyje! Į miestą ateina gamta. Kur tai matyta!“

Švyturys. – 1984, Nr. 3, p. 26–27.

Stasys Santvaras (1902 05 27–1991 04 12), lietuvių rašytojas

„Tikra tiesa, tebetikiu, kad Vilniuje iki šiol tebeklajoja mano palikta vaikystė, gal kai kada nakties metu ir pašūkauja. Žinoma, tik lietuviškai! [...] Galėtum ją sutikti Basanavičiaus gatvėj, einančią gimnazijon, galėtum pamatyt senamiesčio Vokiečių, Labdarių ir Liejyklos gatvėse.“

Pergalė. – 1987, Nr. 9, p. 141.

**Julius Sasnauskas (g. 1959 03 18), Lietuvos pasipriešinimo
sovietiniam okupaciniam režimui dalyvis, kunigas**

„Kai žengi šio miesto grindiniu, ne tik palaima užplūsta [...]. Kai vasaros rytmečiais susirenkame švęsti liturgijos Kristaus laiptų koplyčioje ir kai pabudęs Vilnius būna čia pat už durų, su užiančiais automobiliais, su bažnyčių aplenkiančiais vilniečiais, nuolat pagalvoju: mes prie altoriaus esame ir už juos, kad dangui prabilus galbūt panašiai kaip Paulius išgirstume, jog šis miestas tebeprisiklauso Viešpačiui. Todėl vertas maldos, rūpesčio, meilės pastangų.“

Sasnauskas, Julius. Pagaunama ir nepagaunama. – Vilnius, 2013, p. 182.

„Kiekvienas namas turi savo istoriją, labai daug gražių, įdomių įvykių yra šiame mieste nutikę. Kai imi viską šitaip tarsi knygą skaityti, su Vilniumi atsiranda be galo stiprus ryšys.

Vilniaus mūrai užkerėję buvo. Paslaptingas, be galo poetiškas miestas. Senamiesčio išraižytos gatvelės pilnos atradimų. Gyveni ir kasdien vaikščiodamas ką nors atrandi – gražią detalę, kokį už posūkio netikėtai išnirusį pastatą... Vilniuje nuolat tave lydi laisvės pojūtis.“

Respublika. – 2008, lapkr. 19, p. 18.

**Vladislavas Sirokomlė (Władysław Syrokomla,
1823 09 29–1862 09 15), lenkų ir lietuvių poetas, publicistas**

„Tas paslaptingojo Vilniaus žavesys – kaip talismanas. Kiekvienas, kas nors trumpai gyveno Vilniuje, pamilsta jį ir visa siela prie jo prisiriša. Nors iš pasaulio miestų Vilnius neišsiskiria nei savo išore, nei labai išaugusiu visuomenės gyvenimu, tačiau yra nepaprastai mielas ir žavus.“

Sirokomlė, Vladislavas. Iškylos iš Vilniaus po Lietuvą. – Vilnius, 1989, p. 30.

„Tylusis Vilnius su savo šventaisiais paminklais ir tuo patrauklumu, kuris jaudina kiekvieną, visada liks dvasinė Lietuvos sostinė.“

Kraštas ir žmonės: Lietuvos geografiniai ir etnografiniai aprašymai (XIV–XIX a.). – Vilnius, 1983, p. 151.

Vytautas Skripka (1943 05 20–2013 05 16), lietuvių poetas

„Fantastiškas miesto vaizdas atsiveria nuo nesuskaičiuojamų Vilniaus kalnelių. Niekaip negali priprasti prie jo realumo. Gali perskaityti visas knygas apie Vilniaus istoriją, jo architektūrą, nesuvokiama paslaptis vis vien išlieka. Vaizdas kas kartą naujas ir nepakartojamas, lyg atsibudus ar iš tolimos šalies sugrįžus. [...] Virš šito miesto amžinai sklendo baltas poezijos paukštis.“

Vakarinės naujienos. – 1984, liep. 2, p. 2.

„Vilnius yra baltų paukščių, alyvom apsikaišusių aukštų kalvų ir sraunių elegiškų vandenių miestas. Sutirpsta migla virš Bekešo ir Gedimino kalnų, ir atsiskleidžia Tavo mįslingas, amžių gūdumu dvelkias grožis. Kur daugiau bepamatysi taip harmoningai susiliejančių architektūrą ir gamtą, kur bergėsi tiek bokštų bokštelių ir į mėlynas vasarvidžio tolumas susmigusių miškų.

Vilnius yra meilės miestas. Du mėnesius karalius Žygimantas Augustas iš Krokuvos lydėjo Barborą, kad paguldytų ją amžino poilsio miegui po marmuriniais Katedros skliautais. Ar daug pasaulyje rastum panašių legendų, iškilusių iš pačios tikrovės ir gyvos žmogaus širdies.

Vilnius yra balto baroko ir raudonžiedės gotikos miestas. Mes žiūrim kasdien į lengvą ir trapią Onos bažnytėlę – kad tik šio stebuklo neužpustytų laikas... Ne, atrodo, vien begalinė ramybė aplinkui. Suglamžytame Vilnios veidrodyje atsispindi kolonos, molbertais nešini Katedros aikšte žygiuoja jauni dailininkai. Vilnius yra poetų, mokslininkų ir drąsių architektų miestas. Kiek polėkio ir sutramdytos aistros Žirmūnų, Lazdynų kvartaluose.

Vilnius yra tautų Babilonas. Gražiai amžių amžiais čia gyveno ir kūrė įvairiausių nacijų žmonės. Kitataučiai poetai vadino šį miestą savo gimtaisiais namais, tėvyne.

Atlaikęs šimtmečių bangas, o šitoks jaunas, baltas, nepakartojamas. Su plevėsuojančia gyvybės šaka, su skambančia, aidinčia naująja Neries krantine.

Neišmąstyti to miesto, neišdainuoti eilėraščiais, muzikos fugų garsais. Esi užsimąstęs ir staiga sustosi nuščiuvęs – dar nematei šito kiemo, šito fontano, ano mažyčio kaip vaiko delnas skveriuko.

Vilnius yra amžinas miestas. Ne tik mūsų, bet ir pasaulio kultūros dalelė. Šiaurės vėtrų, kovų ir pilkos kasdienybės šlifluotas brangakmenis.“

Jaunimo gretos. – 1986, Nr. 7, p. 16–17.

Antanas Smetona (1874 08 10–1944 01 09), Lietuvos valstybės, visuomenės ir kultūros veikėjas, Vasario 16 Akto signataras, pirmasis Lietuvos prezidentas, teisininkas

„Mes norime lietuviškos Lietuvos su Vilniaus sostine, su tuo Lietuvos lopšiu, kur augo ir brendo mūsų tautiška idėja, kur vedė visi keliai mūsų laisvėn [...] Vilniuje palaidoti mūsų senovės vadai, palaidoti ten ir mūsų didieji atgimimo žadintojai.“

Smetona, Antanas. Rinktiniai raštai. – Kaunas, 1990, p. 424.

Viačeslavas Sokoleckis (g. 1938 03 14), dailininkas tapytojas, akvarelininkas

„Vilnius – tapybiškas miestas, ypač jo senamiestis. Žinau, yra puošnesnių, didesnių, tačiau giliausia junti to miesto dvasią, kuriame gyvenime.“

Vakarinės naujienos. – 1988, saus. 9, p. 1.

Balys Sruoga (1896 02 02–1947 10 16), lietuvių rašytojas, literatūros ir teatro kritikas, vertėjas, publicistas

„Vilnius – brangakmenis, šviečia iš visur ...“

Balys Sruoga mūsų atsiminimuose. – Vilnius, 1996, p. 343.

Aloyzas Stasiulevičius (g. 1931 06 02), lietuvių dailininkas

„Kiekvienas turim savo Vilnių. Nesu nei gatvių, nei paminklų vaizduotojas, man miestas – žmogaus gyvenimas. Aš jį pažįstu ir jau daugelį metų bandau įminti. Ne vaizduoti, o įprasminti. Čia akmenys, paminklai, rodos, turi sielą, čia mūsų istorijos kilnūs pėdsakai, sienose, bažnyčiose kiekvienas amžius paliko savo sluoksni, savo randus, savo grožį.“

Mažoji Lietuva. – 1990, Nr. 44, p. 6.

„Vilnių iš karto atradau kaip savo miestą. Tada jis buvo gerokai apleistas, karo ir pokario nuniokotas, tačiau tai nenustelbė jo karališkos didybės. Tarp griuvėsių stovėjo karo nepaliestos barokinės bažnyčios, koncertų salėse skambėjo klasikinė muzika. [...] Pradėjau intensyviai piešti ir tapyti Vilnių. Ištisas dienas praleisdavau ant jo kalvų, grožėdamasis į visas puses atsiveriančia panorama. Stebėjau miesto tolius, nutviekstus vakaro ir ryto žarų. Ėmiau suvokti šio miesto formų struktūrą, bokštų vertikalių didybę, ritmiką, sudėtingo stogų audinio grožį. [...] Studijavau Vilniaus istoriją, architektūrą, gilinausi į senąsias Vilniaus fotografijas. Kaip tapyti šį miestą, kad tai nebūtų tik namai, gatvės, sienos? Kaip išreikšti Vilniaus dvasią? [...] Vilnius man tapo tautos istorijos, kultūros ir žmogaus likimo simboliu. Ėmiau suvokti jį kaip aukščiausią Lietuvos valstybingumo išraišką, tautos laisvės siekių, mūsų kančių, nelaisvės ir sukilimų, pasipriešinimo įprasminimą. Istorijos pėdsakus, jos dramatiškumą jutau kiekviename žingsnyje, didžiųjų stilių, bažnyčių ir namų, bokštų ir arkų, gatvių ir aikščių sandūrose. Čia susipynusios praeitis ir dabartis.“

Stasiulevičius, Aloyzas. Tapyba = Painting. – Vilnius, 2006, p. 14.

„Vilnių suvokiu kaip išskirtinai savitą miestą. Amžių tėkmėje jis kūrėsi stichiškai, alogiškai, ne pagal kokį vieną planą. Todėl tiek daug įvairių matymo kampų, nepakartojamų detalių atsiverčia vaikstant jo gatvėmis ir kiemais. Čia kelių istorinių epochų išauginta architektūra primena seną, netaisyklingą, šakotą medį. Dėl to restauratorių bandymai išplėsti kai kurių senamiesčio kiemų erdvę, apšvarinti ją nuo mažiau „vertingų“ pastatų, mano manymu, daug kur apnaikino šį savitumą. Žvelgiant į miestą nuo artimiausių kalvų, atsiveria harmoninga įvairiausių architektūrinių stilių vienovė. Bokštų vertikalės ritmiškai išsidėsto erdvėje tarp stogų ir sienų labirintų. Toks harmoningumo ir stichiškumo persipynimas ir sudaro nepakartojamą miesto savitumą. Ypač įdomūs Vilniaus kiemai – kiemeliai. Jie lyg pratęsia gatvės erdvę, arba uždaro ją. Kiekvienas iš jų – tarsi ekspozicinė salė atvirame architektūriniame miesto muziejuje. Vilniui taip pat būdingas kameriškumas. Juo pasižymi ne tik pastatai, bet ir gatvės bei aikštės.“

Vakarinės naujienos. – 1985, spal. 26, p. 2.

„Vilnius – Lietuvos sostinė, valstybės simbolis. Bet man Vilnius nėra tik politinė sąvoka ar išorinė patriotizmo forma. Aš sostinę suprantu kaip tautos ir jos kultūros vienybę. Amžiams bėgant čia suteka visos tautos kūrybinės galios. Šis miestas man visų pirma kūrybos išraiška. [...] Retas miestas turi tokį žmogaus dvasios ir kūrybos antspaudą.“

„Vilnius – tai gyva Lietuvos praeitis. Ji įrašyta sienose ir akmenyse, gatvių kreivėse ir bažnyčių siluetuose. Jau vien miesto architektūros stiliai – ištisa istorija.“

Literatūra ir menas. – 1991, birž. 1, p. 2.

**Juozas Statkevičius (g. 1968 10 15), lietuvių drabužių dizaineris,
teatro kostiumų dailininkas**

„Paryžius, Niujorkas, Maskva – tai pasaulio virdulys, be kurio ritmo negaliu gyventi! Ir nuostabus mažutis Vilnius, toks mielas, jaukus, ramus, gražus ir nuobodokas, buvimas jame primena poilsį ar pasivaikščiojimą tarp dekoracijų, tikras kunkuliuojantis gyvenimas verda kažkur toli, o čia vos vienas kitas įvykėlis priverčia tankiau kvėpuoti, bet tai įvyksta taip retai, taip tingiai ir ... be nervo. Ramu, gera, visi atvažiavusieji tai pastebi – ramus miesto alsavimas [...] Man savotiškai miela čia pabūti pasiblaškius po tas pasaulio mėsmales. Ne visi mėgsta tokį šurmulį – ištirpsta, išnyksta jame. Reikia turėti tam tikrą charakterį, budrumo ir jėgų, pastarųjų tikrai galima pasisemti ramiaame Vilniuje.“

Statkevičius, Juozas. Grožio kirtis. – Vilnius, 2006, p. 251.

**Matas Strašūnas (Mattityahu Strashun, 1817 10 01–1885 12 14),
žydų švietėjas, bibliofilas**

„Vilnius [...] kone nuo savo įsikūrimo tapo žymių žmonių – išminčių ir mecenatų, mokslininkų bei rašytojų – buveine.“

Tarp knygų. – 2009, Nr. 5, p. 20.

**Stasys Šalkauskis (1886 05 16–1941 12 04), lietuvių filosofas,
pedagogas**

„Be Vilniaus mes buvome tik Kauno Lietuva, bet ne Lietuva apskritai. Vilnius yra mums mūsų brangiausių tradicijų židinytis. Be jo mes būtume tauta be istorinių tradicijų, kitaip tariant, be praeities [...] Vilniuje yra mūsų brangiausios religinės ir tautinės šventovės. Be jo mes esame tauta be svarbiausios šventovės. Pagaliau Vilnius yra mūsų sostinės ilgametė buveinė.“

Vilnių sukūrė ilgų amžių ir daugelio kartų pastangos ir dargi viso krašto pastangos. Čia Lietuvos kraštas kaupė per ilgus amžius visa, kas buvo gražiausia, brangiausia, švenčiausia. Tik tokia vieta tegali būti kraštui ir tautai tikra sostinė. Be Vilniaus mes esame be sostinės.“

Šalkauskienė, Julija. Į idealų aukštumas: atsiminimai apie prof. Stasį Šalkauskį. – Vilnius, 1998, p. 127–129.

Adolfas Šapoka (1906 02 13–1961 03 09), lietuvių istorikas

„Jei ir negalime tuo tarpu tiksliai nustatyti Vilniaus miesto ir pilies pradžios, tai yra aišku, kad ji (bent pilis) daug senesnė už Gediminą [...]. Tai buvo aišku ir prieš kalno kasinėjimus. Daugelis istorikų jau anksčiau bandė abejoti Vilniaus pradžia, susieta su Gedimino „sapnu“. [...] Geležinio Vilko legendos apginti nebegalima. Ją sugriovė archeologų kastuvai.“

„[...] į XVII a. Vilnius įžengė su puikia puošnia žemutine pilimi, išpuošta Zigmanto Augusto [t. y., Žygimanto Augusto – N. S.] kolekcijomis, gobelenais, paveikslais, biblioteka ir taip pat puošniame pastatų komplekte. Betgi 1610 m. pilis labai smarkiai apdegė. Visa ar bent jos dalis sekančiais metais buvo atstatyta; joje jau galėjo gyventi karalienė. Žemutinė pilis gyvenama iki Maskvos kariuomenės įsiveržimo ir gaisro (1655). [...] Miestas, pergyvenęs eilę nelaimių, gaisrų bei karų, XVIII a. gale buvo sunykęs; gyveno tik senosios didybės palikimu.“

„Lenkai laisvajame pasaulyje kiekviena proga stengiasi iškelti Vilnių, kaip savo miestą. Tai pabrėžiama jų savojoje literatūroje (Vilniaus klausimu rašomos net ištisos knygos), iškeliamą tai kiekviena proga ir jų gausioje propagandinėje literatūroje svetimomis kalbomis. Mes, deja, nei anuomet, kai buvo vedama politinė kova su okupantu, nei dabar ... neparuošėme tuo klausimu studijų, nepaskleidėme pasauliui jokių raštų, kurie akivaizdžiai įrodytų, jog tai nuo amžių mūsų miestas.“

Šapoka, Adolfas. Senasis Vilnius: Vilniaus istorijos bruožai iki XVII a. pab. – Brooklyn, 1963, p. 29, 236–237, 303.

Justinas Šeibokas (1929 01 04–2015 08 02), lietuvių architektas

„Vertingiausias dalykas Vilniaus senojoje architektūroje – erdvės kūrimo principai. Vaikstant sostinės gatvelėmis, vienas po kito atsiskleidžia senųjų statinių kontūrai, bokštai, uždariantys perspektyvas. Ši aplinka sukuria miesto charakterį, jo nuotaiką, kurią jaučia ir senbuvis, ir svečias, o architektas skaito joje struktūros semantinę kalbą, kurioje kiekvienas namas atlieka apibrėžtą vaidmenį.“

Statyba ir architektūra. – 1987, Nr. 3, p. 18.

Vytautas Šiaudinis (1928 11 27–2004 02 26), inžinierius

„Per ilgus šimtmečius Vilniaus miestas daug kartų buvo griauamas, deginamas, naikinamas įvairių užkariautojų, gaisrų, marų, tačiau kiekvieną kartą kildavo iš pelenų ir su naujos, to laiko architektūros bruožais nušvisdavo dar gražiau ir įvairiau. Vilniuje ne tik kilo bažnyčių bokštai, bet ir pats miestas iš Neries ir Vilnelės slėnio užlipo ant kalvų ir nusidriekė toli į šiaurę bei vakarus.“

„Bažnyčių architektūra bene labiausiai atspindi Vilniaus senovę ir grožį. Senųjų stilių bruožai joje pinasi su naujai kuriamais stiliais, senosios formos – su naujomis.“

Šiaudinis, Vytautas. Vilniaus maldos namai. – Vilnius, 2001, p. 3, 5.

Antanas Škėma (1910 11 29–1961 08 11), lietuvių rašytojas, aktorius, režisierius

„Vilnius... Bokštai... Bokštai ir kryžiai. Kryžiai kaip įspėjantys pirštai. Čia mūsų miestas. Mūsų – bokštų ir kryžių. Nelieskite jo! Ten – siaurų gatvelių, paslaptinių, kaip mažos pilaitės, namų seni kvartalai apsiautė savąja vakarykščia atmosfera.“

Škėma, Antanas. Raštai. – Chikago, 1985. – T. 3, p. 100–101.

Eglė Špokaitė (g. 1971 01 15), baletų artistė, pedagogė

„Vilniaus senamiestis ties Pilies gatve, Sereikiškių parku, Pranciškonų vienuolynu, ir Šv. Jonų bažnyčia. Čia gyvenau, tikiu, dar gyvensiu. Čia išvaikščiota kiekvienas gatvės kampelis, žinau kiekvieno sezono pasikeitimus, pažįstu čia gyvenančius žmones, žinau jų ir viso miesto istoriją... [...] Vilnius jaukus, bet tuo pat metu ir labai įvairus miestas. Jis gana aktyvus, bet didelės bei plačios gatvės neužgožia ir neįsiterpia į pagrindines vietas, kur žmonės juda pėsčiomis. Gal tai net ir būtų pagrindinis privalumas, leidžiantis kurti tam tikrą atmosferą.“

<https://kalbavilnieciai.lt/e-spokaite-vilniuje-gyvenau-tikiu-dar-gyvensiu/>

**Nikodemas Švogžlys-Milžinas (1899 03 29–1985 01 20),
Lietuvos katalikų kunigas, rašytojas, kraštotyrininkas,
tautosakos rinkėjas**

„Šitą Vilniaus knygą parašiau be galo Vilnių mylėdamas ir džiaugdamašis lietuvių tautos Sostine [...]. Ką rašiau, tai man meilė diktavo ir kvėpė mane begalinis Vilniaus grožis bei šventumas. Juk Vilniaus MIESTAS – stebuklingasis gamtos ir žmogaus rankų kūrinys.“

Švogžlys-Milžinas, Nikodemas. O šventasis Vilniau!... : liaudies reportažas apie Vilnių ir jo šventoves. – Marijampolė, 1940, p. 7.

Teofilis Tilvytis (1904 01 28–1969 05 05), lietuvių rašytojas

„Vilnius – tai poema! Poema iš septynių dalių, kurias reikia skaityti nuo septynių miestų supančių kalvų. Pažvelk nuo Kreivosios pilies kalno, Karoliniškių, Šeškinės ar Belmonto kalnų ir pamatysi vis kitokį miesto veidą juosiančius gamtos vaizdus.“

Areška, Vitas. Teofilis Tilvytis. – Kaunas, 1988, p. 153.

Algirdas Toliatas (g. 1978 05 13), Lietuvos katalikų kunigas

„Man Vilnius yra bendrysčių istorija, kuri gali tapti dvasinių inovacijų ir edukacijų sostine.“

<https://madeinvilnius.lt/naujienos/gyvenimas/sostineje-isdalinti-sv-kristoforo-apdovanojimai/>

Vilija Tūrienė (g. 1951 12 17), gidė, turizmo organizatorė

„Pavargę nuo triukšmingų didmiesčių čia ras dvasiai atvangą. Vilnius – gyventojų skaičiumi nedidelis miestas (apie 600 tūkst.). Tačiau jo senamiestis – vienas didžiausių Europoje [...] – įstabus Rytų ir Vakarų kultūrinių tradicijų samplaika. Tai nestebintų žinant, jog Vilnius yra geografiniame Europos centre (jei rytiniu Europos riboženkliau laikysime Uralą). Tiesa, labiau įprasta šias žemes priskirti Rytų Europai. Visgi jeigu esate Vilniuje, tai šiuo metu jis neabejotinai yra Jūsų dėmesio centre. Čia galima pasiklausyti, kaip skamba dar gyva archaiškiausia indoeuropiečių kalba – lietuvių. Tai nuo seno baltų gyventos žemės; čia ilgiausiai išsilaikė senieji tikėjimai ir pagoniški papročiai. Vienas esminių baltų kultūros bruožų – archaikos ir dabarties integralumas, lėmęs savitą pasaulio sampratą...“

Tūrienė, Vilija. Dešimt Šventaragio mįslių: Vilniaus svečiams. – Vilnius, 1993, p. 5.

Gitenis Umbrasas (g. 1961 08 25), lietuvių dailininkas

„Urbanistinis peizažas, ypač Vilniaus vaizdai, jau turi senas tradicijas lietuvių dailėje. Gyvas šis žanras ir akvarelėje. Šalia architektūros paminklų, senamiesčio gatvelių, mėgstami ir ankštų kiemų, jų fragmentų motyvai. Toks yra H. Bogdano „Kiemas Arklių gatvėje“, A. Keturkos „Vakaras senamiestyje“, A. Šimkaus „Senamiestis.“

Akvarelė. – Vilnius, 1986, p. 13.

Judita Vaičiūnaitė (1937 07 12–2001 02 11), lietuvių poetė, vertėja

„Atrodo, niekada nerašau specialiai apie Vilnių, bet taip jau savime išeina, kad miestas, kuris kasdien gyvena už tavo Muziejaus gatvės lango, miestas, kuriame augini vaikus, rašai knygas, perki duoną, dirbi visus moteriškus darbus, vaikštai į koncertus, dailės parodas – tavo širdy ir kūryboje lyg paukštis nutūpęs.“

Vakarinės naujienos, 1986, geg. 19, p. 2.

Irena Vaišvilaitė (g. 1954 12 30), dailės ir bažnyčios istorikė, diplomatė

„[...] daug kartų suplėšytas Lietuvos istorijos ir kultūros audinys išsaugojo nenutrauktas gijas, kurios kaip mitinės Ariadnės siūlas gali padėti rasti taką prie gyvojo vandens versmių, be kurių Vilnius nebūtų tu, kas jis yra – vienas iš didžiųjų Europos miestų, kurio nepažįstant ir nežinant apie čia besiskleidusią įvairialypę krikščioniškąją tradiciją neįmanoma kaip reikiant suprasti ne tik Lietuvos, bet ir Europos.“

Vaišvilaitė, Irena. Pasivaikščiojimai po krikščioniškąjį Vilnių. – Vilnius, 2017, p. 337.

Kazimieras Vasiliauskas (1922 04 09–2001 10 14), Lietuvos katalikų kunigas, pasipriešinimo sovietų okupaciniam režimui dalyvis, tikinčiųjų ir pilietinių teisių gynėjas

„Man Vilnius brangus kaip ir kiekvienam lietuviui... Ir istoriniu, ir meno požiūriu, be abejo, Lietuvoje nėra kito tokio miesto. [...] Manychiau, kad Vilnius pelnytai vadinamas šventuoju miestu, nes čia sutelktos pačios svarbiausios tautos šventovės, ne tik religinės (35 bažnyčios, vienuolynai), bet ir meno, mokslo, kultūros.“

Vakarinės naujienos. – 1996, rugs. 20, p. 1–2.

Valdas Vasiliauskas (g. 1951 12 10), lietuvių žurnalistas, visuomenės veikėjas, politikas

„Tikrai dangiškasis miestas! Lyg daugiažiedė akmeninė gėlė [...] miestas pats veržte veržiasi smailiais bokštais į žvaigždėtą skliautą, kuris iš siauros gatvelės atrodo dar erdvesnis ir aukštesnis, jo šviesa nusidabruoja varpinių stogus, žiburiuoja atsispindėdama languose.“

Vasiliauskas, Valdas. Žiemos sapnas. – Vilnius, 1984, p. 105–106.

Antanas Venclova (1906 01 07–1971 06 28), lietuvių rašytojas

„Tas amžinasis Lietuvos miestas, toks gražus, toks nepanašus į aplinkinių valstybių miestus, tartum perlas iš tolimos Italijos, atklydęs po šiaurės dangumi. Koks jis artimas širdžiai! Bažnyčių stogai ir bokštai, rūmai, kolonos ir statulos – tas nuostabus lietuviškasis barokas ir gotika – visa tai dvelkia mūsų praeities šimtmečiais ir lietuvių mintį bei širdį neatplėšiamai traukia savęsp.“

Venclova, Antanas. Jaunystės atradimas. – Vilnius, 1966, p. 486.

„Vilnius man be galo patiko nuo pat tos dienos, kada jį pirmą kartą pamačiau, dar prieš Lenkijos-Vokietijos karą. [...] Vilnius traukte traukė savo grožiu, istorija, romantišku žavesiu. [...]

Baisiai patikdavo man žingsniuoti Vilniaus senamiesčio gatvelėmis, kur, kaip žinojau, kadaise vaikščiojo A. Mickevičius ir J. Slovackis, L. Kondratavičius ir mūsų Daukantas, S. Stanevičius, J. Basanavičius, Žemaitė [...] Taip, tai miestas, nuostabus savo architektūra, tradicijomis, gyventojų margumu. Sudėtinga ir labai paini istorija paliko jam gilią žymę.“

Venclova, Antanas. Vidurdienio vėtra. – Vilnius, 1971, p. 94.

Tomas Venclova (g. 1937 09 11), lietuvių poetas, eseistas, vertėjas, literatūrologas

„Apskritai, kuo daugiau šalių apkeliauju, tuo labiau įsitikinu, kad Vilniaus senamiestis yra tarptautinės reikšmės ansamblis, kurį išsaugoti yra būtina, nes jo sunykimas būtų netektis ne tik Lietuvai, bet ir visai Europos kultūrai.“

Literatūra ir menas. – 1992, rugpj. 8, p. 11.

„Lietuva visad buvo viena iš egzotiškiausių ir labiausiai mitologizuotų Europos dalių, „kitoniškumo įsikūnijimas“. Tačiau jos sostinė Vilnius taip pat buvo mokslų centras, „savotiška mažesnė Aleksandrija, pasižyminti kalbų, papročių ir istorinių erų įvairove“. Vilnius buvo vadinamas „Šiaurės Jeruzale“.

Lietuvos aidas. – 1998, geg. 21, p. 15.

„Lietuvos sostinė primena palimpsestą – senovinį rankraštį, kur po tekstu ryškėja ankstesniojo teksto ar net kelių tekstų pėdsakai. Miestą supa kalvotas šiaurietiškas kraštovaizdis, kuris dėl gausybės girių ir ežerų nuo seno atrodo dykas ir laukinis. Ligi pat miesto prasiveržia neprijaukintos gamtos intarpai.“

Venclova, Tomas. Vilnius: vadovas po miestą. – Vilnius, 2001, p. 7–8.

Antanas Verkėlis, lietuvių istorijos tyrinėtojas

„Pokariu Vilnius patyrė didžiulį kataklizmą. Senamiestyje nugriauta per 130 pastatų, kurių dauguma Žalos plane buvo numatyti remontuoti, dalis sužalota didinant ir jungiant kiemus. Kai kur, platinant ir tiesinant gatves, „nukąsti“ namų kampai, perdaryti fasadai. Sunaikinta dešimtys architektūros paminklų, kurių dalis buvo visiškai nenukentėję, o kitiems reikėjo kapitalinio remonto. Nuo žemės paviršiaus išnyko ištisi senamiesčio kvartalai, jų vietoje atsirado erdvūs skverai.“

Verkėlis, Antanas. Kas sugriovė Vilnių. – Vilnius, 2015, p. 65.

**Justinas Vienožinskis (1886 06 29–1960 07 29),
lietuvių tapytojas, dailėtyrininkas**

„Vilnius – ten gražieji senosios Lietuvos istorijos lapai, tenai saviškai pasireiškę įvairių epochų architektūros stiliai, tenai ir mistinis bei romantinis atgyjančios tautos lopšys.“

Ramonienė, Dalia. Justinas Vienožinskis. – Vilnius, 2004, p. 252.

Justinas Vienožinskis: straipsniai, dokumentai, laiškai, amžininkų atsiminimai. – Vilnius, 1970, p. 104.

**Jonas Kazimieras Vilčinskis (1806 02 06–1885 03 02),
Lietuvos kultūros veikėjas, gydytojas**

„Vilniaus miestas toks reikšmingas šiaurės istorijoje, apie kurį turime tiek daug atsiminimų, kurio tokios gražios apylinkės, iki šiol visai nežinomos svetimiems, o ir mūsų krašte nedaug yra žmonių, kurie pažįsta Lietuvos praeitį. Dėl šių priežasčių nutariau leisti Vilniaus vaizdus, ir kuo tikslesnius bei išsamesnius.“

Naujos knygos. – 1986, Nr. 11, p. 38.

**Algirdas Anatolijus Vileikis (1933 01 29–2020 07 23),
Lietuvos inžinierius, sovietinis partinis veikėjas**

„Mums, dabartiniams vilniečiams, teko palikimas, kurį ištisus šimtmečius kūrė architektai ir akmenskaldžiai, pasaulinio garso meistrai ir bevardžiai mūrininkai. Šiandien matome tą medžiagų ir užmojų, stilių ir talentų derinį, kurį vis keitė ir mainė kiekvienas amžius. Vilnius žavi savo ramia nuotaika, nuostabia kultūros ir grožio harmonija.“

Vileikis, Algirdas. Vilnius – Tarybų Lietuvos sostinė. – Vilnius, 1986, p. 5.

**Mikalojus Vorobjovas (1903 05 19–1954 06 07),
lietuvių dailėtyrininkas**

„[Keleivis] slenka išilgai masyvių senojo miesto sienų ir jam ima vaidentis, tartum visa tai nerealus pasaulis, tartum šios gatvės, šios sienos – vien keistas sapnas... Jame tartum pasineriame į kokią legendą ar sapną, kur visa alsuoja praeitim, – bet ne muziejine, o paslaptinai gyva...“

Kalba Vilnius. – 1989, Nr. 29, p. 2.

„Paslaptinai romantiškas ir kraupus yra šis miestas, ir jo išviršiniame tapybiškame žavesyje glūdi neišaiškinami mįslingi slėpiniai.“

Mažoji Lietuva. – 1990, Nr. 44, p. 6.

„Vilnius – tikras lobis visiems, kas yra pasinešęs studijuoti meno istoriją ne iš vadovėlių, o iš pačių meno šedevrų.“

Vorobjovas, Mikalojus. Vilniaus menas. – Vilnius, 1997, p. 10.

**Vanda Zaborskaitė (1922 12 24–2010 12 27),
lietuvių literatūrologė**

„Save aš laikau vilniete. Turbūt mane ištiko panašus likimas kaip ir daugelį žmonių, atvažiavusių į Vilnių. Iškart šį miestą be galo įsimylėjau...“

Lietuvos rytas. – 2008, saus. 5, priedas „Sostinė“, p. 5.

Gediminas Zemlickas (g. 1944 01 01), lietuvių inžinierius, žurnalistas

„Akimirką įsivaizduokime, jog nėra Vilniaus senamiesčio, – per karus šitai galėjo ir nutikti. Kiek besidžiaugtume naujuoju Vilniumi, visgi miesto istorinis ir meninis veidas, augimo šaknys ir dvasingumas – senamiesty. Ten jo kūrimo algoritmas, teikiantis žvalumo mūsų vaizduotei ir impulsų naujo Vilniaus kūrėjams.“

Litaratūra ir menas. – 1982, gruod. 25, p. 16.

Julius Žėkas (g. 1980 03 09), lietuvių poetas, prozininkas, tarpdisciplininių menų kūrėjas, ekskursijų po bohemiškąjį Vilnių vadovas

„Vilnius – vienintelė ir bene žaliausia Europos sostinė, kurios centre gali išvysti laukinį žvėrį. Tai taip pat vienintelė Europos sostinė, naudojanti giluminius gręžinius geriamajam vandeniui. Ir vis dėlto Vilniaus unikalumas ne tokiais faktais grindžiamas. Man jį išskirtinį daro jausmas. Asmeninis jausmas. ...jeigu nemyli vietos, kurioje gyvenai, vadinasi, nemyli pats savęs... Vilnius – tai aš.“

<https://litaraturairmenas.lt/publicistika/julius-zekas-jeigu-nemyli-vietos-kurioje-gyveni-vadinasi-nemyli-pats-saves>

„Bandykime įsivaizduoti: prieš šimtą metų lietuvių šiame mieste gyveno 2–11 proc. Per Antrąją pasaulinę karą dingę nemažai Vilniaus lenkų ir žydų, namai ištuštėjo. Po karo bandyta beveik prievarta į miestą atkelti ir apgyvendinti lietuvių šeimas. Per pirmą apgyvendinimo akciją turėjo būti atkelta 30 tūkstančių gyventojų. Atsikėlė vos per 300 šeimų. Antrą kartą lietuvių atkeliauja per 700. Tokie yra istoriniai faktai, – šaltinių patikimumu neimsiu abejoti.“

Paaiškėjus, kad lietuvių privilioti nepavyks, į Vilnių pradeda plūsti įvairių tautų žmonės, ir miestas vėl ima gyvuoti. Jis tikrai yra Babilonas, jame telpa įvairūs pasauliai: tautybės, religijos, keisčiausių užsiėmimų gyventojai.

Kas nors turi papasakoti gatvėse Vilniaus istorijas! Kad suvoktume save ir kaimynus, kad vieni kitų skirtybes priimtume ne kaip blogybę, o kaip galimybę bendrauti. Jei bendrausime, galėsime ir kartu kurti. Miestas – tai nuolatinė kūryba. Babilonas kiekvieną dieną statomas. Paradoksas, kad jį stato atvykėliai. Vilniuje likę labai nedaug vietinių. Ir kasdien mažėja. Reikia susikibti rankomis.“

<https://www.moteris.lt/lt/veidai/g-40302-bohemisku-pasivaiksciojimu-po-vilniu-vadovas-nuobodziu-faktu-ieskokite-enciklopedijose>

Zigmas Žemaitis (1884 11 08–1969 06 24), matematikas, lietuvių kultūros ir visuomenės veikėjas

„Vilnius yra ne kieno kito, tik lietuvių iš nieko sukurtas, Lietuvos liaudies rankomis ir kruvinu prakaitu statytas, Lietuvos vaikų krauju kiek kartų gintas; jis yra nelyginant vyriausias ir brangiausias Lietuvos vaikas, kuriam išauginti visa mūsų tėvynė yra padėjusi didžiausius turtus, atitraukdama juos nuo kitų savo vaikų.“

Žemaitis, Zigmas. Vilnius Lietuvai ir Lietuva Vilniui: mūsų kovos dėl Vilniaus esmė ir planas. – Kaunas, 1928, p. 40.

Aldona Žemaitytė-Petrauskienė (g. 1945 07 31), lietuvių žurnalistė

„Atsiranda vis naujų duomenų, liudijančių, kad Vilnius ne barokinis, ne renesansinis, o gotikinis miestas, nors tos gotikos mūsų akims beliko visai mažas procentas.“

Literatūra ir menas. – 1982, kovo 6, p. 7.

**Gabrielius Žemkalnis (1929 01 31–2017 12 10),
lietuvių išeivijos veikėjas, žurnalistas**

„Man Vilnius – pasaulio centras ir Lietuvos sinonimas.“

Lietuvos aidas. – 1990, rugs. 29, p. 3.

**Regina Žepkaitė (1925 07 28–2010 04 28), lietuvių istorikė,
pedagogė**

„Vilnius buvo Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės centras, jo vardas giliai įaugo į lietuvių tautos sąmonę, jame vyko intensyvus ekonominis, politinis, kultūrinis gyvenimas, todėl, kai tik pradėjo bręsti mintis atkurti Lietuvos politinį savarankiškumą, Lietuvos valstybę, Lietuvos sostine nedvejojant buvo pasirinktas Vilnius. [...] Lietuvių politinių vadovų dokumentuose pabrėžiama, kad be Vilniaus apskritai neįmanomas Lietuvos politinis savarankiškumas. Lietuvos vyriausybės teigimu, Vilnius ne tik turi būti pripažintas Lietuvai, bet ir tapti jos sostine.“

Žepkaitė, Regina. Vilniaus istorijos atkarpa: 1939 m. spalio 27 d. – 1940 m. birželio 15 d. – Vilnius, 1990, p. 5.

**Giedrė Žickytė-Bajarūnienė (g. 1980 07 01), žurnalistė,
TV ir kino režisierė**

„Vilnius yra miestas, kurį myliu. Ir kuo daugiau pastaruoju metu tenka keliauti, tuo labiau jį myliu. Tai gražus ir komfortiškas miestas gyventi, kuriame puikiai dera gyvybingumas, grožis ir tuo pačiu ramybė – kas yra labai svarbu kūrėjai.“

Sostinė. – 2016, gruod. 17, p. 5.

Kęstutis Paulius Žygas (g. 1942 06 29), architektūros istorijos profesorius

„Vilniaus senamiestis Lietuvai yra tokios pat vertės, kaip Luvras Prancūzijai.“

Gimtasis kraštas. – 1991, lapkričio 28 – gruodžio 4, p. 1.

Kazimieras Žoromskis (1913 03 04–2004 04 14), lietuvių tapytojas

„Dabar Vilnius apjuostas didžiuliais modernių namų rajonais. Pasakysiu, kad naujasis Vilnius man malonesnis, negu, pavyzdžiui, Paryžiaus kvartalai. Važiuoji ten nuo aerodromo miesto link – dėžės ir dėžės, o vidury miesto didžiulis juodo stiklo pastatas, 50 ar 60 aukštų, tiesiog slegiantis tą visą baltą Paryžių. O Vilnių man norisi palyginti su Madridu. Prieš 30 metų tai irgi būta seno, apleisto miesto. Dabar ten gražūs nauji rajonai, nedarkantys senojo miesto vaizdo. Tas pats ir Vilniuje – keleriopai jis išaugo, išsiplėtė. Dabar – didelis, modernus, skoningai statomas ir tvarkomas miestas.“

Gimtasis kraštas. – 1983, rugpj. 25, p. 5.

**Apie Vilniaus mikrorajonus
ir kitas vietas**

Vilniaus panorama. Nuotr. Mildos Engemann

Užupis. Nuotr. Mildos Engemann

Nijolė Balčiūnienė (g. 1950 03 09), geografė, žygeivė, folkloristė

„Unikali Ribiškių erozinė vėduoklė saugoma kraštovaizdžio draustinyje. Prof. Česlovas Kudaba dažnai minėjo, kad tai fenomenas, kad tokio reljefo analogo nei Lietuvoje, nei Europoje nerastum... Įkopęs į vieną patraukliausių gūbrių, nutįsusį kairėje pusėje nuo geležinkelio pervažos iki Juodojo kelio, negali atsigrožėti Ribiškių kalvyno vaizdais.“

Balčiūnienė, Nijolė. Abipus Neries: Pavilnių ir Verkių regioniniai parkai. – Vilnius, 2008, p. 61.

Morta Baužienė (g. 1946 06 08), muziejininkė, architektūros istorikė

„Nežiūrint tankėjančio užstatymo, Žvėrynas išliko žalias, tylus, mažaaukštis, Neries kilpos apjuostas, romantišką nuotaiką žadinantis tapybiškas rajonas, kuriame gyventi norinčių netrūksta. Gera būtų, kad bent iki šiol išlikę medinukai nesunyktų, nesupleškėtų „madingais“ tapusiuose gaisruose, o būtų išsaugoti. Tai ne tik šio rajono, bet visos Vilniaus istorijos, medžio statybos liudininkai.“

Baužienė, Morta. Pasižvalgymas anapus Vilniaus miesto gynybinės sienos. – Vilnius, 2015, p. 235.

Janas Bulhakas (1876 10 06–1950 02 04), fotografas, gyvenęs Vilniuje 1912–1944 m.

„[Panerių] koplyčia, kaip legendinis sargybos bokštas, vieniša stūkso miške ant kalvos [...] Prie koplyčios vedančio kelio serpantinas ropščiasi kalvos šlaitu kaskart aukščiau virš aplinkinio kraštovaizdžio, pajvairinto sodybų, daržų, miškelių dryžiais ir puikiais Neries vingiais.“

Bulhak, Jan. Vilniaus peizažas: fotografo kelionės. – Vilnius, [2006], p. 85–87.

Apie Gariūnų vietovę: „Dar keletas žingsnių ir mes viršūnėje, nuo kurios atsiveria bekraštė, kvapą gniaužianti panorama, pasakiškos didybės tolumos. Apspangsta akys ir sutrinka apžavėtos mintys. Prie mūsų kojų guli paslikas visas pasaulis, kerintis linijų, formų, spalvų eldoradas, ir, regis, trūksta tik juodos šėtono figūros iš biblinio Gustavo Dore medžio raižinio, sparnuota ranka rodančio į tolį ir šnibždančio klastingus pažadus...“

Buļhak, Jan. Vilniaus peizažas: fotografo kelionės. – Vilnius, [2006], p. 87.

Vytautas Damaševičius (g. 1944 02 11), lietuvių kino režisierius, operatorius

„Žvėrynas yra labai lokalus rajonas, kuriame, be urbanistikos, gamtos stebuklų, yra dar ir džiaugsmas vienas kitą pažinoti. Juk tai buvęs priemiestinis rajonas, beveik kaimas. Ir tas senasis bendravimas išlikęs – nėra skirtumo, ar tu kiemsargis, ar profesorius, ar dar kas nors. Visi kaimynai.“

<https://www.bernardinai.lt/2009-12-23-vytautas-damasevicius-kokia-nauda-zmogui-is-to-medinio-namo/>

Eglė Gabrėnaitė (g. 1950 09 24), lietuvių aktorė, pedagogė

„Man nėra gražesnio rajono už Naujininkus. Ten gaidžiai gieda, slyva į balkoną lenda. Naujininkų dienos – rajono šventė – yra fantastika. Kiekvieną rudenį pradedu verkti, kai išsirikiuoja paradas.“

Lietuvos rytas. – 2008, gruod. 13, priedas „Sostinė“, p. 1, 5.

**Romenas Gari (Romain Gary, 1914 05 08–1980 12 02),
prancūzų rašytojas**

„16-ojo Didžiosios Pohuliankos namo kiemas mano atminty liko kaip ta didžiulė arena, kur išėjau gladiatoriaus mokslus, pritaikytus ateities kovoms.“

Gary, Romain. Aušros pažadas. – Vilnius, 1999, p. 76.

**Gediminas Isokas (1931 02 23–2020 07 05), lietuvių rašytojas,
miškininkas**

„Įdomios ir istorinės, ir literatūrinės Markučių dvaro tradicijos. Čia greičiausiai yra grojusi karališkoji kapela, vadovaujama Klabono [Kristupas Klabonas (apie 1545 – po 1616) – LDK ir Lenkijos valdovų kapeloje dirbęs kompozitorius ir atlikėjas]. Markučiai tikriausiai teikė įkvėpimo poetui bei rašytojui Kristupui Chodkevičiui. Vėliau čia užsukdavo filomatai ir filaretai. A. Mickevičius Markučiuose ne tik grožėjosi apylinkėmis, bet ir skaitė eiles, aptarinėjo draugijų veiklą, iš čia lydėjo į geležinkelio stotį ištremiamus Rusijos gilumon draugus. Šiose apylinkėse buvo švenčiama Rasų šventė. Revoliucijų metais Geležinėje trobelėje rinkdavosi caro priespauda nepatenkinti vyrai. 1863 m. dvarininkas I. Godlevskis [gydytojas Ignas Godlevskis] čia tvarstė sužeistus sukilėlius.“

„Žvėrynas – senas Vilniaus užmiesčio rajonas. Anksčiau jis buvo vadinamas Saltoniškėmis, mat XVI a. čia buvo Ivano Saltono dvaras. Radvilos, įsigiję tą teritoriją, įkūrė žvėryną. Išliko senieji gatvių pavadinimai: Bebrų, Elnių, Gulbių, Stumbrų ir t. t.“

Isokas, Gediminas. Lietuvos gamtos paminklai. – Vilnius, 1995, p. 378–379, 419.

Jurgita Jasponytė (g. 1981 08 25), poetė, bibliotekininkė

„Vilnius mane įsileido labai lengvai. Dabar manau, jog taip įvyko dėl to, kad Vilnius yra kontrastų miestas. Jeigu jis būtų tikrasis didmiestis su dangoraižiais, jame būtų mažai žalumos, gal man tokiam mieste ir būtų sunku. Dabar mane pačios kojos Vilniuje neša į tokius rajonus, kur pilna paprastų medinių namelių – tai tokios vietos kaip Maručiai, Šnipiškės, kiek jos dar gyvuoja. Kaip ir toji vieta, kur mes dabar gyvename. Toks jausmas, jog ta vieta kokia nors forma turi daug panašumo į Šaltupę.“

<http://www.bernardinai.lt/straipsnis/2014-10-30-jurgita-jasponyte-man-atrodo-jog-visi-tekstai-ateina-is-vidinio-jausmo-intensyvumo/123582>

Jonas Jurkštas (1929 02 24–2007 01 04), lietuvių kalbininkas

„Štai Vilniuje yra Šnipiškės, Saltoniškės, Leoniškės, Sereikiškės, Burbiškės. Pagrįstai galima tvirtinti, kad šie vietovardžiai atsirado XVI amžiuje. Tada gyveno ir jų įkūrėjai.“

„Antakalnis laimingai ištvėrė ilgų šimtmečių negandas. Jo daryba ir reikšmė nekelia jokių abejonių. Bet labai prastai susiklostė Pamėnkalnio likimas: jau nuo XVII amžiaus vidurio dėl lenkinimo jis buvo pasmerktas išnykti.“

„Pamėnkalnio prasmė ir reikšmė labai didelė, nes rodo, jog miesto centre stūksas kalnas nuo senų senovės turėjo lietuvišką vardą. Vadinasi, amžių amžiais čia gyveno lietuviai.“

„Su žvejybos paplitimu Vilniuje atsiranda žuvų turgūs ir žvejų gyvenvietės (Žuvų galas, Žvejai (Ribokai), panašiai kaip Vokietijos miestuose fišerdorfai, fišerfeldai, fišermarkai.“

Jurkštas, Jonas. Atsiminimai. – [Vilnius], 2005. – D. 2: Kiek mynė – neišmynė, p. 117, 118, 181.

Algirdas Kaušpėdas (g. 1953 08 12), lietuvių architektas, muzikantas, visuomenės veikėjas

Paklaustas, į kurią Vilniaus vietą norėtų pasukti, Algirdas Kaušpėdas atsakė: *„Eičiau pasivaikščioti į Rotundo gatvelę, atsiremiančią į Gedimino prospektą. Ten aš užaugau, būtinai užsukčiau į gimtąjį kiemą. Brangi ir Pilies gatvė – joje prabėgo pirmieji treji mano gyvenimo metai.“*

Lietuvos rytas. – 2012, rugs. 1, p. 3.

Albertas Kazlauskas (g. 1991 01 09), gidas

„Lietuvos sostinė nuostabi tuo, kad visai netoli miesto širdies galima rasti į kaimą, kuriame sustojęs laikas, panašius Markučius.“

„Tai, ką vadiname Naujininkais, iki XIX a. vidurio praktiškai tebuvo dirbami laukai ir pievos su vienu kitu nameliu abipus kelių pietų kryptimi nuo Vilniaus. Pasibeldusi geležinkelio technologija pagimdė „Naująjį Pasaulį“ (Новый Свет).“

„Lazdynai – tai toks Vilniaus rajonas, kuriame daug pirmų kartų: pirmą kartą didelis „miegamasis“ rajonas statytas taip toli nuo miesto centro, pirmą kartą išbandytos visiškai naujos blokinių namų konfigūracijos, pirmą kartą mikrorajonus sujungė bendra žiedinė gatvė ir taip toliau.“

„Žvėrynas – kurortas mieste.“

Kazlauskas, Albertas. Vilniaus gatvės gyvos: gidas po miesto periferiją. – Vilnius, 2017, p. 107, 147, 195, 215.

Vytautas Kernagis (1951 05 19–2008 03 15), lietuvių dainų autorius ir atlikėjas, aktorius, pramoginių renginių režisierius ir konferansjė, televizijos laidų vedėjas

Apie Tverečiaus gatvę Antakalnyje: *„Mano – miesto žmogaus – sielą atgaivina miškas, ramina tas vaizdas, kurį dabar matau per langą: žydras dangus, žalios pušys, iš kaimynų namo rūkstantys dūmai, – visai kaip Šveicarijoje.“*

Oginskaitė, Rūta. Nes nežinojau, kad tu nežinai: knyga apie Vytautą Kernagį. – Vilnius, 2009, p. 390.

Adomas Honoris Kirkoras (1818 01 21–1886 11 23), lenkų archeologas, publicistas, leidėjas

Apie Paupį: *„Eikime ilga gatve pro varganus žydu namelius ir atsidursime dešiniojo kelio pusėje tekančios Vilnios, tokios šioje vietoje padykusios, kad bemaž kasmet tenka taisyti paplautą kelią. Antai ant kalvos pro medžius žvelgia medinis, pinučiais aptvertas namukas (valstybės patarėjo A. Muchino), tarsi pakibęs ore. Toliau, kairėje, kalnų papėdėje, susigrūdę Kadinacio namukai, dešinėje – laukas, o už jo – Karsbadu vadinama smuklė.“*

Kirkoras, Adomas Honoris. Pasivaikščiojimai po Vilnių ir jo apylinkes. – Vilnius, 1991, p. 168.

Halina Korsakienė (1910 08 30–2003 03 14), lietuvių rašytoja, vertėja

„Dar ir šiandien gyvi atmintyje saulės įkaitinti, sakais įsodrinti, anuomet [apie 1948 m.] dar tokie tušti Valakampių [Vilniaus priemiesčio] pušynėliai su saulėlydžio nurausvintais pušų kamienais, su viržiais ir bruknienojais, rudenėjant parūkavę ir apsidraikę voratinkliais, nurudusiomis skujomis nukloti visi mūsų išvaikščioti takai takeliai.“

Ir begalinė tyla, gaubianti viską aplinkui – tik tolimo garlaivio graudus švilpesys atsklinda nuo Neries. Kartkartėmis sukranksi praskrendanti varna, voverė numeta kankorėžį, suklykia paukštis, pranašaujantis lietu, ir darbštuolis genys be atvangos stuksena į seną pušį.“

Korsakienė, Halina. Veidai ir likimai. – Vilnius, 1982, p. 150.

Česlovas Kudaba (1934 07 24–1993 02 19), lietuvių geografas, politikas, Kovo 11 Akto signataras

„Antakalnis eina daug siauresniu paupio ruožu. Plėstis į šonus jam ir vietos nėra – tęsiasi raguvoti, kalvoti šlaitai, apaugę pušynais (275 ha). Kadaisė priklausė Sapiegoms, nuo to Sapieginės vardu iki šiol vadinami. Tai Vilniaus Tirolis – žiemos slidinėjimui tinkamiausia vieta.“

„Ten, kur Žvėryną juosianti Neries kilpa baigiasi ir upė, atsiremdama į statų Karoliniškių šlaitą, suka į kairę, nuo Saltoniškių pusės atiteka mažas šaltinėtas upelis, arčiau upės nuo seno buvęs tvenkiamas. Dar Radvilų laikais čia buvo eiguva, vėliau dvarelis, generalgubernatoriaus vasarvietė.

V. Martinsonas šalia pastatė vilą, kurioje vyko įvairūs sambūviai, koncertai. Vieta garsėjo „Ermitažo“ vardu.“

„Karoliniškių šlaitus puošia viena iš įspūdingiausių Vilniuje Plikakalnio (60 m aukščio) atodanga (geologijos paminklas), susidariusi kampu pasisukančiai upei šį šlaitą nuolat paplaunant, anam nuolat griūvant. Jos pjūvyje matomos kelių ledyno atslinkių paliktos morenos.“

Kudaba, Česlovas. Nerimi. – Vilnius, 1985, p. 94, 109–110, 111.

Jurgis Kunčinas (1947 01 13–2002 12 13), lietuvių rašytojas, vertėjas

„Nyku dabar Užupyje... Jaunimo maža. O ir jis kažin koks pailsęs ir senas... Užupio mėnesienos kraupios, raudonos ir šaltos... [...] o užsieniečiai, apsilankę Užupyje stebisi griuvenų autentika, kliuksinčiu, gyvu, šviežiu kultūros sluoksniu, nepakartojamu slengu.“

Šiaurės Atėnai. – 1995, rugpj. 19, p. 12.

Romas Lileikis (g. 1959 10 02), poetas, kino režisierius

„Jeigu Užupį laikysim sąjūdžiu, tai reikės pridurti, kad jis kovoja su mūsų pačių primityvumu, stereotipiškumu ir banalybe.“

Sakalauskas, Tomas. *Missa Vilnensis*. – Vilnius, 2006, p. 317.

Jonas Mačiukevičius (g. 1939 08 17), lietuvių rašytojas

„Žiūriu į Vilnių, o mąstau apie poeziją. Vis dėlto daug panašumo. Lazdynai – tarsi laisvas, bet grakštus posmas. Senamiestis – talpus, ritmingas, intymus eilėraštis. Kiekvienas namas panašus į kitus, bet kartu ir skirtingas. Vienas namas gali būti gražus tik stovėdamas prie pušyno, kitas – prie upės vingio. Laikas nugriauna, kas sena, kas netobula... O juk ir poezijoje taip pat.“

Mačiukevičius, Jonas. *Kelyje į eilėraštį*. – Vilnius, 1983, p. 6.

Andrius Mamontovas (g. 1967 08 23), lietuvių dainininkas, instrumentininkas, kompozitorius, tekstų autorius, prodiuseris, aktorius

„Antakalnis – kitoks [...], bet irgi turi savo veidą. Jis ramus, inteligentiškas, galbūt net taip būtų galima pavadinti... Antakalnyje yra keletas gatvių, kur nuo seno gyveno inteligentija, įvairių profesorių, akademikų, menininkų. Tai rajonui suteikia tam tikrą nuotaiką.“

Vilniaus diena. – 2012, lapkr. 10, priedas „Antakalnis“, p. 4–5.

Gražina Mareckaitė (g. 1939 04 25), lietuvių teatrologė, dramaturgė

„Vilnius man yra viskas. Aš pati esu Vilnius. Vilnius turi galybę veidų. Nežinau, kuriuos turėčiau išskirti. Vaikystės Vilnius – tai visų pirma gamta: Liepkalnio, Rasų kalnai ir kalneliai, smėlingieji Vilnios skardžiai, Belmontas, Markučių qžuolai, užžėlę tvenkiniai Misionierių bažnyčios papėdėje.“

Dienovidis. – 1999, bal. 23–29, p. 2.

„[...] romantiškas Rasų priemiestis man reiškia visą vaikystę. Čia viskas išvaikščiota, išbėgiota, už geležinkelio driekėsi begaliniai žaidimų plotai, įskaitant ir Rasų kapines.“

Lunevičiūtė, Gabija. Vilniaus atminties punktyrai. – Vilnius, 2020, p. 318.

Arūnas Matelis (g. 1961 04 09), lietuvių dokumentinio kino režisierius, prodiuseris

„Viskas Užupyje būtų labai gražu, bet, kaip ir visame pasaulyje, gražu, kol tyra. Kai į menininkų įkurtą Respubliką pradedama investuoti ir laukti pelno, kai įsigali komercija, daug kas atrodo kitaip...“

Kiaušas, Vidmantas. Įsiklausymai: interviu. – Vilnius, 2013, p. 201.

Jokūbas Minkevičius (1921 03 27–1996 05 05), lietuvių filosofas, politikos veikėjas

„Esu daug keliavęs ir aplankęs pasaulio sostinių, bet nė vienoje nemačiau tokio unikalios kampelio kaip Žvėrynas. Žinoma, jis jau gerokai pagadintas, apstatytas mūrinių, bet vis dar išlaikęs savo žaliąjį grožį. Tai būtina išsaugoti ateičiai...“

Diena. – 1995, rugs. 15, p. 11.

Algimantas Miškinis (1929 06 25–2015 10 10), lietuvių architektas, kolekcininkas

„...Vilniaus Lazdynai. Jie laikomi „vilnietiškais“ todėl, kad panaudojant tipinius pastatų projektus ir vykdant industrinę statybą, kalvotoje ir raižytoje vietovėje buvo sukurta nauja, bet ne schemiška, o gan organiška aplinkai rajono architektūra, kurioje išvelgiami ir kai kurie Vilniaus senamiesčiui būdingi bruožai.“

Statyba ir architektūra. – 1982, Nr. 11, p. 12.

Mindaugas Pakalnis (g. 1967 11 23), lietuvių architektas

„Paupyje žmonės ras tai, ko ieško užmiestyje: gamtos artumą, ramybę, jautumą, draugišką aplinką ir kaimynus. Bet, kitaip nei užmiesčio naujakuriai, jie turės nepalyginamą pranašumą – gyvenimą miesto centre. [...] Toks projektas Vilniuje – retas, po šitiek diskusijų, ginčų ir svarstymų – džiuginantis reiškinys.“

Pasižvalgymai po Vilnių: miesto mikrorajonai. – Vilnius, 2015, p. 186, 188.

<https://sa.lt/vilnios-pakrante-bunda-naujam-gyvenimui/2/>

Violeta Palčinskaitė (g. 1943 11 20), lietuvių rašytoja

„Eisiu į senamiestį. Sekmadienį... Senamiesty... Noriu sutikti vieną moterį, kuri visada ten vaikštinėja. Dar nuo mūsų studentavimo laikų. Nepasikeitusi. Nesenstanti. Niekada nesu mačiusi jos išgėrusios ar apšėpusios. Kažkada daviau jai vardą – Panelė Sapnas. Apie jos kojas plaikstosi ilgas gėlėtas sijonas, plaukuose didžiulė gėlė, skruostai nudažyti ryškiais buroko raudonio apskritimais. Neseniai ją sutikau siauroje senamiesčio gatvelėje netoli Rotušės. Ji buvo visai tokia pati kaip prieš daugelį metų.“

Palčinskaitė, Violeta. Paslapties babilonai, arba Aš tau siunčiu labų dienų: [atsiminimai]. – Vilnius, 2019, p. 67.

Jūratė Stauskaitė (g. 1947 03 07), lietuvių dailininkė, privačios dailės mokyklos Vilniuje įkūrėja

„Aš ten taip pailsiu, tiek sukauptu energijos. O jeigu neturiu laiko į Užupį net užbėgti, užtenka įsivaizduoti, prisiminti tą visiškai privačią erdvę, ir atsigaunu vien žinojimu, kad tokia vieta yra.“

Veidas. – 2005, Nr. 5 (vasario 3), p. 54.

Antanas Sutkus (g. 1939 06 27), lietuvių fotografas

„Labai džiaugiuosi šiuo rajonu [Naujininkais]. Čia – kaip kaime. Šunys loja, nepažįstamus atbaido. Manau, tai neatrastas rajonas. Bet kai jį atras, čia prasidės statybos.“

Lietuvos rytas. – 2008, saus. 19, priedas „Sostinė“, p. 4–5.

Jurgis Vanagas (g. 1933 03 04), lietuvių architektas, urbanistas

„Lazdynai – tai rajonas-žiedas: V. Čekanauskas ir V. Brėdikis suvėrė mikrorajonų branduolius ant ratu bėgančios gatvės.

Karoliniškėse G. ir K. Balėnai iš mikrorajonų surikiavo rajoną-liniją.

O štai B. Kasperavičienės ir J. Zinkevičiaus sumanytas Viršuliškių plano piešinys primena išcentriškai įsuktą verpetą: tai rajonas-spiralė.“

Literatūra ir menas. – 1983, spal. 15, p. 3.

Bernardas Vasiliauskas (g. 1938 04 28), lietuvių pianistas, vargonininkas, vargonų restauratorius, pedagogas

„[Lazdynai] puikus rajonas – žalias, ramus, gėlėtas, žalumos daug, medžių.“

Vilniaus diena. – 2014, saus. 9–15, p. 6–7.

Antanas Venclova (1906 01 07–1971 06 28), lietuvių rašytojas

„O kokie puikūs [...] Verkiai, iš kurių parko atsiveria stebinantis vaizdas į Neries vingį ir į Valakampių miškus! Rūmai jau gerokai laiko apnaikinti, ir senojo Masalskių šiltnamio tik likučiai – bet kaip dvelkė istorija šita vieta, ne be reikalo poilsiui ir linksmybei senovinių magnatų!“

O toliau – Žalieji ežerai, kuriuose vanduo iš tikrųjų atrodo žalias, o aplink oras kvepia miško samanomis, eglių skujomis ir grybais, kurių čia dygsta nesuskaitoma daugybė. [...] Tiktai Vilnių mūsų protėviai galėjo pasirinkti vieta sostinei – gražesnės vietos niekur nerasi!“

Venclova, Antanas. Vidurdienio vėtra. – Vilnius, 1971, p. 94.

Algirdas Steponas Verba (1941 10 01–2000 07 22), lietuvių poetas

„Man Žvėrynas yra tikro kaimo reminiscencija. Be Žvėryno negalėčiau ir nemokėčiau gyventi... Išėjęs iš savo trobos, žinau, kur eiti, kaip ir žinau, kur pareiti. Žvėrynas gelbsti mane. Dabar Žvėrynas, kaip mano tėviškė ... ir čia jaučiuosi kaip savame kaime.“

Diena. – 1995, rugs. 15, p. 11.

Vanda Zaborskaitė (1922 12 24–2010 12 27), lietuvių literatūrologė

Apie Antakalnį: „Pro pirmojo aukšto langą nuo savo darbo stalo matau žalią šlaitą, priaugusį vešlių, aukštų akacijų, o toliau – miško kampą. Keičiantis metų laikams, regiu arba sprogstančių medžių žalumą, arba aukso atspalvių turtingą rudens paletę, arba šerkšnu ar sniegu padengtus žiemos medžius.“

Gimtas žodis. – 2007, Nr. 12, p. 33.

Antanas Žmuidzinavičius (1876 10 31–1966 08 09), lietuvių tapytojas, grafikas

„Iš visų Vilniaus priemiesčių man labiausiai patiko Antakalnis. Jau žiūrint nuo Gedimino pilies bokšto, jis žavi kalnais kalneliais, apaugusiais senomis pušimis su kyšančiais iš po jų jaukais namukais. O čia dar Neris, kuri, vinguriuodama tarp žalių krantų ir raudonais stogais namelių, atplaukia nuo pat horizonto tamsiame Valakampių miške.“

Nuo Gedimino pilies, praėjęs Vilnios tiltelį, pasileidi tiesia plačia gatve, kol atsiremi į Petro ir Povilo bažnyčią. Ten meno stebuklai. Jos viduje daugiau kaip du tūkstančiai vien žmogaus pavidalo skulptūrų, o kiek bareljefinių ornamentų augaliniais, geometriniais ir kitokiais motyvais, einančių nuo lubų iki žemės. Tai ištisas muziejus. [...] Visas pastatas, kurį XVII amžiuje suprojektavo ir pastatė italų bei lietuvių menininkai, tai tikras baroko šedevras, senojo Vilniaus puošmena ir pasididžiavimas.“

Žmuidzinaičius, Antanas. Paletė ir gyvenimas. – Vilnius, 1961, p. 103.

Stanislovas Žvirgždas (g. 1941 09 13), lietuvių fotografas, fotografijos istorikas

„... tik pačiame miesto centre – nuo Žirmūnų iki Liubarto tiltų – yra didmiesčio bruožų. Žvalgantis nuo kity, atrodo, tarsi esi toli nuo miesto, visur – beveik pirmapradis, civilizacijos mažai paliestas paupio kraštovaizdis.“

Lietuvos žinios. – 2007, birž. 18, p. 9.

Sostinė svečių akimis

Vilniaus panorama. Nuotr. Mildos Engemann

Katedros aikštė. Nuotr. Mildos Engemann

**Jurij Argo (Юрий Арго, g. 1935 10 23), rusų architektas,
meno kolekcininkas, poetas, vertėjas**

„Senamiestis daro įspūdį ne vien savo dydžiu, tik jam būdingu aikščių, gatvelių ir skersgatvių labirintu, bet ir savaip įspaustomis, įvairių epochų paliktomis gyvenimo žymėmis, architektūriniais stiliais. Tai palanki vieta kūrėjams, kuri stiprina ir ugdo jų kūrybinį potencialą, plėtoja vidinio mąstymo išmonę ir erdvę.“

Gražina Didelytė mūsų atminty. – Vilnius, 2008, p. 71.

**Audronė Barūnaitė-Willeke (g. 1944 01 12),
JAV lietuvių literatūrologė**

„Patiko Vilnius. Jeigu čia būtų galima tiesiai atskristi, pvz. iš Miuncheno, Vilnius būtų turistų Meka, nes tikrai dinamiškas, žavus miestas.“

Gimtasis kraštas. – 1988, Nr. 36, p. 4.

**Filipas Bonoskis (Phillip Bonosky, 1916 03 07–2013 03 02),
JAV rašytojas**

„Vienas tėra Vilnius: Vilnius, pajuntamas akimis, ausimis, nosimi ir kitais pojūčiais. Visas pasaulis sutaria, vadindamas jį vienu iš mielųjų Europos miestų. Jis pernelyg daug iškentėjo kaip miestas, bet jo kančios taip glaudžiai persipynusios su žmonijos kančiomis, kad imi galvoti apie jį, kaip apie gyvą būtybę, kaip turintį jausmus, sugebantį atkakliai viską ištvirti it žmogus.“

Bonovskis, Filipas. Nuo Vilniaus ligi Hanojaus. – Vilnius, 1971, p. 104.

**Gerardas Caronas (Gérard Caron, 1938 08 30–2020 10 31),
prancūzų dizaineris**

„Susižavėjau Vilniumi – jis kaip senas perlas, ilgą laiką dulkejęs pamirštoje senučiukės dėžutėje. Dabar, kai ta dėžutė jau atidaryta, reikia nuvalyti nuo jo dulkes, kad jisai sužibėtų, atgautų ankstesnę vertę. Mano nuojauta sako, kad per penkerius metus Vilnius atgims.“

Lietuvos aidas – 1995, gruod. 12, p. 15.

**Eduardas Cinzas (tikr. Čiužas, 1924 04 14–1996 01 20),
lietuvių rašytojas, Belgijos Lietuvių bendruomenės veikėjas**

„Jūs čia visi tuo Vilnium didžiuojatės, tačiau aš nepasakyčiau, kad man labai būtų patikęs tas miestas „vidutiniokas“. Jis kažkoks sunkios statybos, sunkios architektūros, panašus daugiau į Berlyną, o ne į Paryžių. Aš nekalbu apie seniausią ir naujausią miesto dalį. Čia jau kitas dalykas. Ypač senamiestis. Senais miestais manęs nenustebinsi – aš gyvenu senienų mieste Briuselyje, kur ištisi kvartalai XIV–XVII amžiaus. Tačiau Vilniaus senamiestis turi savo koloritą, savo kvapą, spalvą.“

Ta pati ir visai kita: susitikimai su Tarybų Lietuva. – Vilnius, 1979, p. 50.

Stephan Collishaw (g. 1968), anglų rašytojas

„Vilnius – visiems laikams pavergęs širdį miestas.“

Lietuvos rytas. – 2003, rugpj. 12, priedas „Mūzų malūnas“, p. 4.

**Arnoldas Cveigas (Arnold Zweig, 1887 11 10–1968 11 26),
žydų kilmės vokiečių rašytojas**

„Turėjau geros progos su Lietuva susipažinti Pirmojo pasaulinio karo metu [...] Aš tada dirbau vad. Ober-Osto spaudos skyriuje. Puikiai atsimenu Vilnių, Gedimino kalną, senamiesčio rūmus ir bažnyčias – koks nepaprastai gražus miestas!“

Cveigas, Arnoldas. Mindaugas II. – Vilnius, 1955, p. 5.

„Vilnius – didžiulio žemyno, siekiančio net Kiniją, slenkstis...“

Cveigas, Arnoldas. Mindaugas II. – Vilnius, 1955, p. 251.

Čen Se Janas, Šanchajaus simfoninio orkestro dirigentas

„Aš labai didžiuojuos, kad turėjau laimę pabūti Vilniuje. Vilnius man labai patiko. Jūsų respublikos sostinė – tai miestas, turintis savo veidą.“

Gimtasis kraštas. – 1986, rugpj. 14, p. 2.

**Patrikas Donabedianas (Patrick Donabédian, g. 1953 02 13),
diplomatas, Prancūzijos ambasados Lietuvoje patarėjas
kultūros klausimais ir Prancūzijos kultūros centro direktorius
1997–1999 m.**

„Mane kerį jūsų sostinė Vilnius, kurioje praleidžiu daugiausiai laiko. Tai ypač gražus, turtingą istoriją ir nuostabų praeities paveldą turintis miestas. Mane žavi jūsų sostinės kompaktiškas intymumas – nedideli namai išdėstyti proporcingai gana arti vienas kito.“

Veidas. – 2000, Nr. 28 (liepos 13–19), p. 34.

„Mylinčiam grožį žmogui senasis Vilnius – tai stebuklas. Tai didžiulis unikalus architektūros ansamblis, kito panašaus, mano manymu, Rytų Europoje nėra.“

Respublika. – 1999, saus. 6, p. 22.

Klausas Ėderis (Klaus Eder, g. 1939), vokiečių kino kritikas

„Dabar, kai šalta ir viską dengia sniegas, Vilnius... vis tiek labai gražus. Ir centras, ir senamiestis. Aišku, noriu pamatyti, kaip visa tai atrodo pavasarį, kai visur žalia ir žydi gėlės.“

Kinas. – 1987, Nr. 3, p. 14.

Maxencas Ferminas (Maxence Fermine, g. 1968 03 17), prancūzų rašytojas

„Žinau, kad Vilnius įkurtas viduramžiais. Tai miniatiūrinis miestas (jau mačiau internete), galbūt šiek tiek panašus į Zalcburgą, o gal kažkas tarp Prahos ir Sankt Peterburgo.“

Moteris. – 2005, Nr. 2, p. 80.

Johanas Georgas Adamas Forsteris (Johan Georg Adam Forster, 1754 11 27–1794 01 12), vokiečių keliautojas, gamtininkas, rašytojas

Iš G. Forsterio kelionės iš Gardino į Vilnių 1784 m. dienoraščio: *„Vilniaus padėtis netikėtai nustebina, kai atsiduri arti jo, šlaite slėnio, kuriame tarsi išsiliejęs visas didelis miestas su savo gražiais dar išlikusiais bokštais, – miestas tikrai atrodo didingai ir puikiai.“*

Georgo Fosterio laišakai iš Vilniaus. – Vilnius, 1988, p. 410.

**Jozefas Frankas (Joseph Frank, 1771 12 23–1842 12 06),
vokiečių kilmės Lietuvos gydytojas, Vilniaus universiteto
profesorius (1805–1823), meno mecenatas**

„Vilnius atrodė chaotiškai. Daug rūmų, aplink menkos lūšnos. Puiki itališko stiliaus miesto rotušė stovėjo gražioje, barakų prigrūstoje aikštėje. Didingos katedros link vedančios gatvės buvo negrįstos, pilnos visokiausių šiukšlių; lyjant – neižengiamos. Namai daugiausia mediniai, nors buvo ir keletas mūrinių. Išsidriekęs kalvos papėdėje, dviejų upių (Neries ir Vilnios) santakoje, miestas buvo labai nešvarus. Kiaulės lakstė kur pakliuvo. Tolėliau už miesto, upių pakrantėse, galėjai užuosti ir pamatyti krūvas mėšlo sulig žmogaus ūgiu. Priemiesčiai skendo smėlyje ir purve. Apylinkių grožis neatsvėrė šių nepatogumų.“

Frankas, Jozefas. Atsiminimai apie Vilnių. – Vilnius, 2001, p. 49–50.

**Konstantas Ildefonsas Gałcynskis
(Konstanty Ildefons Gałczyński, 1905 01 23–1953 12 06),
lenkų poetas, 1934–1936 m. gyvenęs Vilniuje**

„Yra paslaptingas Vilnius – oranžinis ir žalias, ypač vakare, kai sėdi tarsi alaus butely. Snaudžia baroko rūmai, o juose kaip puikiose spintose – apgaulingų formų kandeliabrai, baladės, mirusios sielos.“

Vakarinės naujienos. – 1988, lapkr. 5, p. 1.

Jerema Goranas (Єрема Горан), Ukrainos literatas

„Tyliai, kerinčiai skalauja savo kasas šaltose Vilijos bangose gluosnis. Pasilenkė virš vandens, gėrisi savo grožiu, ir man pasivaideno, kad gluosniai atėjo čia nuo ukrainietišku tvenkiniu, atsinešdami su savimi širdingą grožio melodiją. Aš įsiklausiau į ją šnarančiuose Vilniaus parkuose su unikaliomis dainų estradomis, girdžiu ją vėjo gausme virš akmeninės Gedimino pilies, chimeriškame gatvių raizginyje ir senamiesčio architektūrinių stilių gausybėje, naujų kvartalų triukšme.“

Lietuviško žodžio atgarsiai. – Vilnius, 1979. – Kn. 2, p. 372.

Ašotas Graši (Ashot Grashi, 1910 05 22–1973 02 28), armėnų poetas

„Neįtikėtina! Neįtikėtina! [...] Tikrai, ar nenuostabu, kad šiame simpatingai nedideliame mieste ėjo metai, nešini visai Europai svarbiais įvykiais, kad čia gyveno, buvo, kūrė tiek daug garsių žmonių?“

Nemunas. – 1973, Nr. 6, p. 5.

Borisas Grebenščikovas (Борис Гребенщиков, g. 1953 11 27), rusų dainininkas, gitaristas, kompozitorius

„Atvažiuodamas čia tikėjau rasti europietišką šalį. O išėjęs į gatvę pamačiau baisų socialistinį realizmą... Beveik jokio skirtumo tarp Vilniaus, Voronežo ir Samaros. Buvau labai nustebęs. Maniau, žmonėse rasiu daugiau prasmės, jie bus pradėję dirbti: taisyti namus, kurti savas krautuvėles, tvarkytis...“

Respublika. – 1990, spal. 25, p. 3.

Jonas Boldvinas Hanibalsonas (Jón Baldvin Hannibalsson, g. 1939 02 21), Islandijos politinis veikėjas

„Vilniuje, palyginti su 1991-aisiais metais, yra daug gerų pokyčių. Jūsų viduramžiškas Senamiestis tikrai yra Europos vertybė, ir aš tikiuosi, kad UNESCO padės jį atgaivinti.“

Lietuvos aidas. – 1996, geg. 25, p. 1, 4.

Katrina Hasė (Katrina Haase), Vokietijos architektė

„Vilniaus senamiestis – Europos senosios architektūros metraštis. Bemaž kiekvienas statinys turi unikalių bruožų – saviti portalai, labai jaukūs kiemeliai, o mažosios architektūros detalės taip ir traukia kiekvieną nupiešti.“

Tarybinis mokytojas. – 1986, rugpj. 8, p. 3.

Seamus Heaney (1939 04 13–2013 08 30), airių poetas

„Vilnius yra nepaprastai gražus miestas, žavintis stulbinančia architektūra ir turtinga istorija; [...] [sostinės nakties tyloje] tiesiog tvyro stiprus praeities, istorijos jausmas.“

Lietuvos rytas. – 2002, geg. 22, p. 3.

**Kornelijus Helis (Cornelius Hell, g. 1956 04 18),
austrų literatūros kritikas, rašytojas, vertėjas, žurnalistas,
1984–1986 m. – Vilniaus universiteto dėstytojas**

„Apskritai bijojau, kaip ten viskas bus. Koks bus gyvenimas Sovietų Sąjungoje. Kaip reikės bendrauti su žmonėmis. [...] Na, kas man padėjo apsispręsti – tai Vilniaus nuotraukos. Mačiau, kad labai gražus senamiestis. Yra kavinių. Pagalvojau, gražus senamiestis, universitetas, geras darbas su studentais ir literatūra. Kur nors apsigyvensiu, pasiimsiu 10 muzikos kasečių, pusę metų ar metus ištversiu, nieko baisaus. [...] Aš mačiau tai, ko nebegalima pamatyti. Aš mačiau dingusį pasaulį.“

Juknaitė, Vanda. Kalbasi susitikę: pokalbiai. – Vilnius, [2020], p. 79, 82.

**Ivaras Ivaskas (Ivar Ivask, 1927 12 17–1992 09 23),
estų poetas, literatūrologas**

„Senasis Vilniaus universitetas, o kartu ir Vilniaus senamiestis pirmą kartą čia besilankančiam suteikia nepakartojamą galimybę pamatyti Rytų Europos amžių kaitą, kai įvairių kultūrų ir stilių sąveika suformavo individualios dvasios miestą.“

Literatūra ir menas. – 1990, gruod. 1, p. 3.

**Jonas Paulius II (Ioannes Paulus II, 1920 05 18–2005 04 02),
popiežius**

„Niekad gyvenime neteko būti Vilniuje. Esu čia pirmą kartą. Sykiu galima tarti, kad visą savo gyvenimą, bent nuo tada, kai tapau sąmoningas, nuolat buvau Vilniuje. Buvau Vilniuj mintimis ir širdimi. Galima būtų pasakyti – visa esybe.“

Mano Vilnius. – Vilnius, 2007, p. [6].

Elżbieta Juščak (Elżbieta Juszczak), lenkų rašytoja, poetė

„Esu sužavėta. Šiame mieste regiu gaivališką ir labai gražią Vakarų ir Rytų sintezę: barokinė katalikybė, rytietiška stačiatikybė.“

Literatūra ir menas. – 2003, liep. 25, p. 15.

**Teresa Kačorovska (Teresa Kaczorowska, g. 1953 11 02)
lenkų rašytoja, poetė**

„Mane užburia jo kameriškumas. Tai magiškas miestas, tokio tipo kaip Krokuvą, Lvovą. Ir dar: negaliu atsistebėti Vilniuje vykdoma modernizacija – juk tai ištisinis darbų frontas. Viskas keičiasi stebėtinai greitai, bet išlaikant pusiausvyrą tarp naujo ir seno. Tas tylus, malonus senamiestis – ta nenusakoma elegancija, nuostabios kavinės – tokių gatvelių Varšuvoje nesurasi. Aš galiu drąsiai teigti, kad Vilnius yra europietiškesnis miestas nei Varšuva.“

Literatūra ir menas. – 2003, liep. 25, p. 15.

**Vladzimiras Karatkevičius (Уладзімір Сямёнавіч Караткевіч,
1930 11 26–1984 07 25), baltarusių rašytojas, dramaturgas,
vertėjas**

„Mano mieste! Pamilau tave taip seniai, jog net nebepamenu kada. Ir manau, kad mylėsiu, kol gyvas būsiu. [...] Bet Vilnius... Vilnia ne tiktai vienas iš mano pamėgtų rašytojiškų „poligonų“, kurio kvartalams aš „derinu“ savo herojų charakterius ir poelgius, jis iš tiesų yra mano širdies dalelė, nes čia aš alsavau visa krūtine, nes čia aš tiesiog – gyvenau!“

Naujos knygos. – 1980, Nr. 8, p. 14.

**Normanas Kazinsas (Norman Cousins, 1915 06 24–1990 11 30),
JAV žurnalistas, rašytojas**

„Labai jaukus jūsų Vilnius, nuostabus jo senamiestis, nuoširdūs žmonės. Atkreipėme dėmesį, jog vilniečiai brangina praeities architektūros ir kultūros paminklus. Pavyzdžių toli ieškoti nereikia. Vien Meno darbuotojų rūmai [dabar Prezidentūra] ..., ko verti.“

Vakarinės naujienos. – 1985, lapkr. 23, p. 3.

**Šonas Keris Kysas (Kerry Shawn Keys, g. 1946 06 25),
JAV poetas, prozininkas, dramaturgas**

„Iš karto pamilau jį. Vilnius mano mėgstamiausias miestas... Man patiko čionykštė menų, miesto dvasia, žmonės. Čia kultūrų kryžkelė tarp Skandinavijos, Rytų ir Vakarų šalių. Labai savita vieta ir tai atsispindi ne tik poezijoje, bet apskritai visuose menuose. kažkas prasideda, vyksta.“

Vakarinės naujienos. – 1999, spal. 22, p. 8.

**Valentinas Kolevas (Валентин Колев, g. 1948 08 09),
bulgarų dailininkas, profesorius**

„Vilniaus namų sienos – tai tiesiog užbaigta tapyba.“

Literatūra ir menas. – 1987, liep. 4, p. 14.

**Martenas Levendigas (Marten Levendig),
XX a. 9-jo dešimtmečio Olandijos TV kompanijos
„Veronika“ korespondentas**

„Aš nesitikėjau, kad Vilnius toks žavus miestas. Ir atmosfera jame vyrauja europietiška. Aš tiesiog jaučiuosi kaip namuose. Labai nuostabus senamiestis. Žodžiu, jūs išsaugojote daug architektūrinių praeities šedevrų.“

Kalba Vilnius. – 1989, Nr. 34, p. 12.

**Danielis Libeskindas (Daniel Libeskind, g. 1946 05 12),
Lenkijos žydų kilmės JAV architektas, dekonstruktyvistas**

„Vilniuje esu buvęs daug kartų, todėl šis miestas man nesvetimas. Maža to, jį pamilau. Vilnius ne tik gražus – tai kultūros, istorijos ir ateities pojūtį turintis miestas. Tikras kultūros centras šiame regione, koks visuomet ir buvo. [...] Vilnius man kelia daugiau jausmų, su šia vieta jaučiuosi susijęs.“

IQ. – 2016, Nr. 1, p. 56–58.

**Michelis Adamas Lisovskis (Michel Adam Lisowski,
g. 1950 04 16), lenkų verslininkas, mados televizijos
„Fashion TV“ įkūrėjas**

„Viena ir Vilnius panašūs. Viena jau prarado tų laikų istorines detales ir žavesį, o Vilnius – ne. Vilnius mums labai patinka. Visi puikiai kalba angliškai, labai talentingi žmonės.“

Lietuvos rytas. – 2015, saus. 31, priedas „Sostinė“, p. 8.

**Lechas Majeuskis (Lech Majewski, g. 1953 08 30),
lenkų režisierius, dailininkas, prodiuseris**

„Man labai patinka Vilnius ir lietuviai. [...] Tai labai gražus miestas, jo nepaprasta atmosfera. [...] Jis turi savo magiją, autentišką aurą. Aš labai gerai jaučiuosi Vilniuje.“

7 meno dienos. – 2002, vas. 1, p. 5.

**Ježis Malinovskis (Jerzy Malinowski, g. 1950),
lenkų menotyrininkas**

„Mane nustebino didžiulis, gerai išlikęs ir labai įdomus XIX a. pradžios Vilnius. Pavyzdžiui, Rašytojų sąjungos (buvusių M. Oginskienės) rūmų interjeras, mano akimis žiūrint, vienas meniškiausių istorizmo laikotarpio interjerų Vidurio Europoje. Pora panašių temačiau Lodzėje, tačiau šis subtilesnis, santūresnis, su preciziškesnėmis detalėmis. Tai, kad Vilnius mums buvo netikėtas, – geriausias įrodymas, kaip mažai težinome vieni kitų meną ir kaip naudinga plėsti bei skatinti pažintis.“

Vakarinės naujienos. – 1987, geg. 19, p. 1.

Dačija Maraini (Dacia Maraini, g. 1936 11 13), italų rašytoja

„Vilnius man toks pats egzotiškas miestas, kaip Jums Roma. Džiaugiuosi, kad esu čia ir turiu galimybę savo rankomis ir akimis prisiliesti prie jūsų sostinės grožio.“

Tiesa. – 1986, spal. 19, p. 4.

Ruzana Marguni (Rusanna Marguni), armėnų teatrologė, vertėja

„Mūsų žiūrėti spektakliai, režisierių sumanymai, aktorių vaidybos maniera ir pastatymų kultūra tokie įvairūs, kad nejučiomis imi juos lyginti su Vilniaus miesto architektūriniu margumynu, kuriame puikiai dera renesansas ir gotika, barokas ir rokogas ir, žinoma, šiuolaikinės statybos modernusis stilius. Tik gaila, kad teatro reiškiniai ne visada pasiekia tokio meninio tobulo, koks jis yra įamžintas Vilniaus mūruose.“

Teatras. – 1981, Nr. 2, p. 44.

Eva Mézeneder (Eva Möseneder, g. 1957), austrų dailininkė

„Vilnius, pasirodo, labai panašus į Zalcburgą. Gal todėl ir aš iš karto pasijutau kaip namie. Nė nemaniau, kad Vilnius turi tokį nuostabų senamiestį. Man labai patinka jo kontrastai – kalnas, upė, pilis, Onos bažnyčia.“

Literatūra ir menas. – 1987, liep. 4, p. 14.

Vera Mylnikova (Вера Мильникова, g. 1950 06 25), rusų tapytoja

„Vilnius – tai miestas dailininkams, ir kiekvienas menininkas turi jį pamatyti. Jo mastai malonūs žmogui. Jis labai savitas ir kelia įvairių minčių.“

Literatūra ir menas. – 1984, liep. 21, p. 6.

Andrew Mueller (g. 1968), australų kilmės britų žurnalistas

„Vilnius – tai naujoji Praha, tai užslėptas Europos lobis; Vilnius tuo ir įdomus, kad išsaugojo visus praeities sluoksnius palyginti mažame plote.“

Lietuvos rytas. – 1998, spal. 31, p. 2.

Džeimsas Oldridžas (James Aldridge, 1918 07 10–2015 02 23), anglų rašytojas

„Pabuves Vilniaus universitete, jo mokslinėje bibliotekoje, supratau, iš kur eina senos lietuvių kultūros šaknys. [...] Vaikščiojant Vilniaus ir Kauno gatvėmis, krito į akis žmonių ramūs veidai, nėra to įtempimo ir nervingumo, kuris pastebimas Anglijoje.“

Gimtasis kraštas. – 1984, bal. 26, p. 3.

Aleksandras Ostrovskis (Александр Островский, 1823 04 12–1886 06 14), rusų dramaturgas

„Miestas iš pirmo karto stulbina savo originalumu. Jis visas akmeninis, su siaurutėmis, ypatingai švariomis gatvėmis, aukštais namais, uždengtais čerpėmis, ir su didingomis bažnyčiomis. [...] Reto grožio paveikslas – iš toli matomas Vilniaus kalvų ir plilies reginys.“

Literatūra ir menas. – 1973, geg. 5, p. 13.

**Šimonas Peresas (Shimon Peres, 1923 08 02–2016 09 28),
Izraelio karinis ir politinis veikėjas, 2007–2014 m. –
Izraelio prezidentas, Nobelio taikos premijos laureatas (1994)**

„Neįmanoma būti žydu nesant lietuviu. Mes nesakome lietuviai. Kadangi Lietuva buvo jidiš tėvynė, mes sakytume litvakai. O litvakai – tai ne tik vieta, tai charakteris ir kultūra. Litvakai žinomi kaip „lengvo“ charakterio žmonės. Jie visada prieš, nuolat prieštarauja ir sau, ir kitiems. Bet iš tikrųjų Vilnius buvo ne tik jidiš, bet ir žydų kultūros centras. [...] Vilnius buvo ta vieta, kur gimė daug žydų ir lietuvių poetų, menininkų, muzikantų. Jie tvėrė kultūrą, tai, kuo žavimės iki šiol.“

Santara. – Nr. 131 / 132 (2016, žiema), p. 124–126.

**Karolina Renjė (Caroline Rainier, g. 1957 01 23),
Monako kunigaikštystės princesė**

„Esu sužavėta Vilniumi [...] Man čia buvo labai malonu. Miestas ir žmonės paliko puikų įspūdį. Ilgai jį prisiminsiu ir su didžiausiu džiaugsmu atvažiuočiau čionai dar kartą. Linkiu kuo geriausios kloties gyventojams puikaus miesto, kuris mane sužavėjo...“

Vakarinės naujienos. – 1989, vas. 20, p. 1.

**Mstislavas Rostropovičius (Мстислав Ростропович,
1927 03 27–2007 04 27), rusų violončelininkas, pianistas,
dirigentas, pedagogas, mecenatas**

„...ypač esu laimingas, atvykęs čia, į Vilnių. Todėl, kad sunkiais sau laikais atvažiuodavau čia – turėjau daug draugų. ... prieš 22 metus dirigavau operą „Toska“, ir nuostabus dainininkas Noreika dainavo kartu su Višnevskaja jūsų Operos teatre.“

Labai myliu jūsų nedidelę, bet labai jaukią, nuostabią koncertų salę, vis prisimenu jos akustiką. Apie Vilnių man liko kuo geriausi prisiminimai, todėl esu labai laimingas atvažiuavęs čia su savo orkestru.“

Atgimimas. – 1993, spal. 6, p. 1, 7.

Džeimsas Saiksas (James Sykes), Viskonsino universiteto gerontologijos profesorius

„Kai mąstau apie Vilnių, galvon ateina septyni jį apibūdinantys žodžiai: Žaluma [...] Veiklumas [...] Paprastumas [...] Intelektualumas [...] Pirmyn [...] Kitimas [...] Entuziazmas.“

Vakarinės naujienos. – 1988, rugs. 27, p. 3.

Valerijus Saveljevas (Валерий Савельев), XX a. 9-ojo dešimtmečio Maskvos miesto Tarybos deputatas

„... man labai patinka jūsų miestas, aš čia jau ketvirtą kartą. Kai buvau į Vilnių atvykęs pirmą kartą, nejučia prisiminiau A. Puškino žodžius. Kadaisė jis taip apibrėžė laimę: ramybė ir valia. Kažkodėl ši frazė man visada asocijuojasi su Vilniumi, su kuriuo man visada labai liūdna skirtis.“

Vakarinės naujienos. – 1990, rugpj. 16, p. 3.

Aleksejus Simonovas (Алексей Симонов, g. 1939 08 08), rusų režisierius

„Iš daugybės matytų [Pabaltijo miestų] senojo Vilniaus gatvės labiausiai primena Londoną. Be to, Vilnių aš seniai myliu, man patinka gyvenimo būdas jūsų sostinėje, neskubus jo ritmas.“

Kalba Vilnius. – 1986, Nr. 34, p. 14.

**Harisonas Solsberis (Harrison Evans Salisbury,
1908 11 14–1993 07 05), amerikiečių rašytojas, žurnalistas**

„Prisipažinsiu – nesitikėjau. Vilnius – puikus miestas. Gerai išsilaikiusi senoji architektūra ir ji palieka neįprastą įspūdį: tiek daug naujo ir nematyto. Aš dalinausi įspūdžiais su savo kolegomis amerikiečiais, ir tokios architektūros stilių įvairovės vienoje vietoje tikrai nė vienos nematėme. Labai jaukus ir patrauklus miestas, malonūs žmonės.“

Tiesa. – 1985, lapkr. 24, p. 4.

**Viljamas Rygelis Šmolstygas (William Riegel Schmalstieg,
g. 1929 10 03), JAV profesorius, kalbininkas, baltistas, slavistas**

„Vilniaus senamiestis – bažnyčios, namai, ištisos gatvės – labai originalūs. Gali ilgai senuoju Vilniumi gėrėtis iš Gedimino kalno.“

Lietuva šiandien. – 1970, Nr. 4, p. 86.

**Maksimas Tankas (Максим Танк, 1912 09 17–1995 08 07),
baltarusių poetas, valstybės veikėjas**

Apie 1935 m. Vilnių: *„Kažkaip greitai pripratau prie Vilniaus. Gal todėl, kad pakraščių gatvės, kuriose aš prisiglaudžiau, mažai kuo skiriasi nuo kaimo. Vasarą čia galima sutikti arklius, karves, ožkas, išgirsti, kaip gieda gaidžiai, rudenį šitos gatvės kvėpia šienų, daržais, sodais, beržiniais ir pušiniais dūmais iš kaminų, o pavasarį – polaidžio vandeniu, kasinėjimais, purvu. Pagaliau ir padangės čia neužgožia kaminai. Iš tolo matyti, kokie artėja debesys, liūtytės, metų laikai.“*

Tankas, Maksimas. Kalendoriaus lapeliai. – Vilnius, 1969, p. 13–14.

„Man būna vienos brangiausių valandėlių, kai po įtempto darbo, po visokiausių posėdžių arba nemalonių pokalbių aš tarsi mielą viziją vėl regiu atminimų tolumas – Vilniaus, savo jaunystės miesto, gatves ir aikštes, vėl atminties blyksniuose matau miestą, kuris įkvėpė mane Poezijai ir Revoliucijai... Į šį miestą aš nuolatos sugrįžtu patikrinti savo širdies ir sąžinės, sugrįžtu nusilenkti Vilniaus žemei...“

Literatūra ir kalba. – Vilnius, 1985. – T. 18, p. 224.

Literatūra ir menas. – 1972, rugs. 23, p. 11.

**Vladimiras Toporovas (Владимир Топоров,
1928 07 05–2005 12 05), rusų kalbininkas**

„Vilnius iš karto mane pakerejo – landšaftu, siaurų gatvelių labirintais, architektūros paminklais, bažnyčiomis, universitetu ir jo kiemeliais. Geto griuvėsiai ir kitos griovimo, naikinimo, skurdo, pažeminimo ir priespaudos liekanos kėlė užuojautą, dar labiau priartinusią mane prie, rodos, beviltiškai į bėdą patekusių žmonių.“

Literatūra ir menas. – 2000, liep. 14, p. 2.

Matsas Tratas (Mats Traat, g. 1936 11 23), estų rašytojas

„Vilnius man gražesnis už Varšuvą. Namų spalvos ir apšvietimas, mažos krautuvėlės ir jų iškabos – viskas saikinga, su dideliu skoniu, mirguliuoja pustoniais. Tuo saikingumu ir skoniu lietuviai skiriasi nuo latvių ir estų.“

Literatūra ir menas. – 1982, spal. 30, p. 5.

**Teodoras Triplinas (Teodor Tripplin, 1813 01 13–1881 01 25),
lenkų rašytojas, gydytojas, keliautojas**

„... kas gi, aplankęs Vilnių, nepamilo jo paminklų ir žmonių, kurie patys tebėra tarytum kokie dar nesugadinti gerųjų laikų paminklai.“

Kraštas ir žmonės: Lietuvos geografiniai ir etnografiniai aprašymai (XIV–XIX a.). – Vilnius, 1983, p. 176.

**Ralfas Velasko (Ralph Velasco), kelionių fotografas ir
organizatorius**

„Vilnius yra ypatingai fotogeniškas, tai tiesiog yra kiekvieno fotografo svajonė.“

Vilniaus krašto savaitraštis. – 2015, rugs. 24–30, p. 11.

Jarmila Velka (Jarmila Velká, g. 1953), čekų dailininkė

„Kas dar ypatinga Vilniuje? Kiti miestai turi vieną ar porą svarbiausių akcentų. Vilnius – vientisas ansamblis – ir tai ypač puiku.“

Literatūra ir menas. – 1987, liep. 4, p. 14.

Dan Verbek (Dan Verbeck), JAV žurnalistas, radijo reporteris

„Vilniaus apylinkės man kažkuo primena Šveicariją. Vilnius palyginti su Kaunu atrodo modernesnis. Nesitikėjau Vilniuje ir Kaune išvysti tokius architektūros paminklus, kurie Lietuvai daro didelę garbę. Man tai buvo nelaukta staigmena.“

Gimtasis kraštas. – 1985, rugpj. 15, p. 4.

Kšyštofas Zanusis (Krzysztof Zanussi, g. 1939 06 17), lenkų režisierius, scenaristas

Kaip suvokiate Vilnių? Koks tai jausmas? „Ganėtinai sentimentaliai. Buvau labai laimingas ir didžiavausi Vilniumi, kai jis atiteko Lietuvai, nes jis buvo taip gražiai atstatytas. O dabar ir vėl darosi aptriušęs. Tie nudažyti fasadai blunka, lupasi ir aš su nerimu žvelgiu į tai – kas bus? Žinau, kad turite didžiulių skolų, tačiau jūsų miestas unikalus. Turėtumėte pasistengti tęsti restauravimo darbus. Tai mūsų lenkiškasis skausmas, kai Vilniaus miestas nušiūra, o kai jis atgyja, mes irgi nudžiungame.“

<https://kinfo.lt/pokalbis-su-scanoramoje-viesejusiu-kino-rezisieriumi-ksystofu-zanussi/>

Asmenvardžių rodyklė

Alseika D. 7

Ambrasas A. 7

Antanavičiūtė R. 7

Argo J. 95

Atamančikas K. 8

Avyžius J. 8

Balčiūnienė N. 9, 79

Barūnaitė-Willeke A. 95

Basanavičius J. 9

Baužienė M. 10, 79

Bieliauskas A. 10

Bonoskis F. 95

Bradūnas K. 10

Bubnys V. 11

Būčys P. P. 11

Bulhakas J. 11, 79

Burneika K. 13

Caronas G. 96

Cinzas E. 96

Collishaw S. 96

Cweigas A. 97

Čaplinskas A. R. 13

Čeponis J. 13

Čen Se Janas 97

Čarkovskis L. 14

Čibiras K. 14

Dabašinskas G. 15

Damaševičius V. 80

Daugirdaitė-Sruogienė V. 15

Daugudis V. 15

Daujotytė-Pakerienė V. 16

Daunys V. 16

Donabedianas P. 97

Drėma V. 17

Drėmaitė M. 17

Ėderis K. 98

Ferminas M. 98

Filistovičius R. 17

Forsteris J. G. A. 98

Frankas J. 99

Gabrėnaitė E. 80

Gaižutis A. 18

Galčynskis K. I. 99

Gari R. 81

Gavelis R. 18

Gedgaudas E. 19

Gediminas 20

Gimbutienė M. B. 21

Goranas J. 100

Graši A. 100

Grebenščikovas B. 100

Greimas A. J. 21

Gudaitis A. 21

Gutauskas L. 22

Hanibalsonas J. B. 101

Hasė K. 101

Heaney S. 101

- Helis K. 102
Herbačiauskas J. A. 22
- Isokas G. 22, 81
Ivaskas I. 102
- Jakobas M. 23
Jankevičienė A. R. 23
Jasponytė J. 82
Jokimaitienė-Aukštikalnytė P. 23
Jonas Paulius II 102
Jonynas A. 24
Juknevičius R. 24
Juodka B. 25
Juozaitis A. 25
Jurgutis V. R. 25
Jurkštas J. 26, 82
Juščak E. 103
Juškaitis Juškevičius A. 26
- Kačorovska T. 103
Kairys J. 27
Kalinauskas V. 27
Karatkevičius V. 103
Karčiauskas M. 28
Kardelis N. 28
Katkevičius A. 28
Kaušpėdas A. 83
Kaveckas K. 29
Kazinsas N. 104
Kazlauskas A. 29, 83
Keliuotis J. 29
- Kernagis V. 30, 84
Kėkštas J. 30
Kirkoras A. H. 31, 84
Kisarauskas V. 31
Kitkauskas K. N. 32
Kymantaitė-Čiurlionienė S. 33
Kysas Š. K. 104
Kolevas V. 104
Korsakienė H. 84
Kubilius J. 33
Kubilius V. 33
Kudaba Č. 34, 85
Kulpa-Kulpavičius A. 35
Kunčinas J. 86
Kunčius A. 36
Kuzma S. 36
Kviklys B. 36
- Lagauskas L. 37
Landsbergis-Žemkalnis V. 37
Lapė P. 38
Lasavickas S. B. 38
Levendigas M. 105
Libeskindas D. 105
Lileikis R. 86
Liniauskas J. 39
Liobytė-Paškevičienė A. 39
Liorencas S. 40
Lisovskis M. A. 105
Lukšionytė-Tolvaišienė N. 40
Lunevičiūtė G. 41

- Maceika J. 42
 Mackonis J. 42
 Mačiukevičius J. 86
 Majevskis M. 106
 Malinovskis J. 106
 Mamontonas A. 87
 Maraini D. 106
 Marcinkevičius J. 43
 Marčėnas A. 43
 Mareckaitė G. 44, 87
 Marguni R. 107
 Martinaitis M. 45
 Matelis A. 88
 Mézeneder E. 107
 Mieželaitis E. 46
 Mikutis J. 46
 Milašius O. 46
 Milošas Č. 47
 Minkevičius J. 88
 Miškinis A. 48
 Miškinis Al. 88
 Mylnikova V. 107
 Mozūriūnas V. 48
 Mueller A. 108

 Narbutaitė O. 49
 Nasvytis A. 49
 Nasvytis V. 50
 Nėris S. 51
 Nyka-Niliūnas A. 51

 Oldridžas Dž. 108
 Ostrovskis A. 108

 Pakalnis M. 89
 Palčinskaitė V. 89
 Paleckis J. 51
 Palekas R. 52
 Papievis V. 52
 Peresas Š. 109
 Petrulis A. 52
 Pocevičius D. 53
 Puida K. 53
 Purlys E. 53

 Radzevičius B. 54
 Rakauskas R. 54
 Razauskas D. 55
 Reimeris V. 55
 Renjė K. 109
 Repšys P. 55
 Romeris M. P. 56
 Rostropovičius A. 109
 Ruščicas M. 56

 Sabaliauskaitė K. 56
 Saikšas Dž. 110
 Sakalauskas V. 57
 Santvaras S. 57
 Sasnauskas J. 57
 Saveljevas V. 110
 Simonovas A. 110
 Sirokomlė V. 58
 Skripka V. 59
 Smetona A. 60
 Sokoleckis V. 60
 Solsberis H. 111

- Sruoga B. 60
Stasiulevičius A. 61
Statkevičius J. 63
Stauskaitė J. 89
Strašūnas M. 63
Sutkus A. 90
- Šalkauskis S. 63
Šapoka A. 64
Šeibokas J. 65
Šiaudinis V. 65
Škėma A. 65
Šmolstygas V. R. 111
Špokaitė E. 66
Švogžlys-Milžinas N. 66
- Tankas M. 111
Tilvytis T. 66
Toliatas A. 67
Toporovas V. 112
Tratas M. 112
Triplinas T. 113
Tūrienė V. 67
- Umbrasas G. 67
- Vanagas J. 90
Vasiliauskas B. 90
- Vasiliauskas K. 68
Vasiliauskas V. 69
Velasko R. 113
Velka J. 113
Venclova A. 69, 90
Venclova T. 70
Verba A. S. 91
Verbek D. 113
Verkelis A. 70
Vienožinskis J. 71
Vilčinskis J. K. 71
Vileikis A. A. 71
Vorobjovas M. 72
- Zaborskaitė V. 72, 91
Zanusis K. 114
Zemlickas G. 73
- Žėkas J. 73
Žemaitis Z. 74
Žemaitytė-Petrauskienė A. 74
Žemkalnis G. 75
Žepkaitė R. 75
Žickytė-Bajarūnienė G. 75
Žygas K. P. 76
Žmuidzinavičius A. 91
Žoromskis K. 76
Žvirgždas S. 92

Mintys apie Vilnių: [elektroninis išteklius] / Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka; [parengė Jurgita Lazauskaitė, Zita Tiukšienė, Nijolė Sisaitė]. – Vilnius: Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka, 2021. – 1 pdf failas (169 p.): iliustr.

ISBN 978-609-95710-4-1

Leidinyje pateikiamos iš įvairių publikacijų ir kitų šaltinių surinktos skirtingų istorijos laikotarpių Lietuvos ir kitų šalių, įvairių profesijų žmonių mintys apie Vilnių.

Mintys apie Vilnių

Parengė

Jurgita Lazauskaitė, Zita Tiukšienė, Nijolė Sisaitė

Nuotraukos

Milda Engemann, Jurgita Lazauskaitė

Dizainas

Jurgita Lazauskaitė

Išleido Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka

Trakų g. 10, LT-01132, Vilnius

El. paštas info@amb.lt

www.amb.lt

VILNIAUS APSKRITIES
ADOMO MICKEVIČIAUS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA